
I. OBRAZLOŽENJE PLANA

0.0. U V O D

Sagledavanjem svih zatečenih prirodnih i antropogenih resursa ustanovljen je potencijal teritorija Općine Pojezerje, te se ovim Planom prvenstveno određuju smjernice održivog razvoja koje će diktirati korištenje prostora za slijedeći period od cca 15 godina.

0.1. UVODNA RAZMATRANJA

Tijekom proteklih dvadeset godina došlo je na području Republike Hrvatske, formiranjem nove Države, do ključnih promjena na gotovo svim razinama funkcioniranja političkih, društvenih, teritorijalnih, gospodarskih, upravnih i svih odnosa koji karakteriziraju pravnu Državu.

Uz promjene na višim razinama, na razini lokalne samouprave formirana je Općina Pojezerje (NN 90/92). Zakonom o područjima županija, gradova i Općina u Republici Hrvatskoj usvojena je podjela teritorija bivše Općine Metković, što u smislu prostornog planiranja ima odraza i danas.

Već i navedene promjene uvjetuju potrebu izrade novog prostorno - planskog dokumenta kojim će se osigurati uređenje zadanog prostora maksimalno racionalnog korištenja zadanog teritorija i resursa uz djelotvornu zaštitu okoliša u odnosu na postojeće i planirano.

Obzirom da je Prostorni plan Općine Metković, koji je izrađen 1982. sa dopunom 1989. godine star 23 godine, zastarjelost, metodologija izrade, ulazni podaci, novi zahtjevi korištenja prostora, zakonska regulativa itd. zahtjevaju revidiranje prostornih postavki Plana, koji je za razmatrati prostor teritorija Općine Pojezerje još uvijek na snazi.

Ovim se Planom daje nova namjena i korištenje prostora sa realnim postavkama namjene površina gospodarskih, stambenih i povijesno zaštićenih zona odn. cjelina i to naročito u prenamjeni i dimenzioniranju postojećeg. Ovo se naročito odnosi na racionalno definiranje građevinskih zona, koje do izrade ovog Plana nisu bile definirane.

Vremenska dimenzija za koju se planira uređenje i korištenje prostora definirana je okvirnim parametrima moguće realizacije i kao takva nije zakonom definirana, ali je realno očekivati generalnu reviziju planskih postavki u odnosu na provedeno, kroz cca 10 – 15 godina uz istovremene neophodne izmjene i dopune Plana u skladu sa provođenjem Plana u prostoru.

Za planiranje razvoja i uređenje prostora manjih jedinica lokalne samouprave, u ovom slučaju Općine Pojezerje, naglasak je i na neposrednom periodu do 2010/2015. godine, naročito u kontekstu recesijskog gospodarstvenog stanja.

Strategija razvoja Općine Pojezerje, kako je sagledana u svim fazama ovog Plana proizlazi iz jasne vizije prostora koji svoju budućnost generira iz zatečenih i planiranih resursa temeljenih na poljoprivrednoj proizvodnji uzgoja vinove loze, voćarstva i povrtlarstva te turističkoj ponudi prvenstveno brdskih napuštenih sela i zaseoka.

Logistička podrška turističkim aktivnostima pretpostavljena je i u vidu proizvodnje ekološki zdrave hrane pripremljene na tradicionalni i autohtoni način.

Prateći razvojni procesi odvijat će se i u segmentu proizvodno - poslovnih i industrijskih aktivnosti, te se Planom predviđaju stanovite prenamjene prostora i zoniranje proizvodnih zona na lokacijama koje ne devastiraju prekrasni krajolik doline koja zauzima trećinu teritorija Općine Pojezerje.

0.2. PRAVNA OSNOVA ZA IZRADU PLANA

Formiranjem lokalne samoupravne jedinice 30.12.1992. godine (NN 90/92), u okviru Dubrovačko - neretvanske županije, Općini Pojezerje je Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o prostornom uređenju i gradnji, ustanovljeno pravo i obveza uređenja i zaštite prostora.

Pravna osnovica za izradu i donošenje Prostornog plana uređenja Općine Pojezerje:

1. **Zakon o prostornom uređenju i gradnji** (NN 76/07)
2. **Pravilnik o sadržaju**, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98)
3. **Uredba o javnoj raspravi** u postupku donošenja prostornih planova (NN 101/98)
4. **Izvešće** o stanju u prostoru Općine Pojezerje za razdoblje do 1997. godine.
5. **Program mjera** za unapređenje stanja u prostoru Općine Pojezerje za razdoblje 2001. godine

Dokumentima praćenja stanja u prostoru, a u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju i Zakona o izmjenama i dopunama zakona o prostornom uređenju utvrđena je potreba izrade novog Prostornog plana Općine Pojezerje.

Donošenjem Izvešća o stanju u prostoru i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru od strane Općinskog vijeća Općine Pojezerje, objavljenog u Službenom glasniku Dubrovačko - neretvanske županije, stvorena je zakonska podloga za pristup izradi Prostornog plana uređenja područja Općine Pojezerje.

Temeljem Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru, koji predstavlja pravnu osnovu za izradu Plana, zaključen je Ugovor o izradi plana između Općine Pojezerje kao Naručitelja i Nositelja izrade odn. stručnog Izrađivača navedene dokumentacije, tvrtke Urban design d.o.o. iz Zagreba.

0.3. GRANICA PROSTORNOG OBUHVATA I VREMENSKE DIMENZIJE PLANIRANJA

Granica prostornog obuhvata Plana identična je granicama teritorijalnog obuhvata lokalne samoupravne jedinice Općine Pojezerje, koje su definirane Zakonom o područjima županija, gradova i Općina u Republici Hrvatskoj sa Izmjenama i dopunama navedenog Zakona (NN 10/97, 68/98 i 128/99). Člankom 14. navedenog Zakona Unutar Dubrovačko - neretvanske županije područje Općine Pojezerje utvrđeno je kao prostor jedinice lokalne samouprave na nivou Općine sa ukupno 6 naselja: Brečići, Dubrave, Kobiljača, Mali Prolog, Otrić - Seoci, Pozla Gora.

Razmatrani prostor obuhvaća teritorij sa ukupnom površinom 28 km², a iskazana je u publikaciji državne geodetske uprave, izrađene po Zavodu za fotogrametriju d.d. Zagreb, 1997. Godine (publikacija: Površine županija, gradova i Općina u Republici Hrvatskoj).

Za potrebe izrade ovog Plana korištene su granice teritorijalne samoupravne lokalne jedinice Općine Pojezerje ishodne od institucija:

DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA :

- Podaci o granicama Općine Pojezerje,
- Karte 1: 25 000 (jedina cjelovita podloga)
- Državne topografske karte 1 : 5 000 (dio površine teritorija Općine nije pokriven kartama)
- Katastarsko - geodetske karte 1: 2 880 (veći dio teritorija Općine nije pokriven kartama)

ŽUPANIJSKI ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE, DUBROVNIK

- Prostorni plan Dubrovačko -neretvanske županije

Obzirom na izrazito loše stanje podloga koje ne samo da su vremenski nevjerodostojne već i veći dio teritorija nije pokriven adekvatnom kartografskom evidencijom prostora, potrebno je hitno izvršiti digitalnu izmjeru i izraditi digitalnu katastarsko - geodetsko - topografsku podlogu nakon koje će biti potrebno revidirati prostorne dokumente.

Vremenska dimenzija u smislu ciljane godine za koju se planira uređenje prostora definirana je okvirnim parametrima moguće realizacije i kao takva nije zakonom definirana.

Prostorno – planski dokument nivoa uređenja Općine ima dugoročni karakter za vremenski period od 10 - 15 godina, što znači da se ovim Planom predviđaju razvojni procesi do 2020. odn. 2025. godine.

U izrađenim osnovnim dokumentima prostornog uređenja Strategije RH i Programa prostornog uređenja RH (1997/99), kao i iskustveno mogu se pretpostaviti slijedeći okvirni rokovi planiranja i realizacije pojedinih faza razvoja i uređenja prostora:

1. **Datiranje prikupljenih podataka** ovisno o izvoru podataka izrazito varira – naročito se odnosi na geodetsko - katastarske podloge
2. **Evidentirano stanje u 2005. godini** ujedno je i početak izrade Plana –
 - Podloge su dostavljene i umrežene 18.04.2005. godine
 - Naknadno su dostavljene podloge u rujnu 2007. godine
 - te u listopadu 2008. godine kada je unesena nova alternativna trasa autoceste

3. **Planirana faza do 2015. godine** primarno se usmjerava rješavanju konkretne tekuće problematike
4. **Planirana faza do 2020/2025. godine** – planiranje se usmjerava na dugoročno rezerviranje prostora za buduću namjenu i korištenje
5. **Vizija prostornog razvoja iza 2020. godine** – u gospodarsko - razvojnom smislu otvara se vizija razvoja prema okvirnim mogućnostima, a na osnovici postojećih resursa i predvidivih trendova razvoja

U skladu sa prethodno navedenim Plan je izrađen prema načelu da je prostorno planiranje kontinuirani proces te njegove postavke treba uzimati elastično, jer će i sveukupni razvoj hrvatske utjecati na vremensko ostvarenje pojedinih faza.

Zaštita okoliša, prirodnih i kulturno - povijesnih vrijednosti, te očuvanje uvijeta za održivi razvoj promatrani su kao stalni i vječni procesi koji vežu prošlost, sadašnjost i budućnost i koji nemaju rokove u zadanom vremenu.

Planiranje sadržaja i objekata, posebno objekata infrastrukture, kojima je vrijeme realizacije zbog visoke cijene izuzetno dugačko, tretirano je ovim Planom kao nužno rezerviranje prostora u okviru pripreme za izgradnju tih kapitalnih objekata.

Važni novi razvojni projekti, promjene **demografskih, socijalnih, gospodarskih, tehnoloških i drugih faktora odredit će vrijeme izrade revizije ili novog prostornog plana, a što će dobro organizirana samouprava znati prepoznati.**

0.4. KRONOLOGIJA IZRADE PLANA

Izrada Plana započela je u travnju 2005. godine kada su dostavljene umrežene podloge za izradu Plana. Uvidom u podloge ustanovljeno je da nedostaju neke katastarske podloge, te je upozorena lokalna samoupravna jedinica o nastalom problemu. Naknadno je ustanovljeno da dijela podloga nema i to u mjerilu 1: 5 000 i u mjerilu 1: 2 880. Jedina cjelovita podloga je 1: 25 000. Također, podloge su izrazito stare i ne odgovaraju stvarnom stanju na terenu.

Prva faza izrade Plana sastojala se od prikupljanja potrebnih kartografskih podloga, dokumentacije, podataka o prostoru i sagledavanja ukupnog prostora teritorija Općine Pojezerje. Također, izrađene su digitalne podloge za potrebe Plana. Obavljene su prve konzultacije sa Komisijom za praćenje izrade Plana, te zatražene prve konzultacije u smislu potreba korisnika prostora.

Druga faza izrade Plana obuhvatila je formiranje dokumentacijske osnove noveliranjem zacrtanih smjernica kroz planersku dokumentaciju i realizaciju, kartirani su svi podaci, zacrtana koncepcija Plana i usaglašena osnovna vizija korištenja prostora. Izrađena je demografska podloga, kategorizacija tala i izvršena inventarizacija vrijednih dijelova prirodne i graditeljske baštine. Dogovoreno je sa dubrovačkim zavodom za zaštitu kulturne baštine izrada Konzervatorske podloge, ali je suradnja obustavljena zbog proceduralnih grešaka (od strane Općine nije dostavljen Zavodu ponovljeni zahtjev te smo za dostavljene materijale u listopadu

zatražili povrat). Istovremeno dobijamo informaciju preko načelnika Općine da je iz Zavoda obavješten da nije potrebna izrada Elaborata.

Napominjemo da smo po zakonu dužni zaštititi vrijedne dijelove graditeljske baštine za koje nema podataka u nadležnim tijelima, a da smo za dostavu elaborata ugovorno obvezali Općinu.

Treća faza izrade Plana obuhvatila je izradu Nacrta prijedloga Plana – predložena je prostorno - funkcionalna organizacija cjelokupnog teritorija Općine Pojezerje, obuhvaćene su i specifične potrebe u okviru gospodarskog razvitka, revidirane su detaljno građevinske zone. **Promjenom vlasti u Općini na sastanku u listopadu u prostorijama Općine dostavljeni su novi zahtjevi u pogledu već dogovorenih zona mješovite stambeno - poslovne namjene.**

Potrebno je naglasiti da nisu dostavljeni podaci o vodosnabdjevanju i odvodnji, jer Općina ne raspolaže sa katastrom infrastrukture, a niti sa približnim kartiranjem vodova.

Tijekom izrade Plana obavljene su konzultacije sa svim mjerodavnim državnim institucijama, pravnim subjektima i tijelima uprave, kao i sa eminentnim stručnjacima sektorskih saznanja. Izrađivač Plana je kontinuirano surađivao sa tijelima općinske uprave. Nažalost, promjenom vlasti na razini samoupravne jedinice došlo je i do promjene zahtjeva namjene prostora i stanovitog nerazumjevanja problema zaštite zatečenog krajolika.

Prvi preliminarni Nacrt prijedloga Plana, odn. programska koncepcija Plana dostavljena je u lipnju 2005. nadležnom tijelu uprave, a nakon usaglašavanja Nacrta prijedloga Plana – radni materijal, dostavljen je u srpnju i dopunjen u listopadu 2005. godine, a sastojao se od slijedećih grafičkih prikaza:

1.	KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA	1: 25 000 1: 10 000
2.	INFRASTRUKTURA	1: 25 000
3.	UVJETI ZA KORIŠTENJE, UREĐENJE I ZAŠTITU PROSTORA	1 : 25 000
4.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA	1 : 5 000

Nakon usaglašavanja radnog materijala Nacrta prijedloga Plana izrađen je Nacrt Prijedloga Plana i održana je Prethodna stručna rasprava u listopadu 2005. godine, te je prosljeđen na daljnju proceduru donošenja.

Obzirom da je u tijeku bila odluka o lociranju trase autoceste Prijedlog Plana definiran je i stavljen je na javni uvid i raspravu tek nakon zaprimljenog rješenja navedene trase autoceste. Prvi javni uvid održan je od 16.10.2006. do 21.11.2006., a javna rasprava održana je 03.11. 2006. godine.

Obzirom na izmjene trase autoceste koje su uslijedile u nekoliko navrata te obzirom na donošenje novog Zakona o prostornom uređenju i gradnji održan je ponovljeni javni uvid i rasprava od 03.11.2008. do 12.11.2008. godine.

Primjedbe građana kao i pojedinih tijela državne uprave uglavnom su uvažene i kasnije ugrađene u Konačni Prijedlog Plana.

Konačni Prijedlog Plana sastojao se od tekstualnog i grafičkog dijela.

Tekstualni i grafički dio Plana sastojao se od Završnog obrazloženja teksta elaborata u poglavljima kako je navedeno Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza,

obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 16/98), i kartografskim prikazima kako je predviđeno navedenim Pravilnikom.

Za vrijeme trajanja javnog uvida dostavljene su primjedbe na Plan. Sve primjedbe, kao i razmatranja na iste od strane izrađivača Plana i mjerodavnih tijela uprave, evidentirane su u poglavlju Dokumentacija. Anonimne primjedbe nisu se uvažavale. Dopis Zaključka nadležnih tijela Općine o proceduri javnog uvida dostavljen je tvrtki Urban design u ožujku 2007.

Konačni prijedlog plana prosljeđen je tijelima uprave na suglasnosti odn. mišljenja u travnju 2007. godine. U rujnu 2007. godine dostavljeno je Mišljenje Zavoda za prostorno uređenje i održivi razvoj Dubrovačko-neretvanske županije u Dubrovniku te je sukladno dotavljenim primjedbama korigiran Konačni PPUO. U svibnju 2008 još uvijek nije dostavljeno mišljenje Ministarstva poljoprivrede i vodnog gospodarstva kada je Konačni Plan /2/ dostavljen ponovno na uvid Zavodu za prostorno uređenje i održivi razvoj Dubrovačko-neretvanske županije u Dubrovniku, Ministarstvu kulture, Konzervatorskom odjelu u Dubrovniku, Ministarstvu kulture, uredu za zaštitu prirode i Hrvatskim vodama .

U skladu s Zakonom o prostornom uređenju i gradnji (NN 07/76) u listopadu 2008. godine zaprimljen je zahtjev za izmjenom koridora autoceste te je nakon unosa trase održana ponovna javna rasprava i uvid u trajanju od 15 dana.

1. P O L A Z I Š T A

1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAVE ŽUPANIJE I DRŽAVE

1.1.0.1. POLOŽAJ

Unutar teritorija Dubrovačko - neretvanske županije Općina Pojezerje zauzima sjeveroistočni dio čije teritorijalne granice Općine su: Ploče, Kula Norinska, Splitsko - dalmatinska županija i Republika BiH.

U sastavu Dubrovačko - neretvanske županije Općina Pojezerje sa površinom od 33,5 km² (podatak iz PPŽ - a) spada teritorijalno u manje Općine i zauzima svega 1,88 % teritorija Županije.

Teritorij Općine proteže se u smjeru sjeverozapad - jugoistok, u krajnjem sjeverozapadnom dijelu teritorija Županije.

Općinsko središte Otrič - Seoci smješteno je na granici širokog polja Jezero i brdskog topografski strmog terena, a na prometnici za Vrgorac i Kobiljaču.

1.1.0.2. ZNAČAJ

Najznačajnije je područje široke doline koja je glavni resurs razvoja cijelog teritorija Općine. Dolina je u cijelosti obrađena u kulturi vinove loze i samo dijelom se razvilo i plantažno voćarstvo. Obzirom na izrazito povoljne klimatske uvjete prinosi su značajni iako bi trebalo razmotriti i mogućnosti jačeg razvoja voćarstva i povrtlarstva, kao i visokovrijednih sorti grožđa za vrhunska vina na okolnim napuštenim terasama brdskih vinograda. Na teritoriju se nalazi sabiralište grožđa za vinariju «Vrgorac».

1.1.0.3. POSEBNOSTI

Formiranje plodne široke doline jedna je od posebnosti na teritoriju Općine. Također, zatečena stara sela i zaseoci u brdskom dijelu Općine predstavljaju posebnost i potencijal za razvoj tradicijskog turizma.

Relativna blizina Dubrovnika trebala bi osigurati izletnički turizam, ali za sada se još uvijek malo toga poduzima da bi teritorij iskoristio navedene prednosti.

1.1.1. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

1.1.1.1. PRIRODNI UVJETI

Široka dolina koja graniči sa oštrom topografijom brdskog kamenjara osnovna je karakteristika prirodnih datosti. Teritorij je značajno podvrgnut antropogenim utjecajima, te je jedino brdski dio sjevernog dijela Općine (Pozla Gora) relativno sačuvanih prirodnih datosti.

Krajobraz

Na teritoriju Općine možemo razlikovati:

1. Dolinu kraškog polja Jezero koja je u potpunosti pokrivena plantažnim vinogradima i voćnjacima
2. Dio polja Jezerac u sjevernom dijelu teritorija Općine
3. Brdski dio sačuvanih prirodnih karakteristika kamena i oskudnog zelenila, te pojedinih lokacija šuma na padinama
4. Uski pojas građevinskih zona naselja na sudaru doline i brdske topografije
5. Sela i zaseoci na okolnim brdima

U slikoviti krajobraz brdskog dijela područja skladno se uklapaju grupacije ruralnih kamenih naseobina, te tako stvaraju idealnu pozornicu za razvitak tradicijskog seoskog turizma.

Dijelovi teritorija Općine ovim Planom spadaju pod zaštićene prirodne i kulturne krajolike, te se sve aktivnosti na tim područjima reguliraju kroz provedbene odredbe i mjere zaštite ovog Plana.

1.1.1.1.2. Topografija

Područje obuhvata Plana dio je vrlo dinamičnog prostora koji se grubo tipološki može razvrstati na dva osnovna topografska elementa:

- Zona široke doline
- Zone brdskih predjela

Naselja su locirana u nižim predjelima teritorija Općine, a pojedine grupacije naseobina uglavnom su smještene po obroncima.

1.1.1.1.3. Geološko - petrografski sastav

Detaljna obrada tala sa kartografskim prikazima priložena je u poglavlju Dokumentacija kao Elaborat, a izvod je korišten za određivanje kategorije poljoprivrednih i šumskih površina u kartografskim prikazima namjena površina i korištenja prostora, a za potrebe ovog Plana. Osnovne jedinice tala identificirane su kako slijedi:

- Antropogena tla voćnjaka i vinograda, iz aluvijalnog i koluvijalnog tla
- Aluvijalno - koluvijalno - karbonatna, ilovasta, neoglejena
- Crvenica koluvijalna, duboka i srednje duboka - smeđe na vapnencu, srednje duboko, antropogenizirana tla
- Antropogena tla vinograda, njiva i voćnjaka iz aluvija jezerskih sedimenata
- Aluvijalno jako karbonatno, oglejeno, antropogenizirano i hidromeliorirano
- Antropogena tla u kršu iz smeđeg tla i crvenice
- Karbonatni koluvij na laporu, terasni - antropogena tla skeletna, terasna
- Crvenice srednje duboke i plitke - smeđa na vapnencu plitka i srednje duboka
- Aluvijalno karbonatno plavljeno
- Smeđe na vapnencu plitko i skeletno - rigolano iz crvenica i smeđeg tla - crvenica koluvijalna, antropogenizirana
- Smeđe tlo na vapnencu, plitko do srednje duboko - crvenica srednje duboka do duboka - vapneno dolomitna crnica ocrvenčena
- Smeđe tlo na vapnencu tipična, plitka - crvenica na vapnencu, tipično plitka - vapneno dolomitna crnica, posmeđena

1.1.1.1.4. Vrednovanje prostora i tala Općine Pojezerje

Za vrednovanje prostora i tala područja Općine Pojezerje pridržavali smo se Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 66/2001), Zakona o prostornom uređenju (NN 30/1994), i nekih kasnije donesenih dopuna. Za kartografsko prikazivanje i buduće korištenje prostora te izradu prostornih planova korištene su upute Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/1998).

Na temelju uputa iz navedenih zakona izvršena je valorizacija prostora i kartografski prikazana na priloženoj bonitetnoj karti za prostorno planiranje u mjerilu 1:25 000. Uz kartu se nalazi i legenda.

Osnova za interpretaciju bili su pedološki podaci koji obrađuju to područje. Svakako najvažnija je osnovna pedološka karta lista Mostar 3, od Čolaka i dr. (1980) s odgovarajućim tumačem.

Kriteriji za razvrstavanje zemljišta

Bonitiranje zemljišta bilo je osnova za razvrstavanje tala u određene prostorne kategorije zaštite. Bonitiranje je izvršeno prema uputama koje je dao Kovačević (1983), i Kovačević i dr. (1987) i to iz razloga jer u uputama Pravilnika o sadržaju i mjerilima (NN 106/1998) nema kriterija koji bi nam adekvatno razvrstali zemljište. Tek nakon bonitetnog razvrstavanja možemo odgovarajuće raspodijeliti zemljišta u određene kategorije po načinu korištenja i uporabne vrijednosti (P1, P2, P3, PŠ, Š1, Š2 i Š3). Dakle, na temelju unutarnjih i vanjskih značajki tala, reljefa i klime te drugih korekcijskih čimbenika (stjenovitost, kamenitost, poplave, zasjenjenost i dr.) vrednovana su zemljišta te određen broj poena i svrstavanje zemljišta u bonitetne razrede (klase) koje su bile osnova za razvrstavanje zemljišta u prostorne kategorije prema gore navedenom pravilniku.

Šumska tla na tom prostoru pokrivaju vrlo malo prostora. Ona u tom kraju pretežno ima zaštitnu ulogu iako se ne mogu zanemariti i gospodarska uloga kao ogrijevno drvo. Ipak sve te prostore prema prostornim normativima uvrštavamo u Š2 prostornu kategoriju.

Podloga na kojoj su nanešeni pedološki podaci je mjerila 1:25 000 pruža daleko više mogućnosti za izdvajanje pedoloških kontura (jedinica), stoga je i konačni rezultat kudikamo detaljniji nego što je to na izvornoj pedološkoj karti. Ističemo da su neke kartirane jedinice zbog složenosti terena razvrstane u više kategorija što je odlika jako izlomljenog reljefa i različitosti tog područja i raznolikog načina korištenja tala što je također naznačeno i u legendi karte.

Rezultati vrednovanja tala

Vrednovanje tala i prostora područja Općine Pojezerje prikazano je u tablici 1. U stupcu 1 iste tablice dat je broj kartirane jedinice, a u stupcu 2 njezin naziv i struktura jedinica tala koje dolaze na tom prostoru. U stupcu 3 navedeni su glavni parametri za određivanje boniteta, a to je u brojniku stjenovitost koja je data u rasponu pojave u svim kartiranim jedinicama, a u nazivniku je prikazana vrijednost nagiba terena. Nagib tla je razvrstan u nekoliko razreda jer on razlučuje bonitetne vrijednosti zemljišta za prostorno uređenje. U stupcu 4 dat je ukupn broj poena, a njihova bonitetna klasa i potklasa su u stupcu 5 iste tablice. Ovi razredi su također višeznačno određeni prema odgovarajućim razredima nagiba. Prvi dio broja označava klasu a drugi potklasu zemljišta, npr. 41 - odgovara četvrtoj klasi, prvoj potklasi. Poslijednji stupac broj 6 označava prema spomenutom Pravilniku o sadržaju i mjerilima kartografskih prikaza (NN 106/1998) prostor za uporabu i korištenje, a odnosi se na preporuke određivanja budućeg načina korištenja u poljoprivredi i šumarstvu.

U ovim istraživanjima izdvojili smo poljoprivredna od šumskih tala. Podatke za razvrstavanje šumskih tala za gospodarske potrebe, zaštitne šume i šume od posebnog značaja nismo imali pa smo im ovom prilikom naznačili isključivo njihovu zaštitnu ulogu (Š2).

Na područje općine Pojezerje imamo vrlo malo osobito vrijednih tala P1 kategorije koja se mogu intenzivno koristiti u poljoprivredi. **Osobito vrijedna obradiva tla P1 kategorije** razvrstana su u dvije kartirane jedinice ali u maloj površini. U legendi bonitetne karte za prostorno planiranje poredali smo prema plodnosti sva tla, od boljih prema tlima nižeg boniteta.

Kartirana jedinica broj 1 i 2 čine prema kriterijima katastarskog bonitiranja za poljoprivredu najbolja tla. Zauzimaju vrlo male površine uz krajni rub Vrgorskog polja, uz koji su se i proširila naselja Kobiljača te, Otrići Seoce. To su mješana aluvijalno koluvijalna tla na kojima su uz rub podignuti nasadi vinograda ili voćnjaka, a jedan dio se koristi za jednogodišnje ratarske i povrtlarske usjeve. Spiranje zemljišnog materijala uz rubove jezera je poboljšalo stanište za uzgoj svih kultura posebno drvenastih (vinova loza, voćnjaci). To su tla povoljnih vodno zračnih odnosa, ilovaste teksture, sitno mrvičaste strukture, propusna su, lagano se obrađuju. Jedino neznatno ograničenje je u nedostatku fiziološki aktivnog fosfora i dušika, a donekle i u suvišku aktivnog vapna jer donji dio tala je izgrađen od jezerskih nanosa koji su nastali od isključivo karbonatnog materijala. Pri gornjem rubu prostor uz samo brdo ponegdje mogu imati nešto skeleta, koje ne predstavlja nikakvo ograničenje u obradi.

Ovo su najbolja tla na teritoriju Općine i zbog njenih morfoloških, fizikalnih i kemijskih svojstava uvrstili smo ih u **osobito vrijedna obradiva tla P1 kategorije**. Ova tla su procijenjena s 84 odnosno 78 poena i prema katastarskom bonitetu svrstana su u drugu klasu, prvu potklasu ili drugu klasu, drugu potklasu. Ova tla se ne bi smjela koristiti za nikakvu infrastrukturnu izgradnju.

Tla kartirane jedinice broj 3 spadaju u **vrijedna obradiva tla P2 kategorije**. Crvenica koluvijalna, duboka i srednje duboka sa smeđim tlima na vapnencu, zauzima doće, veće terase u krškim poljicima. To su posebno dobra tla za drvenaste kulture i tradicionalno se koriste za uzgoj vinove loze i smokava. To su tla ilovasto glinaste teksture, stabilne poliedrične strukture i povoljnih vodozračnih odnosa. Teže se obrađuju od prethodnih. Posebno su pogodna za uzgoj duhana, krumpira i svih vrsta drvenastih kultura.

Kemijska svojstva su također dobra, posebno adsorpcijske vrijednosti i kapacitet za hranjiva te reakcija tla i opskrbljenost s fiziološki aktivnim kalijem. Opskrbljenost fiziološki aktivnim fosforom je mala kao i sadržaj dušika. Ova tla smo izdvojili u posebnu kartiranu jedinicu broj 3. Ova tla smo ocijenili prema katastarskom bonitetu sa 73 poena što ih uvrštava u treću klasu, prvu potklasu prema bonitetu i time ih smatramo **vrijednim obradivim tlima P2 kategorije** u tom podneblju.

P2 kategoriji pripadaju i **tla kartirane jedinice broj 4**. To su većinom duboko preorana ili rigolana tla pod vinogradima i voćnjacima (smokve, jabuke, šljive i dr.), koje zauzimaju drugi pojas Vrgorskog jezera. S obzirom da su pod manjim utjecajem koluvijacije i nanošenja zemljišnog materijala s brda, ova tla imaju veći sadržaj aktivnog vapna koji predstavlja glavno ograničenje za uzgoj drvenastih kultura. Posebno se to očituje na onim parcelama gdje seljaci ne gnoje sa stajskim gnojem, pa je nedostatak ishrane biljaka sa željezom, borom i magnezijem sve evidentniji. Naime, uslijed prevelikih količina kalcija javlja se nemogućnost primanja gore navedenih hranjiva i biljka izgleda «klorotična». Dakle kloroza je pojava koja dolazi do izražaja na svim vinogradima gdje se ne dodaje adekvatna gnojidba. To ograničenje će se pojaviti naročito na tlima centralne zone Vrgorskog polja koje nema nanosa sa brda, gdje su organski jezerski sedimenti isključivo građeni od usitnjenih jezerskih sedimenata (kućica pužića), koji ponekad imaju i do 96 % CaCO₃. to su tla kartirane jedinice broj 5.

Tla kartirane jedinice broj 4 ocijenili smo sa 66 katastarskih poena što ih uvrštava u treću klasu, drugu potklasu, nešto slabija nego prethodno, ali ipak spadaju u **vrijedno obradivo tlo P2 kategorije**.

Tla kartirane jedinice broj 5 pripadaju centralnom i južnom izlaznom dijelu Vrgorskog polja. To su aluvijalna tla kojeg čini dno bivšeg jezera koje je po probijanju tunela ostalo bez vode i sada se obrađuje. Prema fizikalnim svojstvima to su povoljna tla. Ilovaste su teksture, praškaste do sitno mrvičaste strukture, vrlo lagana za obradu, ali s slabim hranidbenim svojstvima o kojima smo već prethodno istakli nedostatak dušika, željeza, bora i magnezija i to prvenstveno radi prevelikih količina kalcija koje onemogućuju primanje navedenih biljnih hranjiva.

Uz intenzivne mjere gnojidbe, posebno stajskim gnojem, ova tla su pogodna za uzgoj drvenastih i svih povrtlarskih kultura jer je tu riječica Matica iz koje se može osigurati navodnjavanje.

Ova tla smo ocijenili s 54 poena i uvrstili u četvrtu klasu, drugu potklasu što joj osigurava **P3 kategoriju ostalih obradivih tala**.

Također u istu **kategoriju (P3) ostalih obradivih tala** spadaju i **tla kartirane jedinice broj 6**. To su antropogena tla voćnjaka, prvenstveno smokava i maslina u kršu, iskrčena iz smeđih tala i crvenica. Površine ovih tala nisu velike, jer su ograničene reljefnim pozicijama i stijenama. Varijabilnost ovih tala po dubini je značajna. Imaju dobra pedofizikalna svojstva, a slabija pedokemijska, posebno je biljno hranidbeni kompleks ograničen.

Ovo tlo smo ocijenili s 50 poena što ga uvrštava u petu klasu, prvu potklasu (51), a time i u **kategoriju ostalih obradivih tala (P3)**.

Tla i prostori **kartirane jedinice br. 7** su mozaično građeni od poljoprivrednih površina na terasama, mozaično poredanih u kršu. Veličina parcela na terasama i dubina tla glavna su ograničenja dijela obradivih tala. U ostalom dijelu krša nalazimo jako stjenovita i skeletna tla. Zato su ova tla svrstana u dvije kategorije. **PŠ kategoriju ostalih poljoprivrednih tala** i u manjem dijelu **ostalih obradivih tala P3 kategorije**. Nažalost prostori P3 kategorije sve su više napušteni i vrlo malo, čak nimalo se obrađuju.

Ostala tla kartiranih jedinica broj 8, 9, 10, 11 i 12 isključivo spadaju u **PŠ kategoriju ostalih poljoprivrednih tala, šuma i šumskih zemljišta te degradiranih šuma koje donekle imaju zaštitnu ulogu (Š2)**. Ova tla nemaju nikakvog primarnog značaja i mogu se nesmetano koristiti za sva druga prostorna planiranja i potrošnju.

Odabir kultura za pojedinu kategoriju zemljišta

Na temelju klimatskih, pedoloških i etnografski tradicionalnih razloga predlaže se uzgoj slijedećih kultura po utvrđenim kategorijama zemljišta.

U prostornoj **kategoriji osobito vrijednih obradivih tala P1 kategorije** nalaze se najbolja oranična tla i vrtovi ovog kraja. Tu se predlaže i dalje uzgoj svih tradicionalnih voćnih kultura kao što su smokve, breskve i jabuke te velikim dijelom stolne i vinske vrste grožđa i od jagodičastog voća jagode i kupine. Od povrtnih kultura najbolje uspjeva krumpir, posebno rani, mahune, slanetak, grah, posebno sve vrste salata, mrkva, brokula, tikvice, cvjetače te raštika, kelj i druge vrste kupusnjača. Od industrijskih vrsta može doći duhan.

Tla kartirane jedinice broj 3 koja su uvrštena u **vrijedna obradiva tla P2 kategorije** najpogodnija su za uzgoj smokava, rogača, a izabrane pozicije za masline te

vinograde. Veće parcele pogodne su za krumpir i duhan. Zbog nedostatka vode ova tla nisu preporučljiva za širi uzgoj povrća.

Tla kartiranih jedinica broj 4 koja smo također uvrstili u **vrijedno obradivo tlo P2 kategorije**, pogodna su također za uzgoj smokava i vinograda. Posebno su pogodna za povrtne kulture koje su navedene i kod **osobito vrijednih tala P1 kategorije**.

Ostala tla Vrgorskog jezera koja smo uvrstili u **ostala obradiva tla P3 kategorije (kartirana jedinica broj 5)**, imaju manju plodnost i naročito kritične razine aktivnog vapna pa se vinogradi mogu uzgajati uz pažljivu primjenu otpornih podloga vinove loze na aktivno vapno i nisku razinu hranjiva. Uz to mogu se uzgajati i smokve, jabuke i šljive, kao i sve povrtne i ratarske kulture pogodne za to podneblje.

Na antropogenim tlima u kršu (**kartirana jedinica broj 6 i dio 7. i 10.**) najbolje uspjeva smokva, rogač i bajam pa te kulture treba protežirati.

Ostale površine i prostore pod kartiranim jedinicama broj 7 (dio), 8, 9, 10 (dio), 11 i 12 mogu se koristiti kao ispasišta za uzgoj koza, čiji broj treba uskladiti sa slobodnim pašnjačkim količinama u kršu.

LEGENDA BONITETNE KARTE ZEMLJIŠTA ZA PROSTORNO
PLANIRANJE OPĆINE POJEZERJE

Redni broj	Naziv i sastav kartirane jedinice (struktura)	Stjenovitost % Nagib %	Bonitet		Prostorna kategorija zaštite zemljišta
			poeni	Klasa i potklasa	
1	2	3	4	5	6
1	Antropogena tla voćnjaka (smokava i dr.) i vinograda, iz aluvijalnog i koluvijalnog tla	$\frac{0}{1}$	84	21	P1
2	Aluvijalno - koluvijalno - karbonatna, ilovasta, neoglejena	$\frac{0}{1-3}$	78	22	P1
3	Crvenica koluvijalna, duboka i srednje duboka - smeđe na vapnencu, srednje duboko, antropogenizirana tla (80:20)	$\frac{0-1}{0}$	73	31	P2
4	Antropogena tla vinograda, njiva i voćnjaka iz aluvija jezerskih sedimenata	$\frac{0}{0}$	66	32	P2
5	Aluvijalno jako karbonatno, oglejeno, antropogenizirano i hidromeliorirano	$\frac{0}{0}$	54	42	P3
6	Antropogena tla voćnjaka (smokava i maslina) u kršu iz smeđeg tla i crvenice	$\frac{10-25}{8-16}$	50	51	P3
7	Karbonatni koluvij na laporu, terasni - antropogena tla skeletna, terasna (50:50)	$\frac{2-25}{16-30}$	38 45	61 52	PŠ P3
8	Crvenice srednje duboke i plitke - smeđa na vapnencu plitka i srednje duboka (80:20)	$\frac{5-25}{3-8}$	33	62	Š2 PŠ
9	Aluvijalno karbonatno plavljeno	$\frac{0}{0}$	30	62	PŠ
10	Smeđe na vapnencu plitko i skeletno - rigolano iz crvenica i smeđeg tla - crvenica koluvijalna, antropogenizirana (50:30:20)	$\frac{2-10}{3-8}$	26 51	71 51	PŠ P3
11	Smeđe tlo na vapnencu, plitko do srednje duboko - crvenica srednje duboka do duboka - vapneno dolomitna crnica ocrvenčena (70:20:10)	$\frac{50-90}{8-45}$	19	72	PŠ Š2
12	Smeđe tlo na vapnencu tipična, plitka - crvenica na vapnencu, tipično plitka - vapneno dolomitna crnica, posmeđena (50:30:20)	$\frac{>90}{30-65}$	15	81	PŠ Š2
13	Naselja i okućnice				

1.1.1.1.5. Klima

Kako na klimu utječe opća atmosferska cirkulacija uvjetovana geografskom širinom, utjecajima Panonske nizine i planinskog sustava, te reljef razmatranog područja može se zaključiti da je teritorij Općine relativno zaštićen, posebno rubna područja doline u središnjem dijelu teritorija. Opća karakteristika klimatskih pojava za Dubrovačko - neretvansku županiju je sredoziemna, blaga klima s malim i rjetkim brojem snježnih dana, ali obilnijih kišnih dana.

Na području teritorija Općine Pojezerje nema meteorološke stanice, te se za definiranje regionalnih klimatskih karakteristika koriste najbliže meteorološke stanice.

Opće klimatske karakteristike definirane su na osnovi mjernih meteoroloških parametara deset godišnjeg razdoblja OMS, čije su karakteristike mediteranska klima uz pojavu većeg broja sušnih dana u toplom dijelu godine i obilatim padalinama tijekom proljeća i jeseni. Ovakva raspodjela padalina često dovodi do negativnih ekstremnih stanja, te klima predstavlja još uvijek jedno od ograničenja u organizaciji prostora (zamočvarivanje plodnog polja Jezero).

Klimatski podaci relevantni za područje Županije:

najniže temperature sa prosjekom - 7 °C zabilježene su u siječnju, maksimalne u srpnju i kolovozu sa prosjekom do 34 °C, a godišnji prosjek iznosi 16,4 °C.

prosječno padne 200 mm padalina u prosincu, a srednja relativna vlažnost iznosi 81 %.

- srednje godišnje vrijednosti od 87 - 101 oblačnih i 106 - 111 sunčanih dana svrstavaju promatrano područje u sunčanije predjele Hrvatske
- podaci za smjer i jačinu vjetera samo su orijentacijski budući da su relevantni mikrolokacijski podaci (podaci ovisni o reljefu) koji za područje Općine Pojezerje nisu evidentirani

Važno je napomenuti da je teritorij Općine mikroklimatski dosta različit od ostalih dijelova gradova i općina Dubrovačko - neretvanske županije.

1.1.1.1.6. Hidrografija

Na području Općine razlikujemo:

- Tekućice
- Podzemne vode

Prirodna konfiguracija terena i krški sastav brdskog predjela omogućila je slijevanje vodenih tokova sa brdskog dijela teritorija Općine prema južnom dijelu gdje je formirana široka dolina smjera sjeverozapad - jugoistok.

Prostor Općine može se podijeliti na dvije osnovne kategorije propusnosti tla: kredni i eocenski vapnenci brdskog dijela i kredni vapnenci kraškog polja Jezero. Formirana je mreža podzemnih voda na bregovitim dijelovima Općine, i potočna mreža u dolini polja Jezero, južnog prostora Općine.

Na graničnom južnom djelu teritorija Općine formirana je rječica Matica izrazito meandarskog vodenog toka, koja je manjim djelom regulirana kanalima.

Kraško polje Jezero izrazito je naplavno područje, dijelom regulirano kanalima te je izrađena studija utjecaja na okoliš za potencijalne lokacije odvodnih kanala. Za sada se ne određuje gdje će biti ispust.

Uz ove primarne tokove nalazimo i izvorišta u brdskom dijelu teritorija Pozla Gore, te najznačajniji izvor u naselju Otrić - Seoci.

Iz dokumenta „Plan navodnjavanja za područje Dubrovačko-neretvanske županije“ donesenog 2007. godine navodi se vodotok Matica kao vodotok desnog zaobalja Neretve. Također se navodi da je čitav niz vrela smješten na kontaktu doline s krašom od kojih je najznačajnije modro oko. Cijeli sliv se skuplja u središnjem dijelu

doline u Desanskom jezeru, a odatle otječe u Neretvu kroz rječicu Desanku i u luku Ploče (jezero Vranjak) kroz Crnu rijeku.

Rijeka Matica je vodotok Vrgorskog polja koja odvodi vodu iz trajnih i periodičnih izvora. Izvori su na sjeveroistočnoj strani polja. Voda rijeke Matice odvodi se tunelom do Baćinskih jezera i mora te preko ponora Staševice i većeg broja drugih nizvodno od Staševice : Krotuše, Crnog vira, Krtinovca i Spilica. Zbog malog kapaciteta tunela polje plavi u zimskom razdoblju kada se uspostave brojni izvori.

Izvan aluvijalne ravnice nalaze se Baćinska jezera koja se satoje od povezanih 5 jezera: Plitkog, Podgore, Očuše, Sladnice, Crniševa i odvojenog jezera Vrbnika, a vodu dobivaju od trajnih i povremenih izvora od kojih je najjači Klokun. Velika količina voda dotječe u jezero Podgoru odvodnim tunelom i kanalom kojim se odvođe vode iz Vrgorskog jezera.

Na desnoj obali Neretve u okolišu ušća i kopnenom dijelu nalazi se više ponornih i izvorišnih područja. Polja Jezero (Vrgorsko polje), Rastok i Jezerac većinom su poplavljena u zimskom razdoblju. Na jugozapadnom rubu polja nalaze se uglavnom ponori kroz koje voda otječe prema izvorima na nižim horizontima. Od većih izvora su: Klokun, Modro oko i Prud. Svi su kaptirani za vodoopskrbu. S izvora Prud uzima se voda za regionalni vodovod NPKL. Veći broj manjih izvora stalnih i povremenih koji nisu značajni po količini vode nalaze se i u širem razmatranom području.

Dokumentom „Plan navodnjavanja za područje Dubrovačko-neretvanske županije“ navedeni su svi izvori na području Županije te tako i rijeka Matica i Vrgorska.

Kakvoća vode mjerena na izvorima kaptaze za vodoopskrbu gotovo svugdje je zadovoljavajuće. Nekoliko izvora uz obalu je zaslanjeno te nisu pogodni za vodoopskrbu ili navodnjavanje. Na području Općine Pojezerje voda je iz svih potencijalnih izvora u potpunosti ispravna za navodnjavanje.

Vodozaštitno područje na teritoriju Općine spada u 2. Zonu sanitarne zaštite.

U skladu s dokumentom „Plan navodnjavanja za područje Dubrovačko-neretvanske županije“ donesenog 2007. godine na području Općine Pojezerje predviđeno je cca 253 ha kao potencijalno područje za navodnjavanje i to na jugoistočnom dijelu Vrgorskog polja (Jezero) i polju Jezerac.

Iz planirane akumulacije Trebižat (BIH) kanalom kroz polje Rastok , tunelom i obodnim kanalom u Vrgorskom polju moguć je dovod vode. Kroz polje teče rijeka Matica koja u ljetnim mjesecima ima protok oko 2m³/s, pa je moguće zahvatiti vodu. Budući da se cijelo područje nalazi visinski iznad izvorišta prema obali (Klokun, Modro oko, Žrnovica na moru) poljoprivredna proizvodnja na tom području je restriktivna. Sada se uzgaja uglavnom vinova loza i sve više jagoda. Vode za navodnjavanje ima dovoljno . Prikladnim zahvatima u rijeci Matici npr. izgradnjom mobilnih pregrada i stvaranjem uspora moguće je zahvatiti vodu na vrlo racionalan način uzduž cijelog toka rijeke.

1.1.1.1.7. Vegetacija

Zatečeno stanje vegetacijskog pokrova u direktnoj je ovisnosti o topografiji, petrografskoj podlozi, hidrološkim prilikama, klimatskim karakteristikama podneblja i dugogodišnjem utjecaju korisnika prostora. Razlikuju se dva osnovna biotipa u krajoliku teritorija Općine Pojezerje:

- vegetacija brdsko/bregovitog područja
- vegetacija dolinskog područja

Uz ove osnovne tipove vegetacije znatno se izdvajaju i zelene površine nastale antropogenim utjecajem - u funkciji poljoprivrede i šumarstva.

Razlikujemo postojeće šume i površine kamenjara sa oskudnim niskim zelenilom kao dva osnovna tipa zelenih površina na brdskom području teritorija zahvata Plana i na višegodišnje kulture vinograda i voćnjaka u dolinskom području polja Jezero.

Prirodna vegetacijska osnova u brdsko/bregovitom području su staništa šume hrasta i graba, najčešće u degradiranim površinama neprohodnih šikara.

Obilje raznolikih biljnih vrsta u slojevima visokog i niskog raslinja naročito je izraženo u prizemnom sloju pobrđa. Uz karakterističnu tipologiju šume hrasta graba zamjećujemo nešto četinjača. Prirodne šume su pod kontinuiranim antropogenim utjecajem te nastaju različiti degradacijski stupnjevi, kako šuma tako i tala, kojem se na taj način omogućuje devastacija ispiranjem.

Poljodjelske površine ne nalazimo u brdskim predjelima – napuštene su terase vinograda, te se samo sporadično može naići na uzgoj voća i povrća uz naselja, a za vlastite potrebe (u sklopu okućnice). Biti će potrebno ponovno vratiti napuštene autohtone sorte grožđa i proizvodnju visokokvalitetnih vina.

Vegetacija dolinskih područja osobit je biotip uvjetovan topografski, litološkom građom, tipovima tala, mikroklimatskim uvjetima, hidrografskim uvjetima i antropogenim faktorom. Utjecaj djelovanja poplavnih i podzemnih voda ključni je faktor formiranja prirodnog staništa šumske zajednice hrasta lužnjaka, običnog graba, klena, divlje kruške, te pojava bukve. Sloj grmlja je obilan i raznovrstan: glog, svib, kupina, kalina, šaš idr. Na pojedinim mikrolokacijama dužinom tekućica i podzemnih voda, a u polju Jezero nailazimo na drvored jablana.

Široka dolina središnjeg dijela teritorija visoke je bonitetne kategorije tla (P2), te je u potpunosti iskorištena za uzgoj uglavnom kvalitetnih sorti grožđa, a za vinariju «Vrgorac».

1.1.1.1.8. Demografija

Analizom demografskih pokazatelja evidentan je konstantni pad broja stanovnika te predstavlja zabrinjavajući resursni faktor za razvoj razmatranog područja, tim prije što je starosna slika poražavajuća.

Posebno je poražavajuća činjenica da su pojedina naselja i zaseoci u brdskom dijelu potpuno ispražnjena (Bročići, Dubrave), a neka naselja i zaseoci i građevinski nestaju (Seoci).

Po zadnjem službenom popisu 2001. godine u ovoj Općini je živjelo 1 233 stanovnika. Analizirajući promjene broja stanovnika od 1857. godine do 2001. godine, broj stanovnika je u tom razdoblju porastao za 529 osoba ili stope od 173,0, a u zadnjih deset godina broj stanovnika je pao za 140 osoba ili stope od 90,0.

Najveći broj stanovnika u ovoj Općini ima naselje Otrić – Seoci.

DUBROVAČKO - NERETVANSKA ŽUPANIJA PODRUČJE OPĆINE POJEZERJE	POVRŠINA		STANOVNICI				STANOVI				DOMAĆINSTVA				GUSTOĆA NASELJENOSTI	
	km ²	%	POPIS 1991.		POPIS 2001.		POPIS 1991.		POPIS 2001.		POPIS 1991.		POPIS 2001.		St/km ²	
			broj	%	broj	%	Broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	1991.	2001
ŽUPANIJA	1782,49		126 329		123 047		48 411		52 324		39 009		39 234		70,87	
OPĆINA	32,60* 33,50**	1,84 1,88	1394	1,10	1233	1,00	374	0,77	302	0,57	333	0,85	333	0,84	42,42	37,52
NASELJA																
BREČIĆI	1,42	4,32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DUBRAVE	4,14	12,59	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KOBILJAČA	4,46	13,57	348	24,96	273	22,14	106	28,34	79	26,15	99	29,72	94	28,22	86,09	61,21
MALI PROLOG	4,10	12,47	86	6,16	55	4,46	29	7,75	19	6,29	27	8,10	24	7,20	20,97	13,14
OTRIĆ – SEOCI	10,41	31,67	850	60,97	841	68,20	195	52,13	189	62,58	181	54,35	195	58,55	81,65	80,78
POZLA GORA	8,30	25,25	110	7,89	64	5,19	44	11,76	15	4,96	26	7,80	20	6,00	13,25	7,71
U K U P N O	32,86***	100	1394	100	1233	100	374	100	302	100	333	100	333	100	42,42	37,52

PODACI DRŽAVNOG ZAVODA ZA STATISTIKU
IZVOD IZ PP - a DUBROVAČKO.NERETVANSKE ŽUPANIJE

IZVOD IZ DEMOGRAFSKE STUDIJE

- katastarski podatak
- ** digitalni podatak PPŽ
- *** digitalni podatak PPUO

PPUO POJEZERJE - KOMPARATIVNI DEMOGRAFSKI PODACI NA RAZINI ŽUPANIJE

PODRUČJE ŽUPANIJE	POVRŠINA		STANOVNICI				GUSTOĆA NASELJENOSTI	
	Km ²	Udio površini županije %	Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1991. St/km ²	Popis 2001. St/km ²
Obalno	-	-	Broj	%	Broj	%	Broj	Broj
Otočno	-	-	-	-	-	-	-	-
Kontinentalno granično	32,60* 33,50**	1,83 1,88	1394	1,102	1233	1,002	42,76 41,61	37,82 36,81
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-
Županija	1782,49	100	126 329	100	123 047	100	70,87	69,03

• katastarski podatak

** digitalni podatak

IZVOD IZ PP - a DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Tablica 14. Opći pokazatelji u općini Pojezerje

N A S E L J A	BROJ STANOVNIKA		BROJ KUĆANSTAVA		BROJ STANOVA	
	1991.	2001.	1991.	2001.	1991.	2001.
<i>Brečići</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Dubrave</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Kobiljača</i>	348	273	99	79	106	94
<i>Mali Prolog</i>	86	55	27	19	29	24
<i>Otrić - Seoci</i>	850	841	181	189	195	195
<i>Pozla Gora</i>	110	64	26	15	44	20
U K U P N O	1394	1233	333	302	374	333

OPĆI POKAZATELJI
U OPĆINI POJEZERJE

N A S E L J A	BROJ STANOVNIKA		BROJ KUĆANSTAVA		BROJ STANOVA	
	1991.	2001.	1991.	2001.	1991.	2001.
<i>Brečići</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Dubrave</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Kobiljača</i>	348	273	99	79	106	94
<i>Mali Prolog</i>	86	55	27	19	29	24
<i>Otrić - Seoci</i>	850	841	181	189	195	195
<i>Pozla Gora</i>	110	64	26	15	44	20
U K U P N O	1394	1233	333	302	374	333

PROJEKCIJA BROJA STANOVNIKA PO NASELJIMA U OPĆINI POJEZERJE

N A S E L J A	G O D I N E			P R O J E K C I J A	
	1991.	2001.	2001.*	godina	stopa
				2015.	1991 - 2001.
<i>Brečići</i>	0	0	0	0	0,0
<i>Dubrave</i>	0	0	0	0	0,0
<i>Kobiljača</i>	348	273	273	194	- 2,43
<i>Mali Prolog</i>	86	55	56	31	- 4,29
<i>Otrić - Seoci</i>	850	841	861	877	0,77
<i>Pozla Gora</i>	110	64	64	30	- 5,42
U K U P N O	1394	1233	1254	1081	- 1,06

* prema definiciji stalnog stanovništva iz popisa 1991. godine

PROMJENE BROJA STANOVNIKA
OPĆINE POJEZERJE OD 1857 - 2001. GODINE

NASELJA	G O D I N E															
	1857.	1869.	1880.	1890.	1900.	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2001.*
Brečići	0	0	86	104	124	134	0	0	281	212	214	34	0	0	0	0
Dubrave	0	0	68	0	0	0	0	0	277	298	306	111	2	0	0	0
Kobiljača	0	0	0	0	0	0	0	0	26	10	10	281	381	348	273	273
Mali Prolog	0	0	70	78	118	160	0	150	169	186	192	189	134	86	55	56
Otrić - Seoci	0	0	380	172	501	488	738	509	513	670	667	794	807	850	841	861
Pozla Gora	725	859	391	769	582	673	858	810	438	392	334	203	122	110	64	64
U K U P N O	725	859	995	1123	1325	1455	1596	1469	1704	1768	1723	1612	1446	1394	1233	1254

NASELJA	GLAVNE DOBNE SKUPINE										KOEFIČIJENT STAROSTI 60 I VIŠE / 0 - 19 god.
	UKUPNO		0 - 19		20 - 59		60 I VIŠE		NEPOZNATA STAROST		
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	
Brečići	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dubrave	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kobiljača	348	100,0	81	23,3	131	37,6	92	26,4	44	12,6	1,136
Mali Prolog	86	100,0	15	17,4	47	54,7	23	26,7	1	1,2	1,533
Otrić - Seoci	850	100,0	251	29,5	411	48,4	132	15,5	56	6,6	0,526
Pozla Gora	110	100,0	26	23,6	48	43,6	34	30,9	2	1,8	1,308
UKUPNO	1394	100,0	373	26,8	637	45,7	281	20,2	103	7,4	0,753

RADNICI PREMA MJESTU RADA I MJESTU
STALNOG STANOVANJA 1991. GODINE

NASELJA	SVEGA		RADE U MJESTU STANOVANJA		RADE U DRUGOM MJESTU										
					SVEGA		U ISTOJ OPĆINI		U DRUGOJ OPĆINI RH		NA PODRUČJU BIVŠE SFRJ		U INOZEMSTVU		
					broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj
<i>Brečići</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Dubrave</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Kobiljača</i>	61	100,0	13	21,3	48	78,7	11	22,9	37	77,1	-	0,0	-	0,0	
<i>Mali Prolog</i>	21	100,0	1	4,8	20	95,2	16	80,0	4	20,0	-	0,0	-	0,0	
<i>Otrić - Seoci</i>	147	100,0	67	45,6	80	54,4	26	32,5	46	57,5	2	2,5	3	3,7	
<i>Pozla Gora</i>	27	100,0	-	0,0	27	100,0	23	85,2	3	11,1	-	0,0	-	0,0	
UKUPNO	256	100,0	81	31,6	175	68,4	76	43,4	90	51,4	2	0,6	3	1,7	

NASELJA	UKUPNO*	PODRUČJE DJELATNOSTI													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Brečići	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dubrave	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kobiljača	61	24	1	1	-	4	19	2	3	1	-	1	1	1	-
Mali Prolog	24	12	3	-	-	2	3	3	-	-	-	-	-	-	1
Otrić - Seoci	188	75	29	-	3	7	23	14	2	15	-		5	1	7
Pozla Gora	29	11	3	-	-	-	2	8	2	-	-	-	1	-	-
UKUPNO	302	122	36	-	3	13	47	27	7	16	0	1	7	2	8

* Razlika od "Ukupno" odnosi se na nepoznato područje djelatnosti

Područje djelatnosti:

1 - Industrija i rudarstvo
2 - Poljoprivreda i ribarstvo

3 - Šumarstvo

4 - Vodoprivreda

5 - Građevinarstvo

6 - Promet i veze

7 - Trgovina

8 - Ugostiteljstvo i turizam

9 - Obrtništvo i osobne usluge

10 - Stambeno - komunalne djelatnosti i uređenje naselja i prostora

11 - Financijske, tehničke i poslovne usluge

12 - Obrazovanje, znanost, kultura i informacije

13 - Zdravstvena zaštita i socijalna skrb

14 - Tijela državne vlasti, lokalne samouprave, fondovi, udruženja i organizacije

POLJOPRIVREDNO STANOVNIŠTVO PREMA
AKTIVNOSTI, PO NASELJIMA, POPIS 2001. GODINA

NASELJA	UKUPNO POLJOPRIVREDNO STANOVNIŠTVO		AKTIVNO POLJOPRIVREDNO STANOVNIŠTVO				UZDRŽAVANO POLJOPRIVREDNO STANOVNIŠTVO		UDIO u %	
	SVEGA	ŽENSKO	SVEGA	ŽENSKO	OBAVLJA ZANIMANJE NA GOSPODARSTVU		SVEGA	ŽENSKO	poljop. U ukupnom stanov.	aktiv. polj. u ukup. aktivno stanov.
					SVEGA	ŽENSKO				
<i>Brečići</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Dubrave</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Kobiljača</i>	7	4	3	1	-	-	4	3	2,6	3,8
<i>Mali Prolog</i>	5	1	5	1	1	-	-	-	9,1	15,8
<i>Otrić - Seoci</i>	93	50	52	18	22	1	41	32	11,1	15,2
<i>Pozla Gora</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	105	55	60	20	23	1	45	35	8,5	13,1

KUĆANSTVA OPĆINE POJEZERJE PO NASELJIMA
PREMA BROJU ČLANOVA 2001. GODINE

NASELJA	KUĆANSTVA											
	UKUPNO	OBITELJSKA PREMA BROJU ČLANOVA									NEOBITELJSKA	
		SVEGA	2	3	4	5	6	7	8 i više		sama - čka	više člana
									broj kućanstva	Ukupno članova		
<i>Brečići</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Dubrave</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Kobiljača</i>	79	61	17	10	9	10	9	2	4	36	17	1
<i>Mali Prolog</i>	19	15	6	5	2	1	-	-	1	11	4	-
<i>Otrić - Seoci</i>	189	172	27	20	42	30	23	11	19	176	16	1
<i>Pozla Gora</i>	15	12	3	2	1	1	1	3	1	13	3	-
UKUPNO	302	260	53	37	54	42	33	16	25	236	40	2

STANOVNIŠTVO U ZEMLJI PO MJESTU STANOVANJA
PREMA AKTIVNOSTIMA 1991. GODINE

N A S E L J A	UKUPNO		AKTIVNO		OSOBE S OSOBNIM		UZDRŽAVANO	
	STANOVNIŠTVO		STANOVNIŠTVO		PRIHODOM		STANOVNIŠTVO	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
<i>Brečići</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Dubrave</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Kobiljača</i>	275	100,0	79	28,7	60	21,8	136	49,5
<i>Mali Prolog</i>	73	100,0	26	35,6	18	24,7	29	39,7
<i>Otrić - Seoci</i>	625	100,0	226	36,2	83	13,3	316	50,6
<i>Pozla Gora</i>	83	100,0	30	36,1	24	28,9	29	34,9
U K U P N O	1056	100,0	361	34,2	185	17,5	510	48,3

DOMAĆINSTVA OPĆINE POJEZERJE PO NASELJIMA PREMA BROJU ČLANOVA 1991. GODINE

NASELJA	DOMAĆINSTVA											
	UKUPNO	OBITELJSKA PREMA BROJU ČLANOVA									NISU OBITELJSKA	
		SVEGA	2	3	4	5	6	7	8 i više			
									broj domaćin.	Ukupno članova	sama - čka	više člana
<i>Brečići</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Dubrave</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Kobiljača</i>	99	77	20	7	20	7	14	6	3	24	22	-
<i>Mali Prolog</i>	27	22	7	6	2	3	2	2	-	-	5	-
<i>Otrić - Seoci</i>	181	164	13	26	35	25	33	13	19	174	16	1
<i>Pozla Gora</i>	26	18	4	3	1	-	4	2	4	42	7	1
UKUPNO	333	281	44	42	58	35	53	23	26	240	50	2

STANOVNIŠTVO PREMA MIGRACIJSKIM OBILJEŽJIMA 1991. GODINE

NASELJA	Ukupno	Od rođenja stanuje u istom mjestu	DOSELJENO U NASELJE STALNOG STANOVANJA											
			Svega	iz iste općine	iz druge općine	IZ INOZEMSTVA		GODINE DOSELJENJA						
						Svega	od toga s područja bivše SFRJ	1940 i prije	1941 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1985	1986 - 1991
<i>Brečići</i>	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
<i>Dubrave</i>	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
<i>Kobiljača</i>	348 100,0	127 36,5	221 63,5	196	9	15	14	1	1	11	108	68	9	2
<i>Mali Prolog</i>	86 100,0	64 74,4	22 25,6	13	6	3	2	4	1	4	4	1	1	6
<i>Otrić - Seoci</i>	850 100,0	673 79,2	177 20,8	56	65	40	40	16	-	18	14	42	11	36
<i>Pozla Gora</i>	110 100,0	82 74,5	28 25,5	7	11	9	9	3	2	1	4	8	2	6
UKUPNO	1394 100,0	946 67,9	448 32,1	272	91	67	65	24	4	34	130	119	23	50

Većina stanovnika ove Općine je autohtona što se vidi iz podataka 1991. (946 osoba ili 67,9 %) i 2001. godine (931 osoba ili 75,5 %).

Od onih koji su se doselili na ovo područje, došlo je iz drugog grada / općine iste županije ili iz drugog naselja istog grada/općine.

Od inozemaca, najviše ih se doselilo iz B i H.

U ovoj općini živi **stara populacija** tj. populacija **duboke starosti** i 1991. i 2001. godine, koja je sve više izraženija 2001. godini.

U desetgodišnjem razdoblju u ovoj Općini se smanjio broj i udio mladog stanovništva, smanjio se broj, ali se povećao udio zrelog i starog stanovništva.

Ta starost je još bolje izražena koeficijentom starosti koji je sve veći 2001. godine.

Najmlađu strukturu stanovništva u ovoj Općini ima naselje Otrić – Seoci.

S obzirom na starost populacije, ni aktivitet stanovništva nije baš u povoljnom položaju.

U desetgodišnjem razdoblju ipak se povećao broj i udio aktivnog stanovništva, te se povećao broj i udio osoba s osobnim prihodom (penzionera), te se smanjio broj i udio uzdržavanog stanovništva (djece).

Godine 1991. u ovoj Općini je bilo 256 radnika. Većina zaposlenih je radila u drugom mjestu njih 68,4 % (najviše u drugoj općini RH 51,4 %, a nešto manje u istoj općini 43,4 %).

Po sektorima djelatnosti, najviše ih je bilo zaposleno u sekundarnoj djelatnosti (125 ili 41,3 % najviše u industriji), a zatim slijedi tercijarna djelatnost 32,4 % (najviše u prometu i vezi).

U primarnoj djelatnosti je bilo zaposleno 11,9 % zaposlenih.

U desetgodišnjem razdoblju smanjio se broj i udio poljoprivrednog stanovništva. Godine 2001. u ovoj Općini je bilo 105 ili 8,5 % poljodjelskog stanovništva (1991. godine ih je bilo 193 ili 18,3 %). Od ukupnog broja poljoprivrednika, pola od njih čine žene. Očito da poljoprivreda i nije baš zadovoljavajuća grana privređivanja, a naročito kada se u obzir uzme i dobna struktura stanovništva.

U desetgodišnjem razdoblju smanjio se broj kućanstava u Općini Pojezerje.

Godine 2001. je bilo 302 kućanstava. Od toga obiteljskih je bilo 260 ili 86,1 %, a neobiteljskih je bilo 42 ili 13,9 %.

Najbrojnija su četveročlana kućanstva (54), zatim dvočlana (53) i peteročlana (42) kućanstava. Prosječna veličina kućanstava je 4,1 član (1991. godine je bilo 4,2 člana).

S obzirom na dosadašnje promjene broja stanovnika ni buduće plansko razdoblje ne može ukazati na nešto bolju situaciju. Godine 2015. po matematičkoj metodi (projekciji) može se i dalje očekivati pad broja stanovnika u ovoj Općini pa bi ona imala 1 081 stanovnika.

Daljnji društveno – gospodarski razvoj kraja, a i šire, (nova cestovna veza autoceste) omogućiti će drugačiji razvoj ovog područja što će poboljšati i demografska obilježja ove Općine. To se prvenstveno odnosi na obnovu i prenamjenu potencijalnih turističkih zona tradicijskog turizma, uspostavu vinske ceste sa sadržajima turističke ponude vezane uz vinske proizvode (konačišta, kušaonice vina, vinske podrumne, krčme, restorane itd.). stoga bi Općina mogla imati i porast broja stanovnika, nakon što se ostvare postavke ovog Plana.

Promjene broja stanovnika

Po zadnjem službenom popisu stanovništva, kućanstava i stanova od 31.3.2001. godine, Općina **Pojezerje** je imala 1 233 stanovnika.

Cijela Općina broji 6 naselja i to:

Brečići (0 stanovnika), **Dubrave** (0 stanovnika), **Kobiljača** (273 stanovnika), **Mali Prolog** (55 stanovnika), **Otrić – Seoci** (841 stanovnik) i **Pozla Gora** (64 stanovnika).

Promatrajući promjene broja stanovnika od prvog popisa 1857. godine do zadnjeg 2001. godine, vidi se, da je najveći broj stanovnika ova Općina imala 1953. godine (1 768), a nakon te godine broj stanovnika je stalno u padu. Do 1953. tj. od 1857. godine do 1953. godine broj stanovnika je skoro stalno bio u porastu osim 1931. kada je zabilježen pad.

Kroz cijelo analizirano vrijeme, broj stanovnika je porastao za 529 osoba ili indeks od 173,0, a u zadnjih deset godina broj stanovnika je pao za 140 osoba ili indeks od 90,0.

Najveći broj stanovnika u Općini ima naselje **Otrić – Seoci** koji od 1948. godine bilježi porast broja stanovnika, a dva naselja **Brečići** i **Dubrave** su bez stanovnika i 1991. i 2001. godine (tablica 1).

MIGRACIJE

Prostorna pokretljivost stanovništva

Prostorna pokretljivost stanovništva i prirodni priraštaj ukazuju na populacijsku dinamiku kraja tj. ukazuju na promjene koje se događaju na nekom prostoru.

Većina stanovnika ove Općine je autohtona (od rođenja živi u njoj) i 1991. i 2001. godine (tablice 2 i 3).

Godine 1991. u Općini je živjelo 946 ili 67,9 % autohtonog stanovništva, a 448 ili 32,1 % ih se doselilo na ovo područje. Većina doseljenih je došla sa područja iste Općine i to u razdoblju od 1961 – 1970. godine kada ih je bilo najviše, a nešto manje u razdoblju od 1971 – 1980. godine.

Najveći udio autohtonog stanovništva ima naselje **Otrić - Seoci** (79,2 %), a najmanji udio ima **Kobiljača** (36,5 %) koji ujedno ima i najveći udio doseljenog stanovništva (63,5 %).

Slična situacija je i 2001. godine. Te godine je živjelo 931 ili 75,5 % autohtonog stanovništva, a 293 ili 23,8 % ih se doselilo. Najviše doseljenih je iz drugog grada/općine iste županije, iako ni broj onih koji su došli iz drugog naselja istog grada/općine kao i iz druge županije nije puno umanjen.

Najviše doseljenih inozemaca došlo je sa područja BiH.

Analiza po naseljima ukazuje na slične promjene kao što ih ima cijela Općina.

Prirodni prirast

Prirodni prirast ove Općine nije povoljan. Negativni prirodni prirast prisutan je u cijeloj Općini, a isto tako i po pojedinim naseljima, što se može vidjeti iz tablica 4 i 5.

Tablica 4. Prirodno kretanje stanovništva u Općini Pojezerje

Godine	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast
1991.	-	9	- 9
1992.	14	10	4
1993.	12	4	8
1994.	2	6	- 4
1995.	7	14	- 7
1996.	5	6	- 1
1997.	6	9	- 3
1998.	4	6	- 2
1999.	2	7	- 5
2000.	4	9	- 5
2001.	3	4	- 1
2002.	3	6	- 3
2003.	10	11	- 1
2004.	19	11	8

Društveno - gospodarski razvoj Općine te starosna struktura stanovništva ukazuju na ovakvo prirodno kretanje stanovništva. U cijelom promatranom razdoblju jedino je osvježanje prirodnog prirasta 2004. godine, kada ono nakon niza negativnih godina ima pozitivan trend koji za ovu Općinu i nije tako mali. Očito da se u novije doba događaju neki pozitivni pomaci u cjelokupnom razvoju Općine.

STRUKTURA STANOVNIŠTVA

Spolno – dobna struktura

Više muškog nego ženskog stanovništva živjelo je u Općini Pojezerje i 1991. i 2001. godine.

Godine 1991. u Općini je živjelo 705 ili 50,6 % muškog stanovništva i 689 ili 49,4 % ženskog stanovništva, pa je na 1 000 muškaraca dolazilo 977,3 žene.

Prevlast muškog nad ženskim stanovništvom prisutno je skoro i u svim naseljima osim u naselju **Otrić – Seoci** koji ima višak ženskog nad muškim stanovništvom.

Godine 2001. u Općini je i dalje živjelo više muškog (618 ili 50,1 %) nego ženskog stanovništva (615 ili 49,9 %), pa je na 1 000 muškaraca dolazilo 955,1 žena.

Analiza po naseljima ukazuje da u naseljima **Kobiljača i Mali Prolog** imaju više žena nego muškaraca, dok je u naselju **Pozla Gora** taj broj podjednak.

U Općini Pojezerje živi **stara populacija** tj. **populacija duboke starosti**. Ta starosna struktura populacije sve je jače izraženija 2001. godine (tablice 6 i 7).

Mladog stanovništva (dobna skupina od 0 – 19 godina) je 2001. godine bilo 317 ili 25,7 % (1991. godine je bilo 373 ili 26,8 %), zrelog stanovništva (dobna skupina od 20 – 59 godina) je bilo 584 ili 47,4 % (1991. godine je bilo 637 ili 45,7 %) i starog stanovništva (dobna skupina od 60 i više godina) je bilo 261 ili 21,2 % (1991. godine ih je bilo 281 ili 20,2 %).

Dakle u desetgodišnjem razdoblju, smanjio se broj i udio mladog stanovništva, smanjio se broj, ali se povećao udio zrelog i starog stanovništva.

Ta starost stanovništva još je uočljivija prikazanim koeficijentom starosti koji je sve veći u desetgodišnjem razdoblju.

Najpovoljniju dobnu strukturu ima naselje **Otrić – Seoci**, koji u svim ostalim demografskim analizama iskače u pozitivnom smislu (naselje sa svim funkcijama).

Struktura po aktivnosti

U desetgodišnjem razdoblju povećao se broj i udio aktivnog stanovništva (1991. godine je bilo 361 ili 34,2 %, a 2001. godine 458 ili 37,1 %), povećao se broj i udio osoba s osobnim primanjem (1991. godine je bilo 185 ili 17,5 %, a 2001. godine 298 ili 24,2 %), te se smanjio broj i udio uzdržavanog stanovništva (1991. godine je bilo 510 ili 48,3 %, a 2001. godine 477 ili 38,7 %) (tablice 8 i 9).

S obzirom na dobnu strukturu stanovništva, vidi se, da u Općini ima sve više penzionera (osobe s osobnim prihodom) i sve manje djece (uzdržavanog stanovništva), ali ipak ima i više aktivnog stanovništva što ukazuje na društveno gospodarski razvoj.

Zaposlenost

U Općini Pojezerje je 1991. godine bilo 256 ili 24,2 % radnika u ukupnom stanovništvu ili 70,9 % u ukupnom aktivnom stanovništvu (tablica 10).

U mjestu stanovanja je radilo 81 ili 31,6 % zaposlenih, dok je 175 ili 68,4 % zaposlenih radilo izvan mjesta stanovanja.

Većina zaposlenih je radila u drugoj općini RH (51,4 %), a nešto manje u istoj općini.

Najveći broj zaposlenih u mjestu stanovanja imalo je naselje **Otrić – Seoci** (45,6 %), a bez i jednog zaposlenog bilo je u naselju **Pozla Gora**.

U ovoj općini je 2001. godine bilo 106 dnevnih migranata i 1 tjedni migrant.

Većina dnevnih migranata je odlazila raditi u drugi grad/općinu iste županije njih 83 ili 78,3 %, a znatno manje ih je odlazilo raditi u drugo naselje istog grada/općine ili u drugu županiju (tablica 11).

Samo jedna zaposlena osoba ima karakteristike tjednog migranta koji odlazi raditi u drugi grad/općinu iste županije (tablica 12).

Po sektorima djelatnosti, najviše ih je bilo zaposleno u sekundarnoj djelatnosti 125 ili 43,3 % (najviše u industriji), a zatim slijedi tercijarna djelatnost 32,4 % (najviše u prometu i vezama).

U primarnoj djelatnosti je bilo zaposleno 11,9 % zaposlenih.

Gospodarska struktura ove Općine nije bila orijentirana na poljoprivredu (tablica 13).

Broj i udio poljoprivrednika u ovoj Općini je sve manji.

Godine 1991. je bilo 193 ili 18,3 % poljoprivrednika, a 2001. godine ih je bilo 105 ili 8,5 % (tablice 14 i 15). Broj i udio aktivnih poljoprivrednika također se smanjio od 27,4 % na 13,1 % 2001. godine. Više od polovice poljoprivrednika čine žene.

Očito da poljoprivreda za sada još uvijek nije zadovoljavajuća grana privređivanja što je uvjetovano daljim gospodarskim razvojem ove Općine, a isto tako i starosna struktura populacije ne može više dati ne samo u ovoj djelatnosti nego i u svim ostalim (potrebna je mlađa radna snaga).

OSTALA OBILJEŽJA STANOVNIŠTVA

Obrazovna struktura i nepismeni

Godine 1991. u Općini Pojezerje je bilo 1 126 stanovnika starih 15 i više godina, a obrazovna struktura je izgledala kako slijedi:

- bez školske spreme je bilo 98 ili 8,7 % osoba (udio žena je bilo 76,5 %)
- nepotpunu osnovnu školu (1 – 3 razreda i 4 – 7 razreda osnovne škole) je imalo 416 ili 36,9 % osoba
- osnovnu obrazovanje je imalo 261 ili 23,2 % osoba
- srednje obrazovanje je imalo 241 ili 21,4 % osoba
- više obrazovanje je imalo 8 ili 0,7 % osoba i
- visoko obrazovanje je imalo 7 ili 0,6 % osoba.

Dakle, najviše osoba je imalo nepotpunu osnovnu školu (većinom onih sa 4 - 7 razreda osnovne škole), a zatim slijede oni sa osnovnim obrazovanjem i srednjim obrazovanjem (najviše ima onih sa školom za KV i VKV radnike i ostali stručni kadar) (tablica 16).

Deset godina kasnije obrazovna struktura je drugačija. Godine 2001. u ovoj Općini je od ukupno 1 004 stanovnika starih 15 i više godina bilo:

- bez školske spreme je bilo 53 ili 5,3 % osoba (udio žena je bilo 83,0 %)
- nepotpunu osnovnu školu (1 – 3 razreda i 4 – 7 razreda osnovne škole) je imalo 244 ili 24,3 % osoba
- osnovnu obrazovanje je imalo 275 ili 27,4 % osoba
- srednje obrazovanje je imalo 343 ili 34,2 % osoba
- više obrazovanje je imalo 14 ili 1,4 % osoba
- visoko obrazovanje je imalo 11 ili 1,1 % osoba
- magisterij i doktorat nije imala ni jedna osoba.

Sada prevladavaju osobe sa završenim srednjim obrazovanjem (najviše je onih sa školom za KV i VKV radnike i ostali stručni kadar), a zatim onih sa osnovnim obrazovanjem i onih sa nepotpunom osnovnom školom (tablica 17).

Broj i udio nepismenih se također smanjio u desetgodišnje razdoblju (tablica 18 i 19).

Godine 1991. od ukupno 1 225 osoba starih 10 i više godina, nepismenih je bilo 77 ili 6,3 %, najviše izraženih u starijoj dobnoj skupini (65 i više godina).

Godine 2001. od ukupno 1 079 osoba starih 10 i više godina nepismenih je bilo 34 ili 3,2 %, također najviše izraženih u starijoj dobnoj skupini stanovništva (65 i više godina) iako ima pojave i u mlađim dobnim skupinama.

Većinu nepismenih čine žene i u jednoj i u drugoj popisnoj godini.

KUĆANSTVA

U desetgodišnjem razdoblju smanjio se broj kućanstava u Općini Pojezerje.

Godine 1991. je bilo 333 kućanstava i to 281 ili 84,4 % obiteljskih i 52 ili 15,6 % neobiteljskih (samačkih je bilo 96,2 %).

Po broju članova prevladavaju četveročlana (58), šesteročlana (53) i dvočlana (44) kućanstva.

Prosječna veličina kućanstva je 4,2 člana (tablica 20).

Godine 2001. je bilo 302 kućanstava i to 260 ili 86,1 % obiteljskih i 42 ili 13,9 % neobiteljskih (samačkih je bilo 95,2 %).

Po broju članova prevladavaju četveročlana (54), dvočlana (53) i peteročlana (42) kućanstva.

Prosječna veličina kućanstva je 4,1 član (tablica 21).

DEMOGRAFSKE PROJEKCIJE

S obzirom na dosadašnje promjene broja stanovnika, ni buduće plansko razdoblje nema izgleda za poboljšanjem demografskih promjena u ovoj Općini.

Po projekciji broja stanovnika za 2015. godinu, koja je bazirana na matematičkoj metodi, može se i dalje očekivati pad broja stanovnika tj. te planirane godine bi Općina imala 1 081 stanovnika (tablica 22).

Ovakvo plansko razmišljanje i izračun nije dobar, jer u toj projekciji nisu uzete u obzir nikakve planske smjernice za budući razvoj. Pozitivnijim mijenjanjem svih čimbenika koji utječu na razvoj Općine, moguće je očekivati pozitivne pomake u društveno – gospodarskom razvoju. Nova prometnica koja će proći u neposrednoj blizini ovog područja itekako će izmijeniti kompletnu sliku kraja koji bi mogao dosta izmijeniti sadašnja obilježja ovog prostora. S toga se može očekivati stagnacija negativnih procesa ne samo u demografskom smislu već u cjelokupnom razvoju, i očekivati pozitivnije promjene stanovništva (porast broja stanovnika).

1.1.1.1.9. Mreža središnjih naselja

O slici prostora Općine Pojezerje, prostornoj organizaciji, izgrađenosti i načinu korištenja zemljišta iz razdoblja 19. stoljeća, a vjerojatno i znatno ranije, najviše podataka daje Prva katastarska izmjera područja. Analizom dobijamo preciznu sliku organizacije i načina korištenja prostora. Teritorij nekadašnjim katastarskim Općinama odgovara današnjim.

Prema zatečenim odnosima kvalitativnih i kvantitativnih urbanih funkcija pojedinih naselja na teritoriju Općine naselje Otrić - Seoci je jedino naselje sa značajem lokalnog središta. Gravitacijsko područje naselja obuhvaća čitav prostor jedinice lokalne samouprave, obzirom da su gotovo sve funkcije i sadržaji locirani unutar granica naselja.

Uz naselje Otrić - Seoci formiralo se i naselje Kobiljača kao potencijalno razvojno središte.

Sva ostala naselja nemaju potencijal u gravitacijskom smislu koncentracije funkcija, ali je ovim Planom predviđeno aktiviranje ostalih naselja lociranjem različitih turističkih, uslužnih i poslovnih sadržaja.

Naselja su formirana sa relativno malim brojem stanovnika, uglavnom disperzno razasute izgradnje u brdskom dijelu Općine, uz izuzeće naselja Otrić - Seoci i Kobiljača, te tako i nije moguće formiranje jačih središta.

Općenito, naselja u blizini županijskih prometnica brže će se razvijati, sa mogućnošću realizacije raznih funkcija i sadržaja, a sva naselja koja su u bregovitim djelovima razvijat će se sporije, ali će imati veći sklad sa prirodnim okolišem i eko - potencijale neophodne za turizam.

Obzirom na postojeće karakteristike naselja, relativno ograničene funkcije općinskog središta i blizini županijskog centra, stanovništvo gravitira i prema jačem središtu Vrgorcu.

1.1.1.2. ZATEČENO KORIŠTENJE PROSTORA

Prethodno navedena prirodno - geografska osnovna imat će ključnu ulogu u cjelokupnom razvitku, načinu korištenja i zaštite promatranog prostora.

Diferencijacija razmatranog područja može se grubo svesti na prostorno - funkcionalne cjeline kako slijedi:

- Povijesno - tradicionalno ruralno područje naselja Otrić - Seoci sa elementima urbanog
- Ruralna naselja sa elementima urbaniteta na teritoriju obuhvata Općine Pojezerje
- Zaseoci i izolirane nastambe disperzno grupirani na padinama ili vršnim platoima brijega
- Zona športa i rekreacije
- Brdsko područje
- Dolina polja Jezero
- Koridor državne ceste

1.1.1.2.1. Geoprometni uvjeti i korištenje

Relativno dobra cestovna povezanost državnim, županijskim i lokalnim prometnicama, blizina Vrgorca, Opuzena, Metkovića i relativna blizina Dubrovnika trebala bi osigurati dobar razvoj, naročito nakon izgradnje autoceste čija se trasa predviđa ili u neposrednoj blizini teritorija općine ili na samom teritoriju Općine. Za sada se ne koriste sve mogućnosti korištenja prostora obzirom na geoprometni položaj i zatečene resurse.

Izgrađenost

Jedina značajnija zona izgradnje je područje na graničnom dijelu nizine Jezero i brdskog dijela Općine. Izgradnja je kontinuirana duž prometnice u podnožju brda, ali se nažalost izgradnja opasno približila polju Jezero. Zahtjevi i pritisci za širenjem građevinske zone u polje i izgradnja već postojećih građevina ugrožava sve više polje Jezero, a istovremeno okolna sela koja se nalaze na donjim kotama pobrđa propadaju i napuštaju se. Revitalizacija ovih područja, obnova tradicijske gradnje ne nailazi na razumjevanje i potporu kod lokalnog stanovništva, iako je stanovanje kvalitetnije na nešto višim kotama (izbjegavanje vlage, povoljne vizure, čisti zrak). Područje Općine nema drugih značajnijih zona izgradnje izuzev stambene odn. stambeno - poslovne, te nešto objekata i sadržaja javnih i društvenih funkcija. Stambena izgradnja u nizini (Otrić - Seoci i Kobiljača) uglavnom je ruralnog karaktera novije oblikovne šarene lepeze utjecaja svih graditeljskih mogućnosti, materijala, i podneblja. Istovremeno, tradicijska gradnja u kamenu ili je u ruševnom stanju ili je devastirana nespretnim obnavljanjem uz korištenje neprilagođenih novih materijala.

Veći dio tvrtki registriranih na teritoriju Općine nalaze se u sklopu naselja Otrić - seoci i Kobiljača, a objekti se nalaze u sklopu mješovite stambeno - poslovne izgradnje. Najsnažniji je pogon vinarije «Vrgorac» koji je smješten na rubu polja Jezero u longitudinalnoj zoni građevinskog područja koja gotovo neprekidno ide po rubu polja.

Nažalost, novija izgradnja duž ruba polja Jezero veoma je loše oblikovne kvalitete.

Izgrađeni su objekti javnih i društvenih funkcija: općinska uprava, osnovna škola, ambulanta, apoteka, matični ured i pošta koji se nalaze u naselju Otrić - Seoci. Građevinske zone su većinom manje od 25 ha, a jedino Općinsko središte formira značajniju građevinsku zonu mješovite namjene. Ostale zone formiraju manja naselja i zaseoke po rijetko naseljenom teritoriju Općine.

1.1.1.3. PROMETNA I KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

1.1.1.3.1. Promet

1.1.1.3.1.1. Cestovni promet

Zatečena mreža prometnica pokriva teritorij Općine Pojezerje, te povezuje sva naselja, ali su prometnice, iako gotovo u cijelosti asfaltirane nedovoljnog profila i standarda.

Prometnice su razvrstane kako slijedi:

1. Državne:
 - D 62 /Mali Prolog - Metković - D9/
 - D 513 /Ploče - Mali prolog/
 - D 222 /D62 - Mali Prolog – granica BIH
2. Županijske:
 - Ž 6211 /Vrgorac – Otrić - Kobiljača/
3. Nerazvrstane sve ostale ceste

Na teritoriju Općine nalazi se i

- granični prijelaz II kategorije – Mali Prolog – Crveni Grm

1.1.1.3.2. Telekomunikacije

1.1.1.3.2.1 Općenito

Općina Pojezerje je dio teritorija Dubrovačko - neretvanske županije.

Područje Općine Pojezerje, osim u pogledu tranzitnog TK prometa nema neko značajno mjesto u pogledu TK infrastrukture višeg ranga. Njenim područjem prolaze TK vodovi, simetričnog tipa, koji predstavljaju samo segment pristupnih veza sjevernog dijela Dubrovačko - neretvanske županije, a koji gravitira matičnoj TK centrali instaliranoj na području grada Metkovića. Optički TK kapaciteti, osim u tranzitnom prometu povezuju udaljeni pretplatnički stupanj s nadređenom TK centralom.

Postojeći magistralni vod položen je iz teritorija susjedne Splitsko - dalmatinske županije do područne centrale koja se nalazi u naselju Otrić - Seoci.

Ovi telekomunikacijski uređaji, svojim pružnim tj. distribucijskim TK kabelima, povezuju žitelje naselja oko Otrić - Seoca na javnu telekomunikacijsku mrežu.

Što se tiče pokretne TK mreže područje Općine Pojezerje zadovoljavajuće je pokriveno signalom mobilnih komunikacija iako na svojem teritoriju nema baze postaje mobilnih komunikacija.

Sukladno gore navedenom može se zaključiti da je čitavo područje Općine Pojezerje relativno zadovoljavajuće povezano s javnom nepokretnom i pokretnom TK mrežom.

1.1.1.3.2.2. Komutacija

U zgradi poštanskog ureda nalazi se prostor udaljenog pretplatničkog stupnja u kojem su smješteni komutacijski TK uređaji tipa RSS.

O stanju instaliranih i zauzetih TK kapaciteta potrebno je konzultirati HT.

1.1.1.3.3. TK mreža

1.1.1.3.3.1. Optički TK kapaciteti

1.1.1.3.3.2. Simetrični podzemni TK kapaciteti

Simetrični zračni TK kapaciteti

Zbog mjerila podloge (M= 1: 5 000) iz situacije je teško vidljivo da je područje Općine u potpunosti pokriveno pristupnom zračnom TK mrežom.

Dakle, slobodno se može konstatirati da zračna TK mreža svaki poslovni objekt, te stambeni objekti, kako individualne tako i društvene stanogradnje, povezuje s pristupnom podzemnom TK mrežom Općine Pojezerje.

Ovdje treba naglasiti da je veliki dio Općine Pojezerje neizgrađeno, brdovito područje, te da je broj življa koncentriran oko prometnica uz koji je izgrađena cjelokupna, pa tako i TK infrastruktura. Zalihnost kapaciteta u mreži, uz postojeći trend rasta korisnika fiksnih telekomunikacija dostatna je za sljedeće desetljeće.

Pokretne komunikacije

Na području Općine Pojezerje ne postoje bazne postaje pokretne TK mreže. Eventualnu izgradnju bazni postaja mobilne TK mreže odredit će uprava HT - a, VIP ili nekog drugog potencijalnog koncesionara mobilnih komunikacija.

1.1.1.3.4. Elektroopskrba

1.1.1.3.4.1. Elektroenergetika

Cijelo područje Općine napaja se električnom energijom dalekovodom 10 kV izgrađenim na drvenim stupovima u vrijeme elektrifikacije Veliki Prolog - Otrići - Nova Sela - Kula Norinska, koji ima mogućnost dvostranog napajanja. Redovno napajanje dalekovoda je iz TS 35/10 kV Vrgorac za STS 10/0,4kV Otrići 3 (Vir), TTS 10/0,4 kV Otrići 1 (Seoci), STS 10/04 kV Otrići 4 (Rep), TTS 10/0,4 kV Otrići 2 (Pisak), STS 10/04 kV Mracir, STS 10/04 kV Kobiljača 2, TTS 10/04 kV Kobiljača 1 i završno za TS 10/0,4 kV Mali Prolog, a s druge strane iz TS 35/10 kV METKOVIĆ 2 se napajaju preostale STS 10/0,4 kV Jakići, Dominikovići i Pozla Gora.

Od strane Vrgorca u solidnom stanju je početna dionica od Velikog Prologa do TTS 10/0,4 kV Otrić 2 (Pisak) je pokrenuta inicijativa za izgradnju novog zamjenskog dalekovoda na čeličnoretkastim stupovima. Obzirom da postojeći dalekovod prolazi kroz naselje, te je ugrožen bespravnom izgradnjom, kroz čitavo naselje Otrić - Seoci odabrana je nova trasa dalekovoda koja ide van naselja, a priključni vodovi za pojedine trafostanice su predviđeni za podzemno kabliranje.

Od strane Metkovića položen je podzemni kabel do TTS Kula Norinska, a za cijelu duljinu dalekovoda od Kule Norinske do Novih Sela umjesto postojećeg DV 10 kV na drvenim stupovima planirana je izgradnja zamjenskog dalekovoda na čeličnoretkastim stupovima (pretežno po trasi postojećeg).

Područje zapadnog dijela Općine Pojezerje (naselja Otrić - Seoci, Kobiljača i Mali Prolog) redovno se napaja električnom energijom iz TS 35/10 kV Vrgorac instalirane snage 2 x 4 MVA, a ista se napaja iz TS 110/10/35 kV Ljubuški, Republika Bosna i Hercegovina, instalirane snage 20 MVA preko odgovarajućeg dalekovoda 110 kV pod naponom 35 kV. Istočni dio Općine (naselja Pozla Gora, Jakići i Dominikovići) se napaja iz TS 35/10 kV Metković 2, instalirane snage 2 x 4 MVA, a ista se napaja kabelom 35 kV iz TS 110/35 kV Opuzen, instalirane snage 2 x 40 MVA.

Postojeći nadzemni vodovi 10(20) kV dobro su pozicionirani područjem Općine i omogućavaju interpolaciju novih distributivnih TS 10(20)/0,4 kV.

Na području Općine Pojezerje realizirana je relativno stara nadzemna mreža 10(20)kV na stupovima vodičima Al/Fe.

Sve TS su za potrebe široke potrošnje i poslovnih sadržaja. Razmještaj postojećih TS je zadovoljavajući, ali će biti potrebno dodatno planirati TS 10(2)/04kV za zone gospodarske i turističke namjene.

1.1.1.3.4.2. Javna rasvjeta

Javna rasvjeta u naseljima Općine izvedena je u manjem opsegu uz glavne ulice i to stupnim svjetilkama sa žaruljama VTFE 250W i 125 W s međusobnim razmakom od cca 60 do 90 m. Ovaj dio javne rasvjete ne zadovoljava te je potrebno njezino proširenje i zamjena modernijim rasvjetnim svjetilkama koja su ekonomičnija sa kvalitetnijim svjetlotehničkim rješenjima.

1.1.1.3.5. Vodoopskrba

Granica prostornog obuhvata Plana identična je granici teritorijalne samoupravne jedinice. Unutar Dubrovačko - neretvanske županije područje Općine Pojezerje utvrđeno je kao prostor jedinice lokalne samouprave na nivou Općine.

Opskrba vodom osigurana je iz vodoopskrbnog sustava Butina koje se nalazi na području grada Vrgorca.

Na cijelom teritoriju Općine položen je samo jedan cjevovod Ø 150 na području naselja Otrić - Seoci i Kobiljača.

Današnje stanje vodoopskrbe na području Općine Pojezerje je nezadovoljavajuće sa aspekta cjelovitosti i funkcionalnosti tehničkog stanja vodoopskrbne mreže i prisutnih vodoopskrbnih objekata na njoj.

1.1.1.3.6. Odvodnja

Današnje stanje u pogledu odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području općine Pojezerje u potpunosti je nezadovoljavajuće. Tome postoji svakako više razloga, a jedan od osnovnih je pomanjkanje sredstava za realizaciju programa izgradnje kanalizacionih sustava i uređaja za pročišćavanje.

Na području Općine nema izgrađene kanalizacione mreže.

Otpadne vode se uglavnom sakupljaju u neprikladne septičke jame ili se ispuštaju direktno u melioracijske kanale ili kanale uz prometnicu.

1.1.1.3.7. Uređenje režima voda i zaštita od poplavlivanja, bujica i erozija

Na teritoriju Općine najznačajniji zahvat predstavlja polje Jezero koje je izloženo ljetnim sušama i poplavlivanjem u jesenskom, zimskom i proljetnom periodu.

Južnom granicom teritorija Općine u zoni polja Jezero teče rječica Matica koja je uvrštena u I. Kategoriju vodotoka. Hidromelioracija koja je većim djelom izgrađena kanalima odtirećuje suvišne vode i tako pretvara poljoprivredne površine u prvu kategoriju tala (P1). No, još uvijek nije dovoljno pokriveno polje, a najznačajniji odteretni kanal/tunel koji bi odveo suvišne vode u recipijent još nije lociran. Studijama se razmatraju 4 varjante i podvarjante rješenja što se tiče prvenstveno i šire zone – Vrgoračkog polja koje je u odnosu na polje Jezero u depresiji (20 - 28 mnm).

1.1.2. PROSTORNO - RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

Detaljno obrađene značajke prirodnih datosti i resursa obrađene su u prethodnom poglavlju. – 1.1.1. Osnovni podaci u prostoru.

Kategorije korištenja površina teritorija Općine Pojezerje
tabela 14.

Poljoprivredno zemljište		Šume		Vode		Građevinsk a područja		Infrastrukturu ni sustavi		Ostalo		Ukupno	
Ha	%	Ha	%	ha	%	Ha	%	ha	%	Ha	%	Ha	%
1227 - 1292	36,62 38,57	434 - 486	12,95 14,51	0	0	87,4	2,61	174,6	5,21	1310 1427	39,10 42,60	3350	100

IZVOR PODATAKA : PPDNŽ

Iz tabele je vidljivo da poljoprivredno, šumsko i ostalo zemljište zauzima cca 89 % površine teritorija Općine Pojezerje i da je svega cca 2,61 % teritorija zauzeto građevinskim površinama. Od toga je najviše poljoprivrednih površina – ukupno cca 36 - 38 %.

1.1.2.1. ZNAČAJKE GOSPODARSKOG RAZVOJA – GOSPODARSKI RESURSI

Jedan od najznačajnijih resursa je uzgoj vinove loze, te u malom dijelu plantažni uzgoj voća.

Dakle, okosnicu razvoja čine resursi:

- velike površine vrijednog poljoprivrednog zemljišta (P2)
- povoljne mogućnosti za razvoj tradicijskog eko turizma

1.1.2.1.1. Proizvodne i uslužne djelatnosti

Samo općinsko središte ima razvijene gotovo sve upravne i uslužne funkcije, te postoji:

- uprava Općine
- osnovna škola
- pošta
- trgovine
- ugostiteljski sadržaji
- obrtničke radione .

Iz dostavljenih podataka trenutno je evidentirano cca 13 tvrtki od kojih je najveći broj zaposlenih u Vrgorskoj vinariji poslovne jedinice Jezero, a ostale su tvrtke uglavnom trgovačko - uslužnih djelatnosti registriranih većinom kao obrt ili dioničko društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.), djelatnosti pretežito autoprijevozničke, trgovačke, ugostiteljske i uslužne. Sveukupni broj zaposlenih na teritoriju Općine iznosi cca 133 djelatnika. Iz navedenog može se zaključiti da je privatno poduzetništvo relativno dobro zastupljeno u odnosu na broj stanovnika.

PREGLED PRAVNIH OSOBA U GOSPODARSTVU

GOSPODARSKI SUBJEKT	DJELATNOST	NASELJE	BROJ ZAPOSLENIH
VRGORSKA VINARIJA d.o.o. Poslovna jedinica JEZERO	Vinogradarstvo i proizvodnja ložnih crijepova	OTRIĆ - SEOCI	Cca 70
ANTUNOVIĆ	Zemljani radovi	OTRIĆ - SEOCI	Cca 15
3 TRGOVINE	mješovitom robom i dnevne potrošnje	OTRIĆ - SEOCI	Cca 5
2 UGOSTITELJSKA OBJEKTA	Ugostiteljska usluga	OTRIĆ - SEOCI	4
PEKARNA	Proizvodnja kruha na tradicionalni način pod pekom	MALI PROLOG	2
4 AUTOPRIJEVOZNIKA	Usluge prijevoza	KOBILJAČA OTRIĆ - SEOCI	5
FRIZERSKI SALON	Usluga	OTRIĆ - SEOCI	2
OSNOVNA ŠKOLA "OTRIĆ DUBRAVE"	Obrazovanje	OTRIĆ - SEOCI	20
PREDŠKOLSKI ODGOJ/VRTIĆ	Odgoj/igraonica	OTRIĆ - SEOCI	1
POŠTANSKI URED OTRIĆ - SEOCI	Poštanske usluge	OTRIĆ - SEOCI	1
OPĆINSKA UPRAVA	Lokalna samouprava	OTRIĆ - SEOCI	3

Obzirom da su obrtničke radione većinom u sklopu građevinskih zona pretežito stambene namjene, treba regulirati posebnim odrednicama uređenje prostora na lokacijama postojećih obrtničkih radiona i sličnih sadržaja.

Ograničenje gospodarskog razvoja predstavlja nedostatak komunalne infrastrukture posebice sustava odvodnje otpadnih voda (čime su ugroženi lokalni vodotoci), kao i razina elektrosnabdijevanja (dugi 10 kV vodovi neprimjerenog presjeka).

1.1.2.1.2. Poljoprivreda

Kategorizacijom tala ustanovljene su kategorije na području Općine, te je evidentirano dosta vrijednog obradivog tla (P2) u polju Jezero i najviše ostalog

obradivog tla (P3) te ostalih šumskih i poljoprivrednih površina (PŠ). Detaljna kategorizacija tala izvršena je u prethodnom poglavlju, unesena u kartografski prikaz i prikazane su vrijednosti u priloženoj tabeli namjena površine.

1.1.2.1.3. Šumarstvo

Na teritoriju Općine šumske površine nalaze se na brdskom sjevernom području, a ukupni teritorij Općine pokriven je Programom za gospodarenje šumama. Šumske površine na teritoriju Općine Pojezerje spadaju u nadležnost Šumarije Metković u sklopu Hrvatskih šuma d.o.o., Zagreb.

Teritorij pokriven šumama je gospodarske, zaštitne i posebne namjene, a područje Općine pokriveno je većim dijelom gospodarskim šumama hrasta kitnjaka, graba i mjestimično hrasta medunca.

1.1.2.1.4. Turizam

Obzirom na resurse kako je navedeno u prethodnim poglavljima začudno je da na teritoriju Općine još uvijek nije razvijen turizam niti u najmanjoj mjeri. Sve pogodnosti za razvoj eko, seoskog, vjerskog, izletničkog turizma postoje, ali obzirom na uslužne i smještajne sadržaje koji moraju pratiti turizam, a kojih nema (ne postoje smještajni kapaciteti), turizam je ograničen isključivo na eventualni dnevni – izletnički.

- Seoski turizam, tradicijski i eko turizam nije niti u začetku
- Kulturni i vjerski turizam za sada praktički ne postoji
- Izletnički turizam također nije razvijen osim povremenih autobusnih ekskurzija

1.1.2.1.5. Sustav središnjih funkcija/izgradnja javnih i društvenih objekata i sadržaja

Sve općinske, državne i društvene funkcije locirane su u općinskom središtu Pojezerje:

- općinska administracija
- osnovna škola
- pošta.

Za sada ne postoji dječiji vrtić, te se ovim Planom predviđa gradnja u sklopu rekreativnih površina.

1.1.2.1.6. Kulturno - povijesna i spomenička baština

Za potrebe Plana nije izrađena Konzervatorska podloga (obveza Općinskih tijela uprave), a mjerodavna tijela uprave u Dubrovniku nemaju evidentiranu kulturnu baštinu za teritorij Općine.

PPŽ navodi loše stanje zaštite u cijeloj županiji izuzev Dubrovnika, a isto se može konstatirati i za razmatrano područje. Splitski konzervatorski odjel također nema nikakvih podataka o teritoriju Općine, te se ovim Planom prvi put evidentira i zaštićuje graditeljska baština kao i vrijedni dijelovi prirode.

Evidencijom na trenu ustanovljene su lokacije koje se štite Ovim Planom, a kartirane su na kartografskom prikazu.

Za potrebe izrade Prostornog plana obavljena je reambulacija terena, naročito u dijelu povijesnih naselja, tradicijske arhitekture, gospodarske i tehničke baštine, arheoloških lokaliteta te područja kulturnog krajolika. Evidentirano je još kulturno povijesnih vrijednosti, od kojih je nekoliko predloženo za upis u Registar nepokretnih kulturnih dobara, a za ostala dobra predlaže se zaštita putem odredbi prostornog Plana. Inventarizacija prostora provedena je prema

suvremenoj konzervatorskoj metodologiji i standardima valorizacije, koji se temelje na integralnom vrednovanju kulturne i prirodne baštine. Temeljna pretpostavka integralne/ambijentalne zaštite je činjenica da je arhitektonski spomenik bilo koje vrste i značenja nedjeljivo povezan s prostorom u kojem se nalazi. Kulturna baština Općine Pojezerje doprinos je ukupnoj baštini Županije kao krajobrazne regije kojoj pripada.

Zatečeno stanje kulturnih dobara, točnije graditeljske baštine na području Općine može se ocijeniti nezadovoljavajućim: osim skrbi o sakralnoj baštini, ostali vrijedni primjeri prepušteni su propadanju. To se naročito odnosi na ruralna etnološka naselja i zaseoke koji su prepušteni propadanju, a neka su potpuno urušena (Seoci).

U manjoj je mjeri očuvan dio etnološke baštine, u vidu stambenih kuća i gospodarskih zgrada u Malom Prologu gdje bi bilo potrebno obnoviti i terase s vinogradima. **Evidentirani su posljednji primjeri tradicijskog načina gradnje u selima Mali Prolog, Dominikovići, zaseoci na području Pozle Gore i Dubrave. Značenje evidentiranih primjera je utoliko značajnije što su to posljednji očuvani primjeri etnološki vrijednih građevina u ovom dijelu Županije.** Nažalost njihovo je građevinsko stanje prilično loše, stoga prijeti njihovo potpuno nestajanje ne poduzmu li se mjere za njihovo očuvanje u obnovu. **Valja naglasiti da etnološka baština znači i veliki resurs za promicanje kvalitete i identiteta prostora i predstavlja značajan aspekt turističke ponude.**

1.1.2.1.7. Prirodna baština

Veći dio teritorija Općine izložen je antropogenim utjecajima tako da se ne može govoriti isključivo o prirodnom krajoliku već je sve kulturni krajolik s time da su neke lokacije ostale pošteđene antropogenih utjecaja.

Značajniji prirodni krajobraz je sjeverni dio doline Jezerca, središnji dio Pozla Gore i južni Dubrave.

Iz prethodno navedenog može se ustanoviti da su prostorno - razvojne i resursne značajke na području Općine značajne i da nisu iskorištene u odnosu na mogućnosti.

1.1.3. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PLANOVA

1.1.3.1. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja

Obzirom da Prostorni plan Dubrovačko - neretvanske županije razmatra prostor čitave županije i to u mjerilu 1:100 000 planski pokazatelji su uglavnom globalni i usmjeravajući.

Osnovnu namjenu korištenja određuju prirodni resursi i izgrađene strukture uz obvezatno načelo održivog razvoja primjerenom zaštitom zatečenog. Generalno se određuju namjene površina prema reljefnim karakteristikama:

- Nizinski dijelovi prostora namijenjeni su poljoprivredi, razvoju infrastrukture, razvoju naselja i gospodarskih djelatnosti

- Brežuljkasti predjeli i pobrđa namjenjuju se poljoprivredi, stočarstvu i šumarstvu te razvoju ruralnih naselja
- Obalni i otočni dijelovi namijenjeni su turizmu i poljoprivredi

Gradovi i naselja iznad 1000 stanovnika čine mrežu razvoja, a naselja od 500 - 1000 stanovnika nadopunjuju razvoj. Za naselja ispod 500 stanovnika, a naročito naselja ispod 200 stanovnika ne bi trebalo planirati širenje građevinskih zona.

Planom su rezervirani koridori za planirane državne i županijske ceste te su se ovim Planom naznačile kao planirane.

Infrastrukturni sustavi razvijati će se na osnovi koncepcije prostornog plana Općine, uz poštivanje organizacije, namjene i zaštite prostora, uz posebnu zaštitu vodonosnih potencijala.

Planom su definirane lokacije za namjene izvan naselja: infrastruktura, iskorištavanje mineralnih sirovina, ugostiteljsko - turistička, sportsko - rekreacijska namjena, gospodarsko - proizvodna, te zbrinjavanje otpada.

1.1.3.1.1. Gravitacioni odnosi, centralitet naselja, potencijalna žarišta razvoja

Prema Prostornom planu Dubrovačko - neretvanske županije teritorij Općine Pojezerje čini pravac u direktnoj vezi s Gradom Opuzenom koji je slabije izražen u odnosu na ostale postavljene pravce. Nosioci razvoja su gradovi i gradska naselja koji su prije teritorijalno - administrativnih promjena bila sjedišta Općina.

Općina Pojezerje spada u grupu lokalnih središta sa nižim stupnjem urbaniteta i razvijenosti, a na temelju prirodnih, gospodarskih, društvenih i kulturnih karakteristika smještena je u IV kategoriju centraliteta (od I - IV). Također, prema podacima iz PPŽ - a naselje Otrić - Seoci je razvrstano po tipu žarišta u Z4 čiji je radijus gravitacije 2,5 km, broj stanovnika 500 - 1000.

Na teritoriju Općine podžarište je naselje Kobiljača, a u skladu sa demografskom slikom i gospodarskim potencijalom. Općinsko središte odskače u smislu resursnih potencijala izgrađenih objekata i sadržaja, urbanim standardom komunalnog opremanja i pokrivenosti društvenim i javnim funkcijama.

- **Gospodarske djelatnosti** (proizvodno industrijske) potrebno je razvijati u skladu sa PPŽ - om te su za ovo područje interesantne djelatnosti vezane za proizvodnju piljene građe i finalnih proizvoda od drva, proizvodnju prehrambenih proizvoda, proizvodnju stočne hrane i sl.
- **Poljoprivreda** koju u skladu sa PPŽ - om treba razviti do razine kvalitetnog opskrbljivanja ugostiteljstva i turizma eko proizvodima uz stvaranje marketinške tvrtke koja bi osiguravala plasman. Za područje Općine Pojezerje najinteresantnije je vinogradarstvo, povrtlarstvo i voćarstvo.
- **Šumarstvo** na području Općine zahvaća četvrtinu područja, šume su gospodarske, zaštitne i posebne namjene. Prema PPŽ - u ne može predstavljati osnovicu razvoja, što se lako može uočiti na terenu.
- **Ugostiteljstvo i turizam** trenutno nisu zastupljeni ni izdaleka koliko bi mogli, PPŽ - om je cijela Županija pokrivena različitim turističkim sadržajima kontinentalnog turizma i treba ju promovirati kao rekreativno - izletničku destinaciju eko - prostora.
- **Obrtništvo i malo poduzetništvo** treba u narednom razdoblju izrazito podupirati, te je i ovim Planom predviđena gospodarska zona.
- **Društvene djelatnosti** obrazovanje, zdravstvo, kultura i šport moraju se dalje razvijati, naročito predškolske ustanove.

1.1.3.1.2. Kulturno - povijesna i prirodna baština

Prostornim planom Dubrovačko - neretvanske županije određena su područja posebnih uvjeta korištenja za područja značajnih prirodnih i kulturnih vrijednosti. Širi teritorij Općine određen je kao etnološko područje i evidentirano kulturno dobro (tablica str. 352), što je ujedno i jedini podatak o kulturnoj baštini za teritorij Općine.

Konzervatorska podloga za izradu PPUO - a Pojezerje uvrstila bi sve građevine kulturno - povijesne baštine, tabelarno bi bili prikazani svi evidentirani lokaliteti i uvršteni u kartografske prikaze.

Prostornim planom Županije (PPŽ) uvjeti korištenja za navedena područja mogu se definirati i prostornim planovima posebnih obilježja, te definiranjem posebnih uvjeta u sklopu PPUO - a.

PPŽ - om definirane su zone zaštite koje treba primjeniti u PPUO - u:

- A - zona najstrože zaštite
- B - zona stroge zaštite
- kontaktne zone
- zone ekspozicije

Prema PPŽ - u mjere zaštite ovisno o stupnju valorizacije A i B zone sastoje se od:

- Redukcije građevinskih područja
- Izbjegavanje trasiranja sustava infrastrukture
- Izbjegavanje pravocrtnih regulacija vodotokova
- Smanjenje i ukidanje gospodarskih zona
- Zadržavanje tradicionalne parcelacije i uzgoja kultura

1.1.3.1.3. Turizam

U skladu sa Prostornim planom Županije turizam i prateće uslužne djelatnosti u funkciji raznovrsne turističke ponude, jedna je od prioritetnih starateških grana gospodarstva za cjelokupni teritorij Županije.

Općina mora revidirati organizaciju prostora i namjenu najatraktivnijih zona, što se naročito odnosi na područja tradicijskih sela i zaseoka.

1.1.3.1.4. Šport i rekreacija

Uz zatečene terene (nogomet, košarka) treba obogatiti novim sadržajima športa i rekreacije (rekreativno jahanje, biciklističke staze, itd.).

1.1.3.2. OCJENA POSTOJEĆIH PLANOVA**1.1.3.2.1. Prostorni plan Dubrovačko - neretvanske županije**

izrada : Županijski zavod za prostorno uređenje

U cjelini, Plan je izuzetno koristan kod izrade prostornih planova Općina jer daje sve neophodne osnovne podatke koji se mogu nadopunjavati tijekom izrade nižih planova. Konačno je prostor Županije sistematski analiziran na svim razinama. Nadalje, PPŽ daje globalne smjernice razvoja Županije u cjelini, kao i pojedinih Općina u njenom sastavu.

Prema pokazateljima proizašlim iz dokumenta razvoj turizma temeljen je na, turizmu za odmor i rekreaciju u obalnom i otočnom području, kulturno - povijesnim

lokalitetima, vjerskom turizmu, lovnim područjima, seoskom turizmu, kongresnom turizmu te rekreativno - izletničkom turizmu. U toj klasifikaciji i teritorij Općine Pojezerje može se prvenstveno valorizirati kao prostor za odvijanje kulturnog, vjerskog, seoskog i izletničkog turizma.

U cjelini, Prostorni plan Županije izvanredno je pokrio prostor i otvorio niz potencijalnih smjernica i rješenja razvitka pojedinih gradova i općina, a istovremeno ostavio dovoljno prostora lokalnim samoupravnim jedinicama da same odlučuju o svojoj sudbini.

Razvojne smjernice Dubrovačko - neretvanske županije u cjelini određene su Prostornim planom Županije, kojim se svi oblici turizma, te uz to prateća poljoprivreda stavljaju u prioritetne smjernice razvoja.

Teritorij obiluje resursima pogodnim za turizam, lokacijama kulturno - povijesne baštine, lokacijama za razvoj eko - poljoprivrede sa seoskim turizmom itd.

Plan je zacrtao magistralnu infrastrukturu prometa i distribucije energetike, ali istovremeno dovoljno prostora za razvoj svih jedinica lokalne samouprave.

Za područje Općine Pojezerje Prostorni plan Županije odredio je koridor autoceste koji je kasnije korigiran slijedno dostavljenim podacima i usaglašavanju sa javnom ustanovom Hrvatskim Autocestama. Također, Prostornim planom Županije utvrđen je cjelokupni teritorij Općine kao zaštićeni kulturni krajolik.

1.1.3.2.2. Prostorni plan b.o. Metković sa izmjenama i dopunama izrada: Urbanistički zavod Dalmacije, 1982.,1989.

Novi geoprometni položaj Županije potenciran osamostaljenjem Hrvatske (međudržavna granica) zahtjeva preispitivanje postavki prostornih planova i korigiranje infrastrukturnih zahvata u smislu Strategije i Programa prostornog uređenja Hrvatske.

Postavljeni su ciljevi i zadaci prostornog razvitka na razini Općina i gradova, a to su ciljevi čijim ostvarenjem se postiže optimalna prostorna iskoristivost, za što se predviđa adekvatna infrastrukturna opremljenost. Vremenski obuhvat Plana pretpostavlja ciljanu godinu cca 2000. godinu, te je već i sama ta činjenica dovoljna da operabilnost Plana dovede u pitanje.

Plan je star preko 20 godina, rađen je u potpuno drugim povijesnim, političkim, društvenim, kulturnim i gospodarskim uvjetima, te u potpuno drugim prostornim strukturama i okvirima. Podaci koji su korišteni kod izrade tog Plana datiraju iz 1981. (demografski podaci),1974. i 1979., te je Plan potpuno zastario u svojoj konceptualnoj osnovici i u tom smislu ne predstavlja dobru platformu za stvaranje novog koncepta prostornog razvoja Općine Pojezerje.

Nedostatak zaštite prostora u smislu zaštite okoliša i zaštite krajolika evidentna je u zonama industrijske/gospodarske izgradnje, zaštita okoliša još uvijek je izrazito deklarativna i uglavnom se odnosi na zaštitu pojedinačnih objekata.

Plan je detaljno opisan i u Izvješću o stanju u prostoru za 1997. godinu.

I ovdje se navodi odvodnja iz polja Jezero kao osnovni i najveći problem i kočnica razvoju.

Ova analiza i ocjena može se rezimirati uočenim nedostacima navedenog Plana:

- **zastarjelost** (konceptijska, provedbena i metodološka)
- neusaglašenost granica obuhvata postojećeg Prostornog Plana sa granicom novoustrojene Općine Pojezerje
- **predimenzioniranost** planiranih građevinskih zona
- **predimenzioniranost planirane gospodarske zone i loša lokacija iste**

- nedovoljna zastupljenost prethodnih radova (studija, analiza)
- **neprovodivost plana iz razloga imovinsko - pravnih odnosa**
- neusaglašenost planiranog načina infrastrukturnog opremanja i realizacije
- **neprikladno utvrđene mjere i način zaštite prostora**
- pojedine zone nisu definirane odredbama za provođenje (mješovite zone, zone male privrede)
- **nedostatak formiranja zona za malo i srednje poduzetništvo**

Revidiranjem ukupne planerske dokumentacije koja je bila izrađena za područje Općine, ovim se Planom daje nova namjena i korištenje prostora sa realnim postavkama namjene površina gospodarskih, stambenih i povijesno zaštićenih zona odn. cjelina i to naročito u prenamjeni i dimenzioniranju postojećeg. Također, mjerama zaštite krajolika i određivanjem optimalne namjene površina ovim se planom prvenstveno nastoji sačuvati vrijedna područja, a da se istodobno omogući razvoj u proizvodno - gospodarskom smislu.

1.1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE I GOSPODARSKE PODATKE TE PROSTORNE POKAZATELJE

Demografski podaci obrađeni u prethodnim poglavljima pokazuju negativni trend od cca 10,6 % smanjenja broja stanovnika u razmaku od prethodnog popisa stanovništva (1991. godine bilo je 1394 stanovnika, a 2001. godine 1254 stanovnika).

Gospodarski pokazatelji ukazuju na izrazite potencijale područja u smislu razvoja poljoprivrede, vinograda i voćnjaka te stočarstva i različitih oblika turističke ponude, izletničkog i seoskog turizma, (izrazito povoljan eko prostor).

Prostor općine odražava sklad prirodnih pejzaža zagore i antropogenih zahvata, a u dijelu i izrazito brdsko - gorskih predjela. Najvrijednije kraško polje pružaju veličanstvenu sliku s krajnjih pozicija i vizura s brdski povišenih kota. Prostor obiluje vrijednim krajolikom, ali su nažalost mnoge građevine civilne gradnje, naročito stambene devastirane te je potrebno evidentirati i zaštititi kroz dokumente prostornog uređenja nižeg ranga (DPU, UPU).

1.1.4.1.1. Ocjena stanja

Evidentan je značaj općinskog središta, koji za sada predstavlja glavnu snagu u gospodarskom smislu kao i u smislu razvoja društvene i javne infrastrukture. Ovakva situacija morat će se donekle izmijeniti, aktiviranjem svih korisnika prostora. Prometna povezanost naselja unutar teritorija Općine zadovoljava uz napomenu lošeg stanja pojedinih prometnica, premalih profila i slabe signalizacije. Povezanost s ostalim djelovima Županije također je zadovoljavajuća, ali se može pretpostaviti da će izgradnjom autoceste teritorij doživjeti značajne razvojne promjene.

Infrastrukturni sustavi vodoopskrbe, elektroenergetike i telekomunikacija, zadovoljavajućeg su standarda i pokrivaju područje u cijelosti, a odvodnja će predstavljati glavni problem naročito u bregovitim dijelovima teritorija.

Ipak, najveći je problem odvodnja polja Jezero, a rješenjem tog problema značajno bi se razvio cijeli teritorij Općine – povoljna klima i kontrolirano navodnjavanje i ocjeđenje udvostručilo bi količine i kvalitet poljoprivrednih proizvoda.

1.1.4.1.2. Mogućnosti i ograničenja razvoja

- Iako su resursne mogućnosti relativno dobre, najveće ograničenje razvoju predstavlja ljudski faktor: pomanjkanje inicijative i organizacije, i naravno financijske konstrukcije. Nadalje, demografska stagnacija i što je još negativnije za razvoj, starosna dob korisnika prostora bez kojih nema realizacije vizije, mogla bi znatno usporiti provedbu planiranog.
- Nepovoljno stanje u demografskom pogledu evidentirano je i kroz popis stanovništva koji ukazuje na cca 10,6 % pražnjenja prostora (stopa - 1,06 prema načinu izračuna iz 1991. godine i prema podacima Državnog statističkog ureda za 2001. godinu). No, obzirom na izloženi potencijal i ovim Planom predloženo korištenje navedenih resursa, za očekivati je da se negativni trend zaustavi, te da dođe do demografske stabilizacije uz blago povećanje broja stanovnika za slijedećih 10 godina.
- Najveći problem koji je dugoročno prisutan je odvodnjavanje polja Jezero koje predstavlja glavnu razvojnu komponentu cijelog teritorija Općine, a čije se odvodnjavanje obrađuje od 1938. godine i još uvijek nije do kraja riješeno.
- Polje predstavlja jedinstvenu gospodarsku i prostornu cjelinu koja nije dovoljno integrirana s ostalim Općinama.
- Evidencija gospodarskih subjekata na teritoriju Općine trenutno ne daje optimističnu sliku, te će biti potrebne snažne poticajne mjere na razini Općine i Županije za razvoj male privrede, poljoprivrede, sa seoskim tradicijskim turizmom itd.

Dakle, ograničenja razvoja proizlaze iz neriješenog glavnog problema zaplavljanja polja Jezero, postojeće negativne demografske slike, nerazvijenosti urbane strukture ruralnih naselja i zaseoka, opće stagnacije gospodarstva, te nedovoljno razvijenog standarda infrastrukturnog opremanja svih naselja izuzev općinskog središta.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

Slijedno Strategiji Programu razvoja RH, Prostornim planom Dubrovačko - neretvanske županije zacrtani su temeljni razvojni ciljevi za Županiju u cjelini, relevantni i za razmatrani prostor:

- **demografski razvoj** jedan je od osnovnih ciljeva na razini i Države i Županije, pogotovo jer već destljećjima Dubrovačko - neretvanska županija bilježi negativni trend, a dio prostora ruralnih dijelova gotovo je ispražnjen. Najnoviji podaci pokazuju blagi rast od 1997. godine, te donekle ublažavaju pesimističnu sliku.

- **razvijanje mreže naselja prema kategorijama gravitacije i broju stanovnika**

U skladu sa navedenim ciljem Općina Pojezerje spada u centar gravitacije prema funkciji (općina – lokalna uprava). Za naselja koja imaju 500 – 1000 stanovnika potrebno je predvidjeti širenje građevinskih zona, dok je za naselja ispod 500 stanovnika, a naročito ispod 200 predviđeno samo aktiviranje postojećih zona interpolacijama.

- **razvijanje djelatnosti na osnovi zatečenih resursa**

Prema planskim postavkama više razine za cijeli prostor Županije predviđen je gospodarski razvoj prema lokalnim resursima te su navedene razne turističke djelatnosti i različite grane industrije i proizvodnih djelatnosti, ali je za teritorij Općine za sada prihvatljiv daljnji razvoj poljoprivrede, stočarstva te aktiviranje turističkih djelatnosti obzirom na povoljne eko uvjete i izgradnju autoceste.

Zbog izrazito lijepog i za sada još uvijek sačuvanog prirodnog i kulturnog krajolika, za cijeli teritorij Županije predviđen je razvoj turizma i to u ovisnosti o resursima. Za teritorij Općine Pojezerje razvijat će se prvenstveno kulturni, vjerski, izletnički i seoski turizam.

Napuštena sela i zaseoke potrebno je u izvornom obliku obnoviti i namjeniti tradicijskom turizmu koji je sve traženiji oblik odmora i rekreacije, a naročito zbog relativne blizine mora – vremenska udaljenost autocestom iznositi će cca 30 - 45 minuta ugodne vožnje.

- **Polaganje infrastrukture na cijelom teritoriju Županije**

Uz cestovne pravce koji su i za teritorij Općine Pojezerje planirani, planirana je i vodoopskrba i odvodnja na županijskoj razini. Položena je trasa buduće autoceste u skladu sa dostavljenim rješenjem trase prema projektu Hrvatskih autocesta.

- **Zaštita prirodnog i kulturnog nasljeđa**

Obzirom da je gotovo cijeli teritorij Županije pod većom ili manjom zaštitom krajolika i da je to jedan od resursa za razvoj kontinentalnog turizma i na teritoriju Općine registrirane su zone zaštite koje su ovim Planom detaljnije obrađene i nadopunjene.

2.1.1. RAZVOJ NASELJA POSEBNIH FUNKCIJA I INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

2.1.1.1. RAZVOJ NASELJA POSEBNIH FUNKCIJA

Općenita podjela naselja na urbana i ruralna naselja manjih i srednje velikih gradova karakteristika je za Županiju u cjelini.

U skladu sa prostornom dokumentacijom višeg reda (Strategija i Program razvoja RH, PP Županije) predviđen je policentrični ravnomjerni razvoj naselja na svim područjima Županije i Države u cjelini, uz potenciranje razvoja srednjih i malih gradova. Obzirom da je do sada ipak značajno debalansiran razvoj migracijama u veće gradove biti će potrebni dodatni poticaji da se optimalno strukturirana mreža naselja ostvari. Naročito je zabrinjavajuć trend depopulacije ruralnih naselja gdje su pojedini zaseoci gotovo ispražnjeni (zaseok Dominikovići, naselje Brečići, Dubrave).

Za naselje Otrić - Seoci predviđen je razvoj u skladu sa mrežom naselja od 500 - 1000 stanovnika, kao i u skladu sa postojećim društvenim i javnim funkcijama, te funkcijom općinskog središta. Prema demografskim pokazateljima i tendencijom gospodarskog razvoja dodatno treba razvijati naselje Kobiljaču, te promovirati napuštena i poluispražnjena sela Mali prolog, Miočiće, Dominikoviće, Seoca u smislu tradicijskog i eko turizma. Sva ostala naselja i zaseoci trebaju se uključiti u razvojne programe revitalizacije ruralnih područja (eko - poljoprivrede, seoskog turizma, i sl.).

Osnovni cilj PPUO - a mora biti ravnomjerni razvoj teritorija i naselja u cjelini i to u smislu standarda življenja što prvenstveno podrazumjeva komunalnu i prometnu infrastrukturu na razini urbanog standarda, egzistencijalni standard i zavidni eko - standard boravka, ali nikako ne i pretvaranje ruralnih cjelina u provincijalna suburbana naselja, sumnjive opremljenosti sadržajima društvenog i javnog standarda.

Jedan od ciljeva ovog Plana je promocija i zaštita svih pozitivnih ruralnih vrijednosti, podići selo na vrijednosnu ljestvicu koje je izgubilo pod terorom industrijalizacije (u svakom selu : tvornica /soc - rev/) i nikako ne pretvarati sela u industrijska predgrađa promašenih investicija.

2.1.1.2. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

2.1.1.2.1 **Prometni sustav**

Dubrovačko - neretvanska županija leži na osnovnom državnom koridoru sjever - jug. U tom sustavu teritorij Općine je donekle ostao po strani, ali blizina buduće autoceste trebala bi osigurati dobru prometnu povezanost i novu šansu za razvoj. Komunalno - infrastrukturni objekti kao dijelovi sustava državnog i županijskog značaja prvenstveno obuhvaćaju:

1. Autocesta
 - /Vrgorac- Mali Prolog/
2. Državne ceste
 - D 62 /Mali Prolog - Metković - D9/
 - D 513 /Ploče - Mali prolog/
 - D 222 /D62 - Mali Prolog – granica BIH
3. Županijske ceste
 - Ž 6211 /Vrgorac – Otrić - Kobiljača/
4. Nerazvrstane:

Na teritoriju Općine nalazi se i

- granični prijelaz II kategorije – Mali Prolog – Crveni Grm

Osnovni cilj na razini županijskog značaja za Dubrovačko - neretvansku županiju, a time i za samu Općinu Pojezerje je kvalitetno pokrivanje i uspostava telekomunikacijskog sustava u svim dijelovima općine i županije.

U budućem razdoblju na nivou Županije predviđaju se zahvati na rekonstrukciji i dogradnji postojećih mreža i to prvenstveno kroz sustav DTK (distributivnih telekomunikacijskih kanalizacija) čime bi se omogućila maksimalna fleksibilnost mreža, a istovremeno bi se omogućilo uvođenje kabelaške televizije i drugih oblika komunikacija.

Obzirom da se ovim Planom predviđa proširenje građevinskih zona duž granice sa poljem Jezero, revitalizacija napuštenih tradicijskih zaseoka, te da se planiraju gospodarske zone na području Pozla Gore i na području graničnog prijelaza sa BiH, potrebno je planirati TK korisničke vodove do navedenih zona. Isto tako neophodno je položiti TK korisničke vodove do naselja Kobiljača.

Za raspored i zauzeće niti unutar kablova nadležan je HT odnosno njegova pripadajuća regija. Planovi razgradnje pričuvnih niti također su u nadležnosti HT-a.

2.1.1.2.2. Energetski sustav

2.1.1.2.2.1. Elektroopskrba

Osnovni cilj na nivou Županije je kvalitetno energetsko povezivanje pojedinih naponskih nivoa i pojmih točaka kako bi se osigurala sigurna elektroopskrba na nivou Županije.

Od posebnog je značenja definiranje glavnih trasea i koridora, te lokacija postojećih i budućih elektroenergetskih građevina od županijskog značenja na području Općine u funkciji povećanja sigurnosti u elektroopskrbi i sanaciji naponskih prilika kod postojećih potrošača.

Cilj ovog Plana je postavljanje optimalnog rasporeda TS 10/20 kV i dalekovoda do svih potencijalnih korisnika na teritoriju Općine. Za očekivati je da će biti potrebno planirati dodatne TS 10/20 kV za novoplanirane gospodarske zone.

2.1.1.2.3. Vodnogospodarski sustav

2.1.1.2.3.1. Korištenje voda

Osnovni strateški cilj razvojnog programa vodoopskrbe Županije i Općine je da svaki stanovnik bude opskrbljen dovoljnom količinom zdrave i pitke vode i da se udovolje sve gospodarstvene potrebe.

Na područje Općine Pojezerje postoje evidentirana potencijalna izvorišta koja nisu u eksploataciji i za koja je potrebno provesti istražne radove te utvrditi mogućnosti eksploatacije. Postojeća vodoopskrba odvija se iz vodozahvata Butina gravitacijskim cjevovodom i pokriva samo naselja Otrić Seoce i Kobiljaču, a cilj je ovog Plana da se sustav cjevovoda proširi i na sva ostala naselja na području Općine.

Cilj ovog prostornog Plana je utvrditi optimalnu mrežu vodovoda i dovesti vodu do svih korisnika.

2.1.1.2.3.2. Zaštita voda od zagađivanja

Zaštitu voda od zagađivanja na području Općine treba provoditi u skladu s ciljevima i mjerama zaštite voda utvrđenih Republičkim planom zaštite voda od zagađivanja, kao i Zakonom o vodama. Na nivou Općine potrebno je donesti

plan zaštite voda od zagađivanja koji će biti usklađen sa županijskim planom zaštite voda od zagađivanja, a isti mora biti usklađen sa Republičkim planom. Osnovni ciljevi na kojima se moraju temeljiti navedeni planovi za zaštitu voda su sljedeći:

- Očuvati vode koje su još čiste od mogućih zagađenja kako bi se sačuvali postojeći resursi čiste pitke vode za buduću vodoopskrbu
- Sanirati i ukloniti postojeće izvore zagađenja koji uzrokuju zagađenja i ugrožavaju postojeća i potencijalna izvorišta vode za piće
- Planirati i poticati izgradnju kanalizacionih sustava za odvodnju otpadnih voda i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda
- Kod planiranja industrijskih i gospodarskih objekata uvjetovati odabir tehnologija i lokaliteta u prostoru koji neće dovesti do ugrožavanja i onečišćenja okoliša i podzemlja.

2.1.1.2.3.3. Uređenje režima voda i zaštita od bujica i erozija

Zaštita od štetnog djelovanja voda planira se i provodi po slivnim područjima i treba se provoditi u skladu sa planom zaštite od bujica i erozije, koji se izrađuje na razini slivnih područja.

Na području Polja Jezero hidrološke prilike su dosta nepovoljne iz razloga što velike količine izvorske i oborinske vode povremeno plave polje i ugrožavaju poljoprivrednu proizvodnju. Na području polja problem zaštite od štetnog djelovanja velikih voda vrlo je kompleksan i do danas je samo djelomično riješen.

Problem odvodnje polja Jezero rješava se na širem nivou zajedno sa rješenjem odvodnje Vrgoračkog polja za što je izrađena Studija odvodnje viška voda iz Vrgoračkog polja (Građevinski fakultet, Split 1999. god.).

Uređenje bujica treba planirati i provoditi na način da su u uređenja uključeni šumarski i poljoprivredni stručnjaci i institucije.

2.1.1.2.3.4. Odvodnja

Na razini Županije predviđa se pokrivanje naselja Otrić - Seoci mrežom kanalizacije (PPDNŽ). Za ostala naselja nije predviđena kanalizacijska mreža.

Cilj ovog Plana je osigurati kanalizacijsku mrežu na svim zonama gdje je predviđena koncentrirana izgradnja kao zaštitu da se onemogući oticanje onečišćenih i zagađenih voda kroz kraški teren do polja Jezero.

2.1.2. RACIONALNO KORIŠTENJE PRIRODNIH IZVORA (RESURSA)

Strateški ciljevi koji su naznačeni kroz Prostorni plan Dubrovačko - neretvanske županije su kako slijedi:

- Očuvanje prirodnog i kultiviranog krajobraza
- Obnova i održavanje kulturno - povijesne baštine
- Očuvanje i zaštita vodotoka
- Pravilno održavanje i gospodarenje šumama
- Zaštita poljoprivrednog zemljišta
- Racionalno korištenje i planiranje građevinskog zemljišta

- Racionalno polaganje infrastrukture
- Primjena načela održivog razvoja u svim segmentima eksploatacije prirodnih resursa

Ovim Planom definirani su osnovni ciljevi prostornog uređenja baziranog na racionalnom korištenju i zaštiti prostora, koje je moguće ostvariti primjenom prethodno navedenih smjernica kako slijedi:

1. Svi zatečeni resursi našli su primjenu u smjernicama razvoja kako je ovim Planom određeno, bilo da je zadržana namjena ili se radi o prenamjeni odn. o novoplaniranim sadržajima, a na temelju zatečenog.
 - Građevinska područja određena su sukladno zatečenoj matrici longitudinalnih naselja na rubu polja Jezero i grupiranih nastambi ruralnih naselja i zaseoka po brdima
 - Područja poljoprivrednih i šumskih površina te svih ostalih neizgrađenih područja valorizirana su u skladu sa kategorizacijom tala, a pridodane su poljokulture optimalne za određeno tlo (tabela kategorizacije tala i uzgoj kultura)
 - Omogućeno je širenje građevinskih zona i izvan građevinskih gospodarskih zona u zaštićenim prirodnim cjelinama uz uvjet primjene posebnih kriterija izgradnje i korištenja navedenih prostora sa svrhom očuvanja krajolika od degradiranja
 - Određene su mjere zaštite za sve planirane aktivnosti na području Općine u skladu sa naznačenim zonama zaštite kulturnih i prirodnih vrijednosti.

2.1.3. OČUVANJE EKOLOŠKE STABILNOSTI I VRIJEDNIH DIJELOVA OKOLIŠA

U skladu sa Prostornim planom Županije u ovom su Planu primjenjena načela ekološke valorizacije prostora i sačuvanja vrijednih dijelova okoliša:

- Valorizirano je polje Jezero i dio polja Jezerac kao kultivirani krajolik
- Valorizirani su prostori gorskih i šumskih područja vrijednih kao eko - područja (područje Pozla gore, Dubrave)
- Smanjene su građevinske zone u odnosu na prethodnu dokumentaciju uz primjenu načela interpolacije za novoplanirane zone
- Prenamjenjena su područja napuštenih zaseoka u turističke zone tradicijskog turizma
- Izdvojen je prostor jače koncentracije gospodarsko proizvodnih djelatnosti
- Provedbenim odredbama propisani su uvjeti gradnje uz poštivanje kulturnog krajolika i graditeljskog nasljeđa

2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA OPĆINSKOG ZNAČAJA

2.2.1. DEMOGRAFSKI RAZVOJ

Ciljani demografski razvoj osnovna je i konačna zadaća cjelokupnog napora prostornog planiranja i razvoja Općine, a naročito naselja sa demografskim kontinuiranim padom kroz desteljeća. Postizanje demografskog rasta cilj je i županijskog značaja.

Područje Općine uglavnom je ruralnog karaktera sa elementima urbaniteta, uz izuzeće ruralnih brdskih zaseoka.

Revitalizacija najugroženijih prostora koji su najčešće ruralni zaseoci, infrastrukturno slabo opskrbljeni (npr. Mali Prolog) trebala bi započeti od razine lokalne samouprave poboljšanjem infrastrukturnog i komunalnog opremanja, poticajnim mjerama itd.

U cilju demografskog razvoja na razini Općine potrebno je:

- Provesti poticajnu politiku (porezna, stambena, socijalna, agrarna, razvojna, kulturna, obrazovna itd.)
- Utvrditi posebne poticajne mjere za razvoj obiteljskog poduzetništva
- Omogućiti povoljne kredite na duže razdoblje osobito za demografski ispražnjene prostore
- Započeti razvojne programe turizma u demografski ispražnjenim prostorima
- Planirati infrastrukturnu pokrivenost cijelog teritorija
- Izvesti odteretne kanale na teritoriju polja Jezero za što je neophodno problem podići na višu razinu uprave
- Snažnije povezati teritorij Općine sa susjednim općinama

Ukratko, lokalna samoupravna jedinica općina treba se ponašati kao poduzetnik koji zna upravljati svojom imovinom, a pri čemu je čovjek najveći kapital.

Ostvarenjem samo nekih od ciljeva koje je postavio ovaj Plan za očekivati bi bilo da se zaustavi demografski pad i da se postupno uz prirodni pojavi i mehanički prirast stanovništva. Taj proces zahtijeva određeni vremenski period, te se ne očekuju bitne promjene slijedećih 10 godina, koliko je i minimalno za pretpostaviti da se realiziraju planske postavke ovog Plana.

2.2.2. ODABIR PROSTORNO RAZVOJNE STRUKTURE

Pravilan odabir prostorno razvojne strukture sa svrhom ciljanog razvoja slijedi iz dokumenta Prostornog plana Županije.

Polazišta kojima je definiran dugoročni razvoj proizlazi također i iz analiza resursa i zatečenog, a što je prezentirano u prethodnim poglavljima, naročito u poglavlju Polazišta.

Na razini Općine prostorno - gospodarska struktura zastupljena na teritoriju treba biti tako organizirana da se osigura:

- Daljni razvoj poljoprivrede odn. vinogradarstva
- Proizvodnju vlastitog vina
- Razvoj eko - poljoprivrede i stočarstva
- Razvoj malog i srednjeg poduzetništva
- Razvoj svih vidova turizma

Detaljnije:

- Turistička destinacija kontinentalnog turizma - što znači aktiviranje potencijala smještaja, usluge i ugostiteljstva kao neophodnih za iskorištavanje resursa kulturnog, vjerskog, izletničkog i eko - turizma
- Poljoprivredni i obrtnički proizvod prepoznatljive hrvatske marke – što znači organizirati sajam proizvoda jednom mjesečno ili češće, organizirati marketinšku tvrtku koja će preuzeti distribuciju proizvoda isl.
- Proizvesti vlastito vino
- Iskorištavanje blizine jačih tržišnih lokacija– plasiranje proizvoda na tržnice i shopping centre
- Promocija sačuvanog zdravog okoliša u smislu naseljavanja – ponuda relativno pristupačnog stanovanja uz mogućnost bavljenja dodatnim aktivnostima (voćarstvo, vinogradarstvo, pčelarstvo isl.)
- Aktiviranje gospodarske zone – odmah nakon donošenja Plana izraditi detaljni plan i pokrenuti promociju prostora

2.2.3. RAZVOJ NASELJA, DRUŠTVENE, PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

2.2.3.1. RAZVOJ NASELJA

Na nivou teritorija Općine razvila su se tipična naselja ruralnog karaktera, a samo neka i sa elementima urbaniteta na razini infrastrukturnog opremanja i standarda minimalnih društvenih i javnih djelatnosti (Otrić - Seoci, Kobiljača).

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99) predviđen je razvoj manjih naselja i decentralizacija teritorija u globalnom smislu.

Prostornim planom Dubrovačko - neretvanske županije predviđen je jači razvoj općinskih središta kao nositelja gravitacije.

Strateški ciljevi na razini Općine:

- Potpuna opremljenost javnim i društvenim objektima na teritoriju Općinskog središta i infrastrukturna opremljenost kao primarni općinski cilj
- Uspostavljanje područnih centara naselja jače izraženog razvoja (Mali Prolog, Kobiljača)
- Pokrivanje infrastrukturom ostala naselja
- Racionaliziranje građevinskih područja
- Osnivanje poduzetničke gospodarske zone.

Ovim Planom se nastoji cijeli teritorij aktivirati u turističkom smislu, zadržati ruralni karakter naselja, ali ga u cjelosti opremiti na razini standardnog urbanog opremanja prometnom i komunalnom infrastrukturom.

Disperzna naseljenost po dinamičnoj topografiji na sjevernijem dijelu teritorija Općine znatno otežava uspostavu standarda prometnog i infrastrukturnog opremanja.

Desetljećjima kontinuirani demografski pad na području gotovo svih naselja dodatno umanjuje opravdanost investicija infrastrukturnog opremanja, a navedeno se naročito odnosi na otežanu pokrivenost infrastrukturom vodoopskrbe, te sanitarne i oborinske odvodnje na topografski najvišim i demografski najtanjim zonama unutar teritorija Općine.

Razvoj naselja ovim Planom je predviđen duž postojeće županijske ceste, u graničnom dijelu polja Jezero, kako je i zatečeno formiranje naselja.

Općinsko središte pokriveno je u potpunosti prometnom i komunalnom infrastrukturom uz izuzeće pokrivenosti infrastrukturom odvodnje.

U skladu sa dokumentom na državnoj razini (prethodno navedeni Program RH) ovim Planom se predviđa infrastrukturna opremljenost za cijeli teritorij Općine, kako bi se ravnomjerno razvijao, a u funkciji svih vidova turizma.

Prema kriterijima klasifikacije sva naselja na teritoriju Općine možemo identificirati kao ruralna - u odnosu na procent aktivnog poljoprivrednog stanovništva (manje ili više od 20 %).

2.2.3.2. RAZVOJ DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE

Od društvenih i javnih djelatnosti Općinsko središte opremljeno je društvenim sadržajima osnovne i dopunske namjene:

- uprava Općine
- osnovna škola
- pošta
- trgovine
- ugostiteljski sadržaji
- obrtničke radionice
- sadržaji sporta i rekreacije (nogometno igralište)

Planom se ne predviđa dislokacija društvenih sadržaja u druga naselja zbog malog teritorija, niske gustoće naseljenosti i dostatnosti jedne zone koja je već u sklopu naselja Otrić - Seoci.

Proširenje društvenih sadržaja treba biti ciljan u smislu olakšanja života, povećanja standarda i općeg razvoja. U tom smislu treba razmišljati o lociranju dječijeg vrtića i eventualno doma za starije osobe. Također, potrebno je inicirati formiranje marketinške tvrtke i sajma zdrave hrane koji bi se mogao održavati u općinskom centru.

Obzirom da ne postoje uslužne djelatnosti u turističkoj djelatnosti potrebno je razmišljati o osnivanju promotivne društvene organizacije kako bi se evidentirani kulturno - povijesni spomenici iskoristili i u svrhu kulturnog turizma.

Sportske sadržaje (nogometno igralište) treba proširiti obzirom na izvanrednu lokaciju i prirodno okruženje.

2.2.3.3. RAZVOJ PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

2.2.3.3.1. Cestovna mreža

Osnovni ciljevi razvitka cestovne mreže na teritoriju Općine su istovjetni sa planiranim cestama - državnom i županijskom prometnicom - kroz Prostorni plan Dubrovačko - neretvanske županije:

- Trasiranje koridora buduće autoceste
- Dislokacija županijske prometnice u dijelu naselja Otrić
- Trasiranje nerazvrstanih prometnica.

Uz navedeno neophodno je poboljšati profile postojećih županijskih prometnica, kao i signalizaciju.

Na razini općinskih nerazvrstanih prometnica potrebno je nakon usvajanja Plana ustanoviti prioritete asfaltiranja i signalizacije uglavnom postojećih neasfaltiranih prometnica kao i održavanje postojećih nerazvrstanih prometnica. Temeljem ovog Plana treba utvrditi i vinsku cestu koja je za sada pretpostavljena na postojećoj cesti po rubu polja Jezero.

2.2.3.3.2. Telekomunikacije

Osnovni cilj u razvoju telekomunikacijske mreže na području Općine Pojezerje je sveobuhvatna pokrivenost Općine telekomunikacijskim sustavom tj. TK mrežom i pratećim objektima.

U budućem razdoblju na nivou Općine predviđaju se zahvati na rekonstrukciji i dogradnji postojećih mreža i to prvenstveno kroz sustav DTK (distributivnih telekomunikacijskih kanalizacija) čime bi se omogućila maksimalna fleksibilnost mreža, a istovremeno bi se omogućilo i dovodenje signala do svakog potrošača.

2.2.3.3.3. Elektroenergetika

Na području Općine Pojezerje realizirana je nadzemna mreža 10(20) kV na stupovima vodičima Al/Fe 3x25 mm²; 3x35 mm²; 3x50 mm².

Postojeći nadzemni vodovi 10(20) kV dobro su pozicionirani područjem Općine i omogućavaju interpolaciju novih distributivnih TS 10(20)/0,4 kV.

Sve TS su za potrebe široke potrošnje i poslovnih sadržaja. Razmještaj postojećih TS je pretežno zadovoljavajući.

Iz navedenih TS 10(20)/0,4 kV formirana je niskonaponska mreža (NNM).

Analiza postojećeg i planiranog konzuma, u granicama obuhvata Plana, uz korištenje "Normativa opterećenja i potrošnje el. energije za kućanstva i infrastrukturu" - Energetski institut "Hrvoje Požar", treba vršiti na temelju priznatih svjetskih parametara.

Za rekonstrukciju postojećih i gradnju novih elektroenergetskih građevina (dalekovodi 10 (20) kv i transformatorske stanice) kao i kabliranje pojedinih dijelova trase vodova visokog napona na prolazu kroz građevinska područja treba utvrditi koridore u skladu sa koridorima za ostale energetske potrebe (plinovodi, vodovodi, odvodni sustavi i dr.)

2.2.3.3.4. Vodnogospodarski sustav

Osnovni strateški cilj razvojnog programa vodoopskrbe Općine je da svaki stanovnik i u najudaljenijem naselju bude opskrbljen dovoljnom količinom zdrave i pitke vode i da se udovolje sve gospodarstvene potrebe.

Područje Općine Pojezerje raspolaže dovoljnim količinama zdrave pitke vode za pokriće vlastitih potreba u vodoopskrbi.

U program razvoja vodoopskrbe treba ugraditi osnovne pretpostavke koje sadrže slijedeće:

- Razraditi program mjera za otklanjanje visokog postotka gubitaka u postojećem vodoopskrbnom sustavu.
- Uvesti i unprijeđivati održivi koncept gospodarenja vodom i sustavom vodoopskrbe.
- Punu pažnju pokloniti određivanju zaštitnih zona oko postojećih i potencijalnih izvorišta vode za piće kako bi se zaštitila i očuvala kvaliteta vode.

- Komunalna poduzeća koja upravljaju vodopskrbnim sustavima treba osposobiti u tehničkom i stručnom pogledu da budu kadra kvalitetno održavati i unaprijeđivati sustav vodoopskrbe.

2.2.3.3.5. Zaštita voda od zagađivanja

Zaštitu voda od zagađivanja na području Općine treba provoditi u skladu s ciljevima i mjerama zaštite voda utvrđenih planom RH i županijskim planom zaštite voda od zagađivanja, kao i Zakonom o vodama. Na nivou Općine potrebno je donijeti plan zaštite voda od zagađivanja koji će biti usklađen sa županijskim planom zaštite voda od zagađivanja, a isti mora biti usklađen sa Republičkim planom.

Osnovni ciljevi na kojima se moraju temeljiti plan za zaštitu voda su slijedeći:

- Očuvati vode koje su još čiste od mogućih zagađenja kako bi se sačuvali postojeći resursi čiste pitke vode za buduću vodoopskrbu.
- Utvrditi uže i šire zone sanitarne zaštite prema važećoj zakonskoj regulativi.
- Tehnički i stručno opremiti komunalna poduzeća i ustanove koje se bave ovom problematikom, kako bi bili na nivou postavljenih zadataka.
- Sanirati i ukloniti postojeće izvore zagađenja koji uzrokuju zagađenja i ugrožavaju postojeća i potencijalna izvorišta vode za piće.
- Planirati i poticati izgradnju kanalizacionih sustava za odvodnju otpadnih voda i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.
- Kod planiranja industrijskih i gospodarskih objekata uvjetovati odabir tehnologija i lokaliteta u prostoru koji neće dovesti do ugrožavanja i onečišćenja okoliša i podzemlja.

2.2.3.3.6. Uređenje režima voda i zaštita od poplavlivanja, bujica i erozija

Zaštita od štetnog djelovanja voda planira se i provodi po slivnim područjima i treba se provoditi u skladu sa planom zaštite od bujica i erozije, koji se izrađuje na razini slivnih područja.

Uređenje bujica treba planirati i provoditi na način da su u uređenja uključeni šumarski i poljoprivredni stručnjaci i institucije.

Efikasna i kvalitetna zaštita od poplavnih voda postiže se izgradnjom retencija. Polje Jezero još uvijek je dijelom izloženo zaplavlivanju. Problem odvodnje polja Jezero rješava se na širem nivou zajedno sa rješenjem odvodnje Vrgoračkog polja za što je sačinjena studija odvodnje viška voda iz Vrgoračkog polja (Građevinski fakultet, Split 1999. god.).

Izrađena je također studija utjecaja na okoliš sa ispitivanjem optimalne lokacije odteretnih kanala sa potencijalnim lokacijama ispusta, ali za sada još nije odlučeno o izboru lokacije.

2.2.3.3.7. Zbrinjavanje otpada

Otpad se pojavljuje u svim segmentima života, a na temelju regulative na snazi dijeli se prema mjestu nastanka i prema stupnju opasnosti na komunalni i tehnološki, opasni i neopasni.

Prema klasifikaciji glavne kategorije su:

- Komunalni otpad (kućanski, ulični, glomazni, ambalažni, elektrootpad, otpadna vozila, autogume, mulj iz uređaja za pročišćavanje itd.)
- Tehnološki otpad (industrijski, građevinski, energetski, rudarski, poljoprivredni, šumski, medicinski i sl.)

Komunalni i tehnološki svrstani su u:

- Inertni otpad (neopasni)
- Opasni otpad (organski i neorganski)

Postupanje s inertnim otpadom u nadležnosti je lokalne uprave i samouprave tj. gradova i općina kao komunalna djelatnost. Tehnološki neopasni otpad je u nadležnosti županija, a opasni u nadležnosti Države.

Obzirom da se na području Općine ne nalazi odlagalište otpada bilo koje vrste već se odvozi u susjednu općinu potrebno je organizirati na razini prikupljanja separiranje otpada.

Kada se bude riješila strategija rješavanja otpada na razini Županije vjerojatno će općinske deponije postati sabirališta sa separacijom i predtretmanom.

2.2.4. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI I KULTURNO - POVIJESNIH CJELINA

Jedan od najvažnijih ciljeva izrade ovog Plana (uz prostorno - razvojne smjernice) je očuvanje i zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti, posebnosti i kulturno - povijesnih cjelina.

Teritorij se može grubo podijeliti u smislu zaštite krajobraza na dvije osnovne kategorije:

- Teritorij brdskih predjela kao posebno vrijedan krajobraz i
- Cjelokupni teritorij Općine kao kulturni krajolik.

Na razini Županije, a relevantno za razmatrani prostor Općine Pojezerje ciljana zaštita obuhvaća:

- Rezerve pitke vode
- Prirodne šume
- Zrak
- Nezagađena tla
- Spomenike graditeljske baštine
- Zaštićene dijelove prirode
- Očuvani prirodni i kultivirani krajobraz (zone zaštite).

2.2.4.1. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti ustanovljena je kartiranjem podataka dobijenih konzultacijama sa Upravom za zaštitu okoliša iz Zagreba te naknadno dostavljenim elaboratom Državnog zavoda za zaštitu prirode iz Zagreba sa podacima o zaštićenim područjima, vrstama i staništima i područjima preliminarnе Nacionalne ekološke mreže s prijedlogom mjera zaštite, a za potrebe izrade PPUO-a Pojezerje. Relevantni podaci kao i mjere zaštite ugrađeni su u ovaj Plan.

Prostor cjelokupnog teritorija Općine mogao bi se tretirati kao krajobrazno vrijedan, ali su u kartografskim prikazima zaštite ipak zadržani samo lokaliteti kako je tabelarno navedeno uz zaštitne zone kako slijedi:

- lokalitet doline/polja Jezero i Jezerce – planska kategorija zaštite (ZPP)
- lokaliteti vrijednih sakralnih građevina – planska kategorija zaštite (ZPP)
- lokaliteti šireg područja crkve sv. Nikole – planska kategorija zaštite (ZPP)

- lokalitet šireg područja oko kapele sv. Roka– planska kategorija zaštite (ZPP)
- zone zaštite dijelova sela i zaselaka Mali Prolog, Dominikovići, Mioči, Jakići, Anđelići, Seoci, Struge– planska kategorija zaštite (ZPP)

Područje Općine evidentirano je kao područje u neposrednoj blizini ili u zonama preklapanja s preliminarnom Nacionalnom ekološkom mrežom (NEM). Na području Općine ili u neposrednoj blizini nalaze se područja važna za divlje svojte i stanišne tipove :

- Matica – Vrgoračko polje
- Ponor Crni Vir
- Polje Jezero

a izvan područja Općine nalazi se :

- Delta Neretve.

2.2.4.2. Zaštita kulturno - povijesne baštine, koja do ove prostorne dokumentacije nije bila cjelovito izrađena detaljno je, za cjelokupni teritorij Općine Pojezerje, obrađena i kartirana sa prijedlozima dodatne zaštite u smislu prijedloga za registar kulturno - povijesne baštine.

Prethodno je bila izrađena Konzervatorska zaštita za potrebe izrade Županijskog plana što je obzirom na razinu inventarizacije prostora za nivo općinskog prostornog plana nedovoljno.

S ciljem zaštite svih potencijalnih lokaliteta kulturno - povijesne baštine nije izrađena Konzervatorska podloga za Prostorni plan uređenja Općine Pojezerje, te su za zaštitu na razini ovog Plana korišteni dostupni podaci evidencije i kartiranja na terenu.

Cilj ovog Plana je zaštita kulturno - povijesne baštine u skladu sa kategorijom i zonom zaštite, a prema grupacijama kako su navedene:

1. Povijesna naselja i dijelovi povijesnih naselja
2. Povijesne građevine i graditeljski sklopovi
3. Arheološki lokaliteti i nalazišta
4. Memorijalna područja i obilježja
5. Kulturni krajolik.

Sukladno zatečenim vrijednostima potrebno je slijedeće lokalitete zaštititi u kategoriji planske zaštite i to kao osobito vrijedne kulturne krajolike - zaštita prostornim planom – ZPP :

1. Lokaliteti vrijednih sakralnih građevina – (ZPP)
2. Lokaliteti šireg područja crkve sv. Nikole – (ZPP)
3. Lokalitet šireg područja oko kapele sv. Roka– (ZPP)
4. Zone zaštite dijelova sela i zaselaka Mali Prolog, Dominikovići, Mioči, Jakići, Anđelići, Seoci, Struge– (ZPP)

Težište je na integralnom vrednovanju prostora kao antropogenog, kultiviranog krajolika što je odstupanje od prethodnih analiza prostora, koje su obrađivale pojedinačne lokalitete.

Zoniranjem i vrednovanjem prostora te donošenjem uvjeta i režima aktivnosti na tim područjima nastoji se izbjeći neprimjerena kako pojedinačna gradnja tako i morfologija naselja koja sve više gube svoje značajke.

Temeljna odrednica suvremenih europskih načela vrednovanja kulturne/graditeljske baštine da je graditeljski izraz nedjeljiv od područja na kojem je nastao (gotovo neprimjenjiv za noviju internacionaliziranu gradnju) koristi se i u određivanju zona u ovom Planu.

U trećem poglavlju ovog Plana, koje slijedi, kao i u poglavlju provedbenih odredbi, te u kartografskim prikazima navedeni su svi lokaliteti, kao i posebni uvjeti zaštite i korištenja, a obvezatna je suglasnost bilo kakvih aktivnosti od strane tijela državne uprave za navedene lokalitete, a u smislu zaštite kulturnih cjelina i pojedinih lokaliteta.

Kartografski prikazi, koji slijede registriraju pojedinačne i skupne lokalitete, te pojedine kulturno - povijesne cjeline, a lokacije su naznačene simbolom i tabelarnim brojem. Svi lokaliteti navedeni su tabelarno sa statusom zaštite i prijedloga kategorije.

Cilj je ovakve zaštite prvenstveno zaustavljanje devastacije zatečenih vrijednosti i afirmacija postojećih vrijednosti i aktiviranje prostora korištenjem istih : obnovom i revitalizacijom, prenamjenom i sl. može se znatno doprinijeti očuvanju kulturne baštine (umjesto gradnje novih građevina za vikend namjenu koristiti zatečenu i obnoviti, započeti formiranje muzeja na otvorenom za ruralne cjeline evidentirane ovim Planom, prenamjeniti napuštena ruralna naselja isl.)

2.2.4.3. Zaštita šuma, voda i poljoprivrednog zemljišta

Ciljana zaštita šuma kroz mjere zaštite ovog Plana je zadržati autohtoni biljni fond sa minimalnim unosom novih vrsta. Šume tretirati više kao eko vrijednost nego kao gospodarsku. Obzirom da šume predstavljaju obnovljiv resurs moguća je intenzivnija eksploatacija gospodarskih šuma, a u skladu sa važećom osnovom gospodarenja šumama.

Zaštitu poljoprivredne površine polja Jezero treba proširiti na monitoring kakvoće tala obzirom na kemijska sredstva koja se upotrebljavaju kod uzgoja vinograda i voćnjaka.

Zaštita poljoprivrednog zemljišta morala bi obuhvatiti i restriktivne mjere za zapuštene poljoprivredne čestice (terase vinograda) raznolikost kultura potrebno je nadopuniti većim brojem čestica pod voćem i povrćem.

Zaštita voda naročito izvorišta utvrđena je kroz mjere ovog Plana.

Daljnja hidromelioracija treba onemogućiti u potpunosti zaplavlivanje odn. isušivanje polja Jezero.

2.2.4.4. Zaštita tla mora biti ciljano provedena u skladu sa odredbama ovog Plana kojim se štite visoke kategorije tala (P2, P3) određivanjem pogodnih kultura i racionalnim širenjem građevinskih zona.

2.2.4.5. Zaštita zraka kao ni monitoring za sada nije regulirana ni na razini Županije, ali obzirom da su mjerenja tijekom 1998. godine ustanovili i kategoriju kakvoće zraka, za pretpostaviti je da je na teritoriju Općine situacija još povoljnija te je cilj ovim Planom odrediti samo preventivne mjere očuvanja i zaštite kakvoće zraka.

Identificirani problemi zaštite prirodnog krajobraza:

- **Infrastruktura** predstavlja snažni problem – naročito cestovna. Polaganje cestovnih pravaca nužno iziskuje agresiju na prirodni krajolik. Prolaz autoceste mogao bi degradirati prostor u dijelu tradicijskih naselja i zaseoka (Seoci, Mali Prolog), te stoga treba opreznostirati koridor. Ovim se Planom nastojalo smjestiti maksimalno infrastrukturnih trasa u zajedničke koridore.
- **Odlaganje otpada** na teritoriju Općine nije zamjećeno u obliku divljih deponija, osim pojedinačnih akcidenata što se za sada uspješno rješava na razini općinske uprave.

2.3. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA NASELJA NA PODRUČJU OPĆINE

2.3.1. RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA

Prostorna dokumentacija prethodne generacije osiguravala je daleko veće građevinske zone no što je to bilo potrebno, prostorna ograničenja razvoja naselja nisu se postavljala u ovisnosti s realnim potrebama. Precijenjene planske demografske postavke rezultirale su neracionalnom namjenom prostora za megalomanske zone industrije, stanovanja itd.

Cilj racionalnog korištenja i zaštite prostora koji je uspostavljen ovim Planom bio je i smanjenje građevinskih zona u odnosu na planirane zone kroz PPO (b.o. Metković).

Planirano uređenje i korištenje prostora usklađeno je potrebama održivog razvoja i zatečenih prirodno - kulturnih datosti u periodu do cca 2015. – 2020. godine, pri čemu je glavni razvojni resurs na teritoriju samog Općinskog središta. Za zatečene vrijednosti Planom je predviđeno korištenje koje osigurava aktivnu zaštitu prostora za sve pojedinačne namjene, a na cijelom teritoriju Općine.

Ciljevi racionalnog korištenja prostora temelje se na ostvarenju slijedećih postavki:

- Prioritetna smjernica na razini strategije rh: građevinska područja racionalizirati u skladu sa demografskim pokazateljima i potencijalnim korisnicima prostora
- Za novu stambenu gradnju koristiti se komunalnom infrastrukturom već opremljene zone – maksimalno interpolirati planiranu izgradnju
- Poljoprivredno zemljište sačuvati ili prenamjeniti u skladu sa kategorizacijom tala
- Demografski pad većine naselja ukazuje na sukladno planiranje građevinskih zona, što naročito vrijedi za naselja ispod 500 stanovnika
- Gospodarske djelatnosti smještati u već formirane zone ili u zone koje su prihvatljive s načela zaštite krajobrazu
- Infrastrukturne koridore koristiti do graničnih vrijednosti, a kod uspostave novih izbjegavati površine vrijednih resursa
- Racionalizirati prometnu i komunalnu infrastrukturu maksimalno moguće, obzirom na otežavajuće okolnosti topografije terena, demografskog deficita i disperzne izgradnje
- Šumsko zemljište maksimalno čuvati i racionalno gospodariti tako da se zadovolje ekološke, gospodarske i općekorisne funkcije šuma
- Revitalizirati kulturno - povijesne i prirodne datosti u skladu sa smjernicama i preporukama plana i konzervatorske podloge
- Cjelokupnu zaštitu okoliša kao prirodnu i antropogenu cjelinu jasnim režimima korištenja usmjeriti u okviru smjernica održivog razvoja

U smislu racionalizacije prostora minimalno je povećanje građevinskih zona u odnosu na izgrađene zone i to prvenstveno s ciljem oživljavanja cjelokupnog prostora.

Posebna pažnja posvećena je zaštiti prirodne i kulturne baštine, kako je to navedeno u prethodnim poglavljima.

Zaštita prostora obrađena je i kroz poglavlja prometne i komunalne infrastrukture, te odrednicama provedbe plana utvrđena primjena.

Obzirom na prethodno iznesene kriterije racionalnog korištenja i zaštite prostora, generalni parametri daljnjeg razvitka pojedinih naselja i utvrđivanje potreba širenja izgradnje, funkcija i sadržaja mogu se definirati i po pojedinim prostorno - tipološkim cjelinama:

- Za centralno naselje sa jasnim elementima urbanog – Općinsko središte, predvidjeti širenja građevinskih zona u odnosu na postojeće
- Za naselja ruralnog karaktera koncentrirane izgradnje predviđeno je širenje naselja u skladu sa zahtjevima korisnika prostora
- Za naselja disperzne gradnje grupacija na okolnim brdima predviđeno je kontrolirano minimalno širenje naselja i prenamjenu u turističke cjeline – zone tradicijskog turizma, uz obvezu zadržavanja grupiranja objekata

2.3.2. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA U ODNOSU NA POSTOJEĆI I PLANIRANI BROJ STANOVNIKA, GUSTOĆU STANOVANJA, IZGRAĐENOST, OBILJEŽJA NASELJA, VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI KRAJOBRAZA, PRIRODNIH I KULTURNO - POVIJESNIH CJELINA

Najdirektniji odraz stanja u prostoru predstavljaju građevinska područja – njihova veličina, lokacija, koncentracija korištenja i uređenost jasno pokazuju stupanj razvojnih procesa u promatranom prostoru.

2.3.2.1. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA U ODNOSU NA POSTOJEĆI I PLANIRANI BROJ STANOVNIKA, GUSTOĆU STANOVANJA I IZGRAĐENOST

Prethodni Prostorno - planerski dokumenti osiguravali su znatno veća građevinska područja uz predviđanja daleko većeg broja stanovnika, no što je to kasnije realnost pokazala. Metodologija izrade planova tada nije poznavala režime zaštite prostora kroz ograničenja širenja naselja, a zakonska regulativa zaštite nije imala restriktivne elemente u prostornom planiranju: administrativno širenje naselja, samo po sebi, podrazumjevalo je element razvoja naselja.

Prema podatku iz Prostornog plana Dubrovačko - neretvanske županije, a kroz analizu dosadašnje prostorne dokumentacije, većina naselja na prostoru županije ima neracionalno određene veličine građevinskih područja, te se odnos izgrađenog i neizgrađenog dijela prostorno - planerskim dokumentima određenih građevinskih područja kreću u veličinama cca 50: 50 %.

Dostavljeni elaborat prostornog plana b.o. Metković nije bio cjelovit , te nije moguće analizirati i iskazati planirana i postojeća građevinska područja kako su tada bila prikazana.

Smjericama Prostornog plana Dubrovačko - neretvanske županije ukazuje se na slijedeće faktore kod određivanja građevinskih područja:

- Smanjivanje građevinskih područja (u odnosu na prostorne dokumente na snazi)
- Korištenje metode interpoliranja zona gradnje u komunalno opremljenim područjima

- Sagledavanje realnih potreba širenja građevinske zone (demografske procjene, gospodarski potencijali, posebnosti naselja, stupanj zaštite, očuvanje krajolika itd.)
- Postizanje maksimalne iskoristivosti postojećih infrastrukturnih koridora
- Uvrštavanje financijske komponente opremanja građevinskog zemljišta
- Optimalno iskorištenje postojećih građevinskih područja gospodarskih djelatnosti širenjem i zaštitom prostora

Građevinska područja prikazana su u grafičkom dijelu elaborata u mjerilu 1: 5 000 i jasno pokazuju način gradnje zaseoka i naselja u grupacijama na topografski višim točkama gradnje (Mali Prolog, Dominikovići, Mioči itd.) i longitudinalnu izgradnju u nižim dijelovima teritorija Općine na županijskoj prometnici, na rubu polja Jezero (Otrić, Kobiljača).

Iako je u skladu sa demografskim analizama predpostavljen pad broja stanovnika u narednom desetgodišnjem razdoblju, ovim se Planom proširuju građevinske zone, ali se smanjuju u odnosu na predviđene prethodnom Prostornom dokumentacijom. Također, Planom su predviđena proširenja obzirom da se očekuje prestrukturiranje uglavnom stambene izgradnje u mješovitu, pretežito poslovnu namjenu zona sa jačim udjelom malih i srednjih poduzetnika, te obiteljski vođenih privrednih i uslužnih djelatnosti (seoski turizam, proizvodnja zdrave hrane, itd.). Ovakva namjena zahtjevat će nešto veće zauzimanje prostora.

PROSTORNI POKAZATELJI ZA POSTOJEĆU I PLANIRANU IZGRADNJU tabela 15

NASELJE	Broj stanovnika 2001.godine	Površina naselja	Gustoća stanovništva po naseljima	Postojeće površine građevinskih zona	Gustoća stanovništva u postojećim građevinskim zonama	Planirane površine građevinskih zona	Planirana površina građevinskih zona prema PP(b.o.) Metković
1	2	(km ²) 3	Gust st/km ² 4	(ha) 5	Gust (st/ha) 6	(ha) 7	(ha) 8
OTRIĆ - SEOCI	841	10,41	80,79	36,18	23,24	66,11	*
BREČIĆI	0	1,42	0	0	0	0	*
DUBRAVE	0	4,14	0	11,8	0	0	*
KOBILJAČA	273	4,46	61,21	12,97	21,04	25,16	*
MALI PROLOG	55	4,10	13,42	6,46	8,51	1,48	*
POZLA GORA	64	8,30	7,71	2,87	22,29	11,52	*
UKUPNO OPĆINA POJEZERJE	1233	32,86	37,52	70,28	17,54	104,27	*

* Podatak nije dostupan

Uz prethodno navedene smjernice korišteni su i osnovni parametri za utvrđivanje građevinskih područja izvedeni iz tabela demografskih podataka za 1991. i 2001. godinu:

- broj stanovnika prema popisu 1991. godine 1394 st
- broj stanovnika prema popisu 2001. godine 1233 st (1254)
- gustoća stanovanja prema popisu 1991. godine 42,42 st /km²
- gustoća stanovanja prema popisu 2001. godine 37,52 st/km²

Građevinska područja po postotku širenja unutar sveukupne površine ne zauzimaju znatnije teritorij, ali su zbog disperznog rasporeda na dvije trećine teritorija Općine izuzetno neracionalna u ortodoksnom smislu racionalizacije prostora (koncentrirane površine gradnje duž prometnica sa unutarnjom mrežom stambenih ulica kao najracionalnije korištenje prostora).

2.3.2.2. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA U ODNOSU NA OBILJEŽJA NASELJA, VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI KRAJOBRAZA, PRIRODNIH I KULTURNO - POVIJESNIH CJELINA

Obilježja naselja detaljno su obrađena u prethodnim poglavljima, ali nije napravljen elaborat konzervatorske zaštite kao stručna podloga za izradu ovog Plana.

Vrijednosti krajobraza, prirodnih i kulturno - povijesnih cjelina također su obrađene u prethodnim poglavljima, a prikazane su detaljno u grafičkom dijelu elaborata.

U skladu sa prethodno navedenim širenje građevinskih zona utvrđeno je isključivo u zonama postojeće izgradnje bez otvaranja novih građevinskih zona uz izuzeće gospodarske zone.

Kako se ovim Planom i dalje, u skladu sa zatečenim kao i u skladu sa smjericama PPŽ - a, nastoji sačuvati prostorno oblikovanje grupacija zaseoka i naselja na brdima, mora biti jasno korisnicima prostora da će u skladu s tim infrastrukturno opremanje prostora koštati više i da će biti teže izvedivo, no što je to uobičajeno u nizinskim dijelovima.

Razvijanje građevinskog područja u dužini županijske prometnice na rubu polja Jezero zauzima najveći dio širenja građevinskih zona, a obzirom na vrijednost polja mora se svakako zaustaviti daljnje širenje građevinskih zona u polje Jezero.

2.3.3. UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Unapređenje uređenja naselja prvenstveno se ciljano odnose na naselja koja demografski i turistički, kao i gospodarski predstavljaju potencijal. To se odnosi na naselja Otrić - Seoci, Kobiljača i Mali Prolog. Povećanjem sadržaja uslužnih djelatnosti prvenstveno ugostiteljskih i trgovačkih, te tradicijskih obrta, naselja će izmijeniti pasivni status kakav je sada prisutan.

Uređenje općinskog centra, demografski najsnažnijeg naselja i funkcijama najpokrivenijeg naselja treba se voditi sa ciljem da se osnaži inicijalni centar, poboljšaju društveni i javni sadržaji formiranjem vrtića, veterinarske stanice, proširenjem sadržaja sporta i rekreacije i sl., kao i sadržaji koji mogu doprinijeti daljnjem razvoju: uvođenje sajma eko - hrane jednom mjesečno ili jednom tjedno (što bi privuklo i širu zonu) iniciralo bi i brojne druge djelatnosti, osnivanje zavičajnog muzeja, itd.

Ovim Planom treba odrediti zone širenja društvenih i javnih djelatnosti kako bi se osigurala financijska sredstva za rješavanje imovinsko - pravnih odnosa, a detaljne zone treba odrediti Urbanističkim planom uređenja naselja Pojezerje.

Povijesna središta naselja potrebno je obnoviti prema tradicijskom graditeljskom identitetu, a grupacije ili pojedinačne objekte vrijedne graditeljske baštine potrebno je obnoviti, održavati i svakako u kontaktnim zonama izbjeći nesporazume s graditeljskim predlošcima koji u novije doba dolaze iz susjednih zemalja.

Ciljano, cjelokupni teritorij Općine mora biti unaprijeđen prometnom i komunalnom infrastrukturom u skladu sa ovim Planom. To se prvobitno odnosi na lokalne i nerazvrstane prometnice, te na odvodnju otpadnih voda.

Ovim Planom su naznačene sve nerazvrstane prometnice koje je neophodno ostvariti da bi teritorij bio u cjelosti dostupan. To se naročito odnosi na brdsko područje Pozla Gore i Dubrave gdje se očekuje pojačani interes turista (izletnički, kulturni, rekreativni). Telekomunikacijski sustav cjelovito pokriva područje Općine, ali nedostaje u potpunosti kablovska TV mreža, te se ovim Planom predviđa pokrivanje navedenom mrežom u gušće naseljenim dijelovima naselja.

Nakon izgradnje autoceste aktiviranjem korisnika prostora u sve oblike turističkih djelatnosti (obiteljski pansioni, seoski turizam) i njihove logistike (proizvodnja eko hrane) doći će i do planiranog unapređenja svih naselja.

Planske postavke kojima se predviđa visoki standard komunalne opremljenosti predviđen je ovim Planom za cca 2015. – 2020.godinu, ali je realno da se potpuno pokrije teritorij komunalnom infrastrukturom odn. uređajima koji zamjenjuju infrastrukturu sanitarne odvodnje najdulje do 2010. godine.

U poglavljima koja govore o infrastrukturnoj opremljenosti planirano je potpuno pokrivanje komunalnom infrastrukturom.

Treba napomenuti da će uređenje naselja također i znatno ovisiti o aktiviranju domicilnog stanovništva, a bez toga ni najbolje planske postavke ne mogu biti ostvarene.

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

Općina Pojezerje spada u krajnju sjeverozapadnu općinu Dubrovačko - neretvanske županije, nešto slabije razvijene u odnosu na gradove, ali u prosjeku razvijenosti usporednih općina na teritoriju Županije.

Obzirom da Županija u cjelini spada u razvijeniji dio Hrvatske koji je koncentracija turističkih destinacija, gospodarstva i kulturnih institucija, teritorij bi trebao biti snažnije razvijen, sa brojnim gospodarskim djelatnostima. Obzirom na periferni položaj u Županiji i pogranični sa Republikom BiH područje je ostalo nedopustivo zanemareno obzirom i na prirodne resurse (polje Jezero – značajan resurs uzgoja vinove loze, netaknuta priroda, ruralna naselja tradicijske gradnje itd.).

Relativno mali raspon resursa, ali značajnih, (kako je obrađeno u prethodnim poglavljima) zahtjeva restrukturiranje i revitalizaciju gotovo na svim razinama: od gospodarskih, obnove graditeljskih struktura, uređenje središnjih prostora naselja itd. Ukratko, na teritoriju Općine samo je plantažni uzgoj vinove loze i nešto voća prisutan u svom optimalnom obliku.

Prostorno razvojna struktura Dubrovačko - neretvanske županije temeljena na dobrom geoprometnom položaju, dobrom policentričnom razmještaju gradova, relativno razvijenim turističkim, gospodarskim/proizvodnim djelatnostima i značajnim resursima za sve oblike turizma, na području Općine ne rezultira niti dobrim urbanim (komunalnim) odn. životnim standardom niti pozitivnom demografskom bilancom.

Temeljne odrednice razvoja poljoprivrede prvenstveno proizvodnje voća, povrća i vinove loze, te nekih oblika turističkih djelatnosti (naročito nakon izgradnje autoceste) uz razvoj eko - poljoprivrede i stočarstva (teritorij Pozla Gore kao potpuno neiskorišten i idealan za uzgoj eko - stočarstva), te nekih gospodarsko - proizvodnih djelatnosti na razini male privrede, koje su predviđene i Prostornim planom Dubrovačko - neretvanske županije, poklapaju se sa razvojnim odrednicama ovog Plana kao i zatečenih resursa na terenu. Uz navedeno, očuvanje okoliša i zaštita graditeljske baštine osnovne su smjernice i ovog Plana.

Za ostvarenje navedenih odrednica neophodno je ostvariti prometnu i komunalnu infrastrukturu opremljenost kako je ovim Planom predviđeno.

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Za područje Općine Pojezerje ovim su Prostornim planom utvrđene zone detaljne namjene u skladu sa razvojnim konceptom temeljenim na postojećim prirodnim i društvenim resursima.

Generalne smjernice organizacije prostora:

- Nizinski dio polja Jezero namijenjen poljoprivredi, gospodarskim djelatnostima, te razvoju naselja i infrastrukture
- Krški brdski predjeli namijenjeni razvoju ruralnih naselja tradicijskog turizma i rekreacije kao idealni eko - prostor

Osnovne zone koje proizlaze iz zatečenog, organizacijski su formirane prema osnovnoj namjeni kako slijedi:

1. **Građevinske zone naselja većih od 25 ha** osnovne namjene stambene izgradnje mogu sadržavati i druge namjene koje nisu u suprotnosti sa osnovnom namjenom.
2. **Građevinske zone naselja manjih od 25 ha** koje podrazumjevaju naselja, zaseoke i izdvojene stambene objekte predviđaju osnovnu namjenu izgradnje individualnog stanovanja sa mogućnošću izgradnje gospodarskih objekata koji nisu u suprotnosti sa osnovnom namjenom.
3. **Građevinska zona uže centralne zone naselja Otrić - Seoci** za koju je ovim Planom predviđena izrada prostorne dokumentacije niže razine planiranja, osnovne je namjene javnih i uslužno - ugostiteljskih sadržaja sa mogućnošću stanovanja.
4. **Građevinske zone zaštićenih ruralnih cjelina** osnovne namjene kulturno - povijesnog očuvanja zatečenog može imati isključivo sadržaje uslužne, ugostiteljske i kulturne u skladu sa specifičnim zatečenim objektom, a samo se postojeća namjena stanovanja zadržava.
5. **Zone športsko - rekreacijske namjene sa pripadajućim sadržajima** osnovne namjene nogometnog terena, te planiranim sadržajima kluba, svlačiona, sa pratećim ugostiteljsko - uslužnim objektom.
6. **Proizvodno - poslovna zona** na prostoru teritorija naselja Otrić - Seoci i Kobiljača na lokaciji postojeće županijske ceste i zona na području teritorija naselja Pozla Gora. Osnovna namjena je gospodarska za razvoj male privrede i privatnog poduzetništva.

7. **Zone sakralnih objekata** nalaze se izdvojeno ili unutar građevinskih zona, podliježu zaštiti kulturne i spomeničke baštine.
8. **Zone zaštite kulturno - povijesne baštine** izdvojene ovim Planom, a unutar zona ne mogu se izvoditi nikakvi građevinski radovi bez ishoda prethodne suglasnosti Ministarstva kulture – Uprave za zaštitu kulturne baštine.
9. **Zona zaštite prirodnog i kultiviranog krajolika** dolina polja Jezero, te brdska zona Pozla Gore, Malog Prologa i Dubrave.
10. **Zone poljoprivrednih djelatnosti – polje Jezero** osnovne namjene uzgoja plantaža vinove loze i nešto plantažnog uzgoja voća.
11. **Zone povoljne za razvoj stočarstva, pčelarstva isl. - Pozla Gora** - za sada su potpuno neiskorištene. Moguće je ostvariti eko proizvodnju stočarstva, poljoprivrede, pčelarstva, itd. rijetke kvalitete jer je za sada netaknuta priroda.
12. **Zone šumskih površina** osnovne namjene gospodarskih i zaštitnih šuma, te šuma s posebnom namjenom, a mogu se razviti gospodarski objekti isključivo u funkciji osnovne namjene (spremišta alata, sklonište od atmosferilija) osim kada je ovim Planom predviđena i druga namjena u skladu sa kartografskim prikazom (planinarski dom, prilazni putevi, odmorišta, vidikovci i sl.).
13. **Zone infrastrukturnih koridora** osnovne namjene provođenja posebnog režima korištenja određenog infrastrukturnog objekta odn. sadržaja i istovremene zaštite čovjeka i okoliša od mogućih štetnih utjecaja.
14. **Zone groblja** za ukop domicilnog stanovništva koja se nalaze na prostoru naselja Kobiljača (Gospa Jezerska), Mali Prolog (Ćiril i Metod), Otrić - Seoci (Sv. Nikola) i Pozla Gora (Mala Gospa).

Prikaz korištenja i namjene površina vezano uz razvoj i uređenje naselja i površina izvan naselja prezentiran je u okviru grafičkog dijela Prostornog plana – kartografski prikaz: Korištenje i namjena površina u mjerilu 1: 25 000, a za potrebe Općine Pojezerje i u mjerilu 1: 10 000. Utvrđene su namjenske površine:

- a/ -Izgrađeni dio građevinskog područja
-Neizgrađeni dio građevinskog područja
- b/ Površine za razvoj i uređenje unutar i izvan naselja:
 - Ugostiteljsko - turistička namjena /T/
 - Proizvodno - poslovna namjena /I, K/
 - Sportsko - rekreacijska namjena /R/
- c/ Površine za razvoj i uređenje izvan naselja:
 - Poljoprivredne površine /P/

- Vinogradi i voćnjaci /V/
- Šumske površine /Š/
- Ostale površine /PŠ/
- Vinska cesta
- Odmorišta
- Komunalni objekti i sadržaji

d/ Površine infrastrukturnih sustava

- Cestovne površine
- Pošta i telekomunikacije
- Elektroenergetski sustav
- Hidroenergetski sustav
- Vodozaštitne građevine

PROSTORNI POKAZATELJI ZA POSTOJEĆU I PLANIRANU IZGRADNJU

tabela 15

NASELJE	Površina naselja	Postojeće površine građevinskih zona	Planirane površine građevinskih zona	Planirana površina građevinskih zona prema PP (b.o.) Metković
1	(km ²) 3	(ha) 5	(ha) 7	(ha) 8
OTRIĆ - SEOCI	10,41	36,18	66,11	*
BREČIĆI	1,42	9,74	0	*
DUBRAVE	4,14	11,8	0	*
KOBILJAČA	4,46	12,97	25,16	*
MALI PROLOG	4,10	6,46	1,48	*
POZLA GORA	8,30	2,87	11,52	*
UKUPNO OPĆINA POJEZERJE	32,86	70,28	104,27	*

* Podatak nije dostupan

3.2.1.2. GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU I ŽUPANIJU:

Građevine od važnosti za Državu sukladno Uredbi o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku (NN 6/00):

- Jadransko-jonska autocesta (planirano)
- Autocesta TEM II (planirano)
- Granični prijelaz na TEM II autocesti (planirano)
- Državna cesta D 69, D 513, D 222
- Dalekovod 220(400) Kv DS Plat – Zagvozd (planirano)

/2/ Područja i građevine od važnosti za Dubrovačko - neretvansku županiju:
Županijske ceste Ž 6211

- Dalekovod 110 kV Vrgorac – Opuzen (planirano)
- Postojeće i planirano TS postrojenje i rasklopišta 20 kV
- Magistralne i kapitalne građevine javnog vodoopskrbnog sustava
- Melioracijski sustav Vrgorsko polje
- Lateralni kanal Vrgorskog polja (planirano)

3.2.2. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA
(naselja i izgrađene strukture van naselja; poljoprivredne, šumske,
vodne te površine posebne namjene i ostale površine)
 tablica 3

Red. Broj	Naziv Općine P O J E Z E R J E	Oznaka	Ukupno ha	%od površine općine 3286,21ha	stan/ha (za 1318 st.)	ha/st (za 1318 st.)
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA					
1.1.	Građevinska područja Izgrađeni dio GP	GP	168,15	5,11	7,83	0,127
	ukupno	GP	106,98	3,25	12,32	0,081
	- Obalno					
	- Otočno					
	- Kontinentalno – granično					
	- Ostalo - povremeno stanovanje					
1.2.	Izgrađene i planirane strukture van građevinskog područja,	I	24,83	0,75	53,08	0,018
	Ukupno	E				
		H	42,66	1,29	30,89	0,032
		K				
		T	0,63	0,01	2092,06	0,0004
		R				
1.3.	Poljoprivredne površine	P				
	- Obradive	P1				
		P2	873,38	26,57	1,50	0,662
		P3	239,03	7,27	5,51	0,181
1.4.	Šumske površine	Š				
	- Gospodarske	Š1				
	- Zaštitne	Š2	704,10	21,42	1,87	0,534
	- Posebne namjene	Š3				
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	PŠ	979,45	29,80	1,34	0,743
1.6.	Vodene površine	Vo	0,86	0,02	1532,55	0,0006
	- Vodotoci					
	- Jezera					
	- Akumulacije					
	- Retencije					
	- Ribnjaci					
1.7.	Ostale površine –	Z				
	Zaštitno i parkovno zelenilo	G	3,14	0,09	419,74	0,002
	Groblje	IS	249,98	7,60	5,27	0,189
	OSTALO (ceste i putevi - postojeće i planirano)					
	Općina ukupno		3286,21	100	0,40	2,493
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE					
2.1.	Zaštićena prirodna baština	NP				
	- Nacionalni park	PP				
	- Park prirode					
	- Ostali zaštićeni dijelovi prirode		1508,24	45,89	0,87	1,144
2.2.	Zaštićena graditeljska baština					
	- Arheološka područja		43,74	1,33	30,13	0,033
	- Povijesne graditeljske cjeline					
	Općina ukupno		1551,98	47,22	31,00	1,177
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA					
3.1.	More i morska obala		-	-	-	-
	- obalno područje		-	-	-	-
	- otočno					
3.2.	Energija		-	-	-	-
	- proizvodnja		-	-	-	-
	- potrošnja		-	-	-	-
3.3.	Voda		-	-	-	-
	- vodozahvat		-	-	-	-
	- potrošnja		-	-	-	-
3.4.	Mineralne sirovine		-	-	-	-
	Županija/Općina/grad		-	-	-	-
	ukupno		-	-	-	-

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Obzirom da su društvene djelatnosti i njihova zastupljenost u direktnoj ovisnosti s gospodarskim razvojem ne očekuje se značajnije obogaćivanje društvenih djelatnosti obzirom na stagnaciju gospodarstva.

Ovim prostornim dokumentom utvrđen je okvir gospodarskih djelatnosti u određenoj zoni teritorija Općine, a prikazane su na kartografskim prikazima korištenja i namjene površina u mjerilu 1: 25 000.

Ovim prostornim dokumentom utvrđena su područja isključive namjene i područja mješovite namjene gdje su gospodarske djelatnosti ili isključivo predviđene ili su u zonama stambene izgradnje (mješovita namjena).

3.3.1. GOSPODARSKE DJELATNOSTI

Daljnji razvitak gospodarskih djelatnosti predviđen ovim Planom bazira se na zatečenim resursima i djelatnostima koje su ili bile ili još uvijek u funkciji, uz proširenje i prenamjenu pojedinih zatečenih struktura.

U okviru planiranog prostornog uređenja teritorija Općine, zone gospodarskih djelatnosti podrazumjevaju zone isključivih djelatnosti, za razliku od građevinskih zona mješovite izgradnje odn. pretežito stambene izgradnje.

3.3.1.1. Gospodarsko - proizvodne djelatnosti

Obrtničke, uslužne i proizvodne djelatnosti u gospodarskim zonama koje su označene sa K1, K2 i K3 zauzima teritorij od cca 41,60 ha, a zone industrijsko - proizvodnih djelatnosti koje su označene sa I2 iznose cca 24,83 ha.

Na području teritorija Općine nisu predviđeni veći industrijski pogoni, već se pretpostavlja otvaranje srednjih i manjih poduzetničkih tvrtki.

U smislu djelatnosti u gospodarskoj zoni treba predvidjeti izradom DPU - a odvojene zone u ovisnosti o djelatnostima koje su sukladne.

U skladu sa županijskim planom mogu se predvidjeti djelatnosti:

- Vinarija
- Proizvodnja prehrambenih proizvoda
- Razni obrti
- Servisi
- Trgovine.

Neke od navedenih proizvodnih djelatnosti koje nemaju štetni utjecaj i kompatibilne su sa stanovanjem ovim Planom su predviđene unutar mješovitih ili stambenih zona, a sve u skladu sa provedbenim odredbama ovog Plana.

NASELJE	LOKACIJA	NAMJENA	POVRŠINA	PLANIRANO/ POSTOJEĆE
POZLA GORA	POSLOVNA ZONA (UZ D62)	K1,K2,K3	32,24	PLANIRANO
POZLA GORA	POSLOVNA ZONA (UZ D62)	I2	24,83	PLANIRANO
OTRIĆ-SEOCI	POSLOVNA ZONA UZ Ž6211	K1,K2,K3	4,28	POSTOJEĆA
OTRIĆ- SEOCI/MALI PROLOG	POGRANIČNA POSLOVNA ZONA(UZ D222)	K1,K2,K3	5,08	PLANIRANO

3.3.1.2. Zone poljoprivrednih površina

Sve površine koje su u kartografskom prikazu kao i tablici kategorizacije tala (prof. Matko Bogunović, Agronomski fakultet, Zagreb) naznačene sa P2, P3 smatraju se poljoprivrednim površinama za razvoj poljoprivrede i stočarstva.

Sve površine označene sa PŠ smatraju se ostalim, šumskim i poljoprivrednim površinama za razvoj poljoprivrede i stočarstva, s time da se ne smiju smanjivati površine pod šumama.

Navedene zone ukupno u zbroju zauzimaju teritorij od cca 1218 ha.

Unutar ovih površina mogu se locirati farme i rančevi za uzgoj stoke, a prema provedbenim odredbama ovog Plana, s time da se ne smiju smještati unutar površina pod šumom. Povoljne su brdske sjeverne i središnje zone teritorija Općine za stočarstvo.

U skladu sa županijskim planom mogu se predvidjeti djelatnosti :

- Proizvodnja voća i povrća
- Proizvodnja vinove loze
- Stočarstvo (govedarstvo, svinjogojstvo, konjarstvo, peradarstvo)
- Mljekarstvo i siradarstvo
- Pčelarstvo
- Poljoprivredne usluge

Polje Jezero gotovo je u cjelosti pokriveno plantažnim uzgojem vinove loze i nešto malo voća, te to predstavlja okosnicu razvoja cjelokupnog teritorija Općine. Za sada se grožđe skuplja i ne prerađuje u sklopu vinarije koja se nalazi na teritoriju gospodarske zone, ali bi bilo potrebno razmišljati i o vlastitoj proizvodnji vina.

3.3.1.3. Šumarstvo

Površine koje su označene sa Š2 u kartografskim prikazima su površine gospodarskih šuma i zaštitnih šuma i imaju ukupnu površinu od cca 704 ha.

Dio površina pod šumama u vlasništvu je Države, te njima upravljaju Hrvatske šume d.o.o. Uprave u Zagrebu preko šumarije iz Metkovića. Preostali dio u privatnom je vlasništvu pojedinaca, te je teže voditi evidenciju o stupnju devastacije odn. načinu korištenja tih šumskih površina.

Na teritoriju Općine nalazi se značajna zona brdskog predjela Pozle Gore i Dubrave, koja je djelom pokrivena zaštitnim šumama, a većim dijelom obrasla u nisko raslinje sa rijetkim crnogoričnim šumarcima. Tu nalazimo tipični kamenjar oskudnog biljnog fonda. Šumski fond se ne koristi u svrhu proizvodnje, ali je značajan element eko zaštite. Osnovno strateško opredjeljenje je očuvanje postojećih šuma uz racionalnu eksploataciju, uzgoj i zaštitu.

Na pojedinim odsjecima uglavnom su evidentirane brdske šume pretežito zaštitnog karaktera, šume medunca i crnog graba i šume običnog graba, te nešto crnogoričnih šuma.

Biti će potrebno evidentirati kroz dokumentaciju niže razine postojeće objekte i sadržaje, šumske staze kao i moguće lociranje izletničkih zona sa odmorištima, vidikovcima, sjenicama i sl. Ovim Planom locirane su samo neke potencijalne lokacije navedenih sadržaja, ali se dozvoljavaju i druge ukoliko se ukaže potreba, te će se odrediti nižom prostornom dokumentacijom.

3.3.1.4. Ugostiteljstvo i turizam

U skladu sa Prostornim planom Dubrovačko - neretvanske županije turizam u perspektivi predstavlja temeljnu djelatnost i prepoznatljivost Županije. Istim načelom i ovaj Plan pretpostavlja aktiviranje cijelog teritorija u smislu osnovne djelatnosti različitih vidova turizma. Obzirom na dobar geoprometni položaj

tranzitnog značaja Županije i blizini potencijalnih emisionih centara kao što je Zagreb, za očekivati je da će se i područje Općine Pojezerje snažnije aktivirati u turističkom smislu, a time će se i mnoge djelatnosti koje su u interakciji (ugostiteljstvo, trgovina, proizvodnja hrane) snažnije razviti.

Slijedom navedenih resursa na području Općine i smjernica Plana predviđa se razvoj turizma u slijedećim segmentima:

- Kulturni turizam (tradicijiska sela i zaseoci)
- Vjerski turizam (kapela Sv. Roka sa hodočasnim putem, crkva sv. Nikole)
- Izletnički turizam (cijeli teritorij)
- Seoski turizam (tradicijiska sela i zaseoci)

Za ostvarenje ovih planskih postavki biti će potrebni i dodatni naponi na razini Županije u smislu cjelovitih strategija i poticajnih mjera. Za sada su uočene samo minimalne inicijative od strane lokalnih poduzetnika, ali podatak da na cijelom teritoriju ne postoji ugostiteljski objekt sa smještajem ili barem prehranom dovoljno govori o nultoj poziciji u odnosu na planske postavke.

3.3.1.5. Obrt i malo poduzetništvo

Ukidanjem prošlog sistema gdje je planiranje imalo ključnu ulogu i često puta administrativnim mjerama (suprotno zakonima tržišta) donosilo odluke o izgradnji raznih objekata, u znatnoj mjeri je onemogućeno osiguranje pojedinih aktivnosti i prepušteno privatnom sektoru iniciranje u pojedinim područjima. To znači da se očekuje prvenstveno od poduzetništva da preuzme ključnu ulogu u razvoju svih gospodarskih grana kako je prethodno navedeno, a posebno na razini turističkih djelatnosti.

Izuzev vinarije Vrgorac koja zapošljava cca 70 zaposlenih, za sada je slika u smislu obrta i malog poduzetništva na teritoriju Općine Pojezerje prilično obeshrabrujuća (svega 6 pravnih osoba sa cca 30 zaposlenih), a razina razmišljanja o vlastitoj inicijativi još uvijek je opterećena pretjeranim strahom od rizika, relativno dobrim imovinskim stanjem zaposlenika u Njemačkoj i sl. Tako lošoj klimi doprinose i nestimulativna poticajna sredstva u obliku kredita kao i pomanjkanje dobrih programa sa minimumom rizika. Očito je da će ova transformacija zahtijevati dulje vrijeme no što bi realno bilo potrebno, a dok se to ne dogodi nema većeg razvojnog napretka. To vrijedi za većinu manjih i srednjih općina na cijelom teritoriju Hrvatske.

3.3.2. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Zastupljenost društvenih djelatnosti svojim oblicima i brojem predstavljaju jedan od glavnih pokazatelja razvijenosti samoupravne jedinice kao i razvijenosti svakog naselja unutar teritorija Općine. Iako je jedan od elemenata temeljenih smjernica ravnomjerni razvoj svih naselja i distribucija društvenih djelatnosti po naseljima na čitavom teritoriju samoupravnih jedinica na području Općine razmještaj djelatnosti lociran je prvenstveno u Općinskom središtu.

Razvrstavanjem društvenih djelatnosti na:

- odgoj i obrazovanje
- kulturu
- zdravstvo
- sport

može se zaključiti da nema zastupljenosti svih segmenata na teritoriju Općine Pojezerje, niti u svom minimalnom obliku.

Obzirom na relativnu malu površinu teritorija Općine (male radijuse pokrivenosti), te disperzni smještaj naselja i zaseoka po topografski dinamičnom terenu, za pretpostaviti je da se za sada, dok se ne razviju gospodarske funkcije planirane ovim Planom, neće širiti ni broj ni lokacije društvenih funkcija.

U okviru mreže središnjih naselja glavnu poziciju ima naselje Otrić - Seoci, te se na teritoriju nalaze slijedeći sadržaji:

- sadržaji lokalne samouprave
- osnovna škola
- pošta

Obzirom na budući razvoj koji se predviđa ovim Planom, za pretpostaviti je da će se broj povremenih korisnika prostora povećati, te će se shodno tome neke društvene djelatnosti proširiti. Već sada se može uočiti potreba za ambulantom, apotekom i predškolskom ustanovom. Izradom Urbanističkog plana uređenja Općinskog središta potrebno je odrediti lokacije navedenih sadržaja – izgradnjom autoceste područje bi moglo doživjeti intenzivniji turistički razvoj, pa tako i potrebu za navedenim sadržajima. Također, treba predvidjeti veterinarsku ambulantu koja može biti u planiranoj gospodarskoj zoni male privrede.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Principi racionalnog korištenja i zaštite prostora primarno se odnose na određivanje prostora namjenjenog gradnji i to tako da se ne smanjuju šumske i kvalitetne poljoprivredne površine, da se zaštite osobito vrijedna područja i resursi, te mjerama posebne zaštite odrede uvjeti gradnje.

Primjereno načelu ovim se Planom nastojalo interpolirati planirano građevinsko područje u svim naseljima i zaseocima gdje je to bilo moguće. Glavno proširenje najснаžnijeg naselja Otrić - Seoca događa se, na žalost, u smjeru polja Jezero, gdje je već uočena izgradnja i prodor prema polju. Istovremeno, vidljivo je da u nižim djelovima nema prostora za širenja građevinskih zona. Brdski predjeli trenutno lokalnom stanovništvu nisu interesantni, iako su ekološki najzdraviji, a u vizurama očaravajući.

3.4.0.1. CJELOVITA ZAŠTITA KULTURNO POVIJESNIH I PRIRODNIH DOBARA PREMA ZONAMA ZAŠTITE

Za povijesne cjeline naselja i dijelove naselja, pojedinačne građevine te kulturne i prirodne krajolike treba provesti reviziju postojećih, ili uspostavu novih zona zaštite na temelju usvojene metodologije :

- **A zonu najstrože zaštite**, koja uključuje zaštitu i očuvanje svih vrijednosti u prostoru, prostornu organizaciju i potpunu zaštitu građevne strukture
- **B zonu stroge zaštite**, koja podrazumijeva zaštitu prostorne organizacije, svih oblika povijesne matrice i zaštitu vrednovane povijesne građevne strukture
- **kontaktne zone**, odnosno tampon zone, koje su u fizičkoj vezi sa strogim zonama i povijesnim središtem, imaju ulogu uspostave prostornih odnosa kojima se ne bi narušila njihova povezanost
- **zone ekspozicije** naselja (povijesnog središta) imaju velik utjecaj na formiranje slike prostora i uspostavu vizura na temeljne vrijednosti. Važne su radi održavanja vizualnih dominantu u prostoru.

Nepokretna kulturna dobra navedena u popisu koji slijedi, imaju svojstva kulturnog dobra i podliježu Zakonu o zaštiti kulturnih dobara, bez obzira na njihov trenutni status zaštite, koji je obuhvaćen slijedećim kategorijama :

- R kulturno dobro upisano u Registar nepokretnih kulturnih dobara
- P kulturno dobro zaštićeno rješenjem o preventivnoj zaštiti
- PR prijedlog za upis u Registar nepokretnih kulturnih dobara
- ZPP zaštita Prostornim planom

Evidencijom i vrednovanjem zatečenih kulturno povijesnih vrijednosti u prostoru, sukladno suvremenim europskim načelima i standardima zaštite predložena je zaštita kategorijama : 0. (internacionalnog značaja), 1. (nacionalnog značaja), 2. (regionalnog značaja) i 3. (lokalnog značaja), odn. prema novim Uputama Ministarstva kulture, Konzervatorski odjel, zone A,B, i C.

Kulturni krajolik podrazumjeva područja prirodnih i antropogenih faktora oblikovani tijekom povijesti, koji očuvani u svojim morfološkim obilježjima svjedoče o višestoljetnoj prisutnosti čovjeka u prostoru. Razlikujemo :

- **kreirani krajolik** nastao smišljenim usmjerenim oblikovanjem prostora (parkovi, perivoji itd.) i
- **organski krajolik** nastao spontanom višestoljetnim djelovanjem na prirodni okoliš.

Karakteristična topografija terena, isprepleteni odnosi naselja i padina s terasastim nekad kultiviranim vinogradima, stvorili su prostore vrlo visokih ambijentalnih vrijednosti. Nažalost, intenzivnija iseljavanja dovelo je do zapuštenosti kako stambenih građevina zidanih u kamenu tako i terasa vinograda u neposrednoj blizini naselja i zaseoka. No, još uvijek je najveća vrijednost ovog područja, uz vrijedne primjere graditeljske baštine, očuvani krajolik koji je sinteza prirodnih pejsažno - reljefnih osobitosti i antropogenih djelatnosti.

3.4.0.2. ZAŠTITA KULTURNO POVIJESNIH I PRIRODNIH DOBARA POJEDINAČNIH DIJELOVA I CJELINA

Prostornim planom uređenja Općine Pojezerje određuju se uvjeti korištenja i zaštite prostora primjenom režima zaštite za slijedeća kulturna i prirodna dobra :

U okviru izrade Plana zvršena je sistematizacija prema vrstama nepokretnih kulturnih dobara :

1. Povijesna naselja i dijelovi povijesnih naselja
2. Povijesne građevine i sklopovi
3. Kapele, poklonici i raspela
4. Stambene građevine
5. Građevine javne namjene
6. Gospodaraske i industrijske građevine
7. Memorijalna područja i obilježja
8. Arheološka nalazišta i lokaliteti
9. Krajolik ili njegov dio

3.4.0.2.1. Zaštita prirodnih dobara pojedinačnih dijelova i cjelina

Na teritoriju Općine nema niti jednog područja zaštićenog temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05 i 139/08).

Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti ustanovljena je kartiranjem podataka dobijenih konzultacijama sa Upravom za zaštitu okoliša iz Zagreba (2006.godine) te naknadno dostavljenim elaboratom Državnog zavoda za zaštitu prirode iz Zagreba sa podacima o zaštićenim područjima, vrstama i staništima te područjima preliminarne Nacionalne ekološke mreže s prijedlogom mjera zaštite, a za potrebe izrade PPUO-a Pojezerja. Relevantni podaci kao i mjere zaštite ugrađeni su u ovaj Plan.

Prostor cjelokupnog teritorija Općine mogao bi se tretirati kao krajobrazno vrijedan, ali su u kartografskim prikazima zaštite ipak zadržani samo lokaliteti kako je tabelarno navedeno uz zaštitne zone kako slijedi :

- Lokalitet doline/polja Jezero i Jezerce – planska kategorija zaštite (ZPP)
- Lokaliteti vrijednih sakralnih građevina – planska kategorija zaštite (ZPP)
- Lokaliteti šireg područja crkve sv. Nikole – planska kategorija zaštite (ZPP)
- Lokalitet šireg područja oko kapele sv. Roka – planska kategorija zaštite (ZPP)

- Zone zaštite dijelova sela i zaselaka Mali Prolog, Dominikovići, Mioči, Jakići, Anđelići, Seoci, Struge– planska kategorija zaštite (ZPP)

Područje Općine evidentirano je kao područje u neposrednoj blizini ili u zonama preklapanja s preliminarnom Nacionalnom ekološkom mrežom (NEM). Proglašenjem Nacionalne ekološke mreže (NEM, NN 109/07) na području Općine ili u neposrednoj blizini nalaze se područja kako slijedi :

- Matica – Vrgoračko polje
- Ponor Crni Vir
- Polje Jezero

A izvan područja Općine :

- Delta Neretve

Navedena područja važna su za divlje svojte i stanišne tipove, a u skladu s Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti stanišnih tipova, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 07/06 i 119/09), te se ovim Planom navode za područja koja su unutar ili se preklapaju s područjem Općine, a kako slijedi :

U području Ponora Crni Vir ugrožene su divlje svojte :

- Čovječja ribica
- Imotska gaovica
- Primorska paklara
- Špiljska kongerija
- Špiljski cjevaš

U području Matica – Vrgoračko polje ugrožene su divlje svojte i stanišni tipovi:

- Endemične svojte riba jadranskog sliva
- Neretvanski vijun
- Imotska gaovica
- Vrgoračka gaovica
- Primorska paklara
- Rak kamenjar

Stanišni tipovi :

Vodeni tokovi s vegetacijom *Ranunculion fluitantis* i *Callitricho-Batrachion*

U području Polja Jezero ugrožene su divlje svojte i stanišni tipovi:

- Čovječja ribica
- Endemične svojte riba jadranskog sliva
- Neretvanski vijun
- Imotska gaovica
- Vrgoračka gaovica
- Primorska paklara
- Špiljska kongerija
- Špiljska kozica

Stanišni tipovi

- Izvori
- Kraške špilje i jame

Prema karti staništa RH na području Općine Pojezerje nalazi se 15 tipova staništa. Osam tipova staništa ugroženo je na europskoj razini i zaštićeno Direktivom o staništima, a u Hrvatskoj Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova.

Tipovi staništa zastupljenih na području Općine Pojezerje :

- Dalmatinske vapnenačke stijene - hazmofitska vegetacija stijenjača
- Ilirsko-jadranska primorska točila
- Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci
- Primorske, termofilne šume i šikare medunca
- Bušici
- Šume običnog i crnog bora na dolomitima
- Mješovite, rjeđe čiste vazdazelene šume i makija crnike ili oštrike
- Nasadi četinjača
- Mozaici kultiviranih površina
- Javne neproizvodne kultivirane zelene površine
- Voćnjaci
- Vinogradi
- Aktivna seoska područja

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 70/05 i 139/08) Ministarstvo kulture Uprava za zaštitu prirode ili tijelo državne uprave nadležno za poslove zaštite prirode izdaje mjere i uvjete zaštite prirode :

- Očuvati i zaštititi prirodni i kultivirani krajolik kao temeljnu vrijednost prostora
- Očuvati prirodna staništa, što prirodnija vodena staništa, voditi brigu prilikom gospodarenja šumama kao i pridržavati se mjera propisanih šumsko-gospodarskom osnovom, očuvati povoljan omjer travnjaka i šikara uključujući spriječavanje procesa sukcesije (zaraštavanje travnjaka i cretova), gospodariti travnjacima putem ispaše i režima košnje, prihvatljivo koristiti sredstva za zaštitu bilja i mineralna gnojiva, poticati ekstenzivno stočarstvo i sl.
- Kvalitetu prostora štititi izgradnjom adekvatnih sustava odvodnje
- Zadržavati prirodni, tradicijski ustroj poljoprivrednog zemljišta i poticati tradicionalno poljodjelstvo i stočarstvo
- Potrebno je zabraniti sve radnje i djelatnosti kojima se zaštićenim i evidentiranim (predviđenim za zaštitu prostornim planom) prirodnim vrijednostima narušava ili umanjuje svojstva zbog kojih su zaštićeni (branje ili uništavanje biljaka, uznemiravanje, hvatanje ili ubijanje životinja, uvođenje novih svojti, melioracijski zahvati i sl.)
- Za navedene lokalitete tijelo županijske uprave nadležno za zaštitu prirode treba donijeti planove gospodarenja prirodnim dobrima radi zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti
- Lokaliteti koji su predviđeni za zaštitu stupanjem na snagu prostornog plana nalaze se pod privremenom zaštitom u kategoriji prostorno-planerske zaštite, te se za njih primjenjuju odredbe Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05 , NN 139/08), koje uređuju zaštitu zaštićenih prirodnih vrijednosti. Za područje za koje se stručnim obrazloženjem Zavoda utvrdi da ima svojstva zaštićenog područja i/ili je pokrenut postupak radi stavljanja pod zaštitu utvrđuje se da je pod preventivnom zaštitom donošenjem rješenja o preventivnoj zaštiti. Rješenje o preventivnoj zaštiti donosi Ministarstvo. Rješenjem o preventivnoj zaštiti utvrđuje se zaštićeno područje i rok na koji se određuje preventivna zaštita koji ne može biti dulji od tri godine od dana donošenja rješenja. Za vrijeme preventivne zaštite na prirodnu vrijednost primjenjuju se odredbe Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05, NN 139/08).

Rješenje o preventivnoj zaštiti dostavlja se nadležnom sudu radi zabilježbe u zemljišnim knjigama.

- Prije bilo kakvih zahvata na zaštićenim ili evidentiranim vrijednostima potrebno je izvršiti potpunu inventarizaciju i valorizaciju staništa i posebno izdvojiti i zaštititi vrste i područja
- U što većoj mjeri treba zadržati prirodne kvalitete prostora, odnosno posvetiti pažnju očuvanju cjelokupnog prirodnog pejzaža i okruženja
- prirodne krajobrazne treba štititi od širenja neplanske izgradnje, a kao posebnu vrijednost treba očuvati šume, prirodne vodotoke i područja uz njih
- Za planirani zahvat u prirodu, koji sam ili sa drugim zahvatima može imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost, treba ocijeniti, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, njegovu prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti.

3.4.0.2.2. Zaštita kulturno povijesnih pojedinačnih dijelova i cjelina

TABELARNI PRIKAZ NEPOKRETNIH KULTURNIH, KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH DOBARA I KULTURNO POVIJESNIH VRIJEDNOSTI NA TERITORIJU OPĆINE POJEZERJE

1.0. Povijesna naselja i dijelovi naselja

1.3.	Povijesna naselja seoskih obilježja	Status zaštite	Prijedlog kategorije
1.3.1.	Otrić - Seoci, zaselak Seoci	ZPP	3
1.3.2.	Naselje Mali Prolog	ZPP	3
1.3.3.	Naselje Brečići	ZPP	3
1.3.4.	Naselje Dubrave	ZPP	3
1.3.5.	Pozla Gora, zaselak Anđelići	ZPP	2
1.3.6.	Pozla Gora, zaselak Jakići	ZPP	3
1.3.7.	Pozla Gora, zaselak Dominikovići	ZPP	3
1.3.8.	Pozla Gora, zaselak Mioči	ZPP	3

2.0. Povijesne građevine i sklopovi

2.1.	Crkve i kapele	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.1.1.	Kapela Gospe od Jetera, Kobiljača	ZPP	2
2.1.2.	Kapela, Pozla Gora	ZPP	2
2.1.3.	Župna crkva Sv. Nikole biskupa, Otrići	ZPP	3
2.1.4.	Crkva Sv. Roka, Otrići	PR	3
2.1.5.	Kapela sv. Ćirila i Metoda, Mali Prolog	ZPP	3

3.0. Arheološki lokaliteti

		Status zaštite	Prijedlog kategorije
4.0.1.	Skupina gomila, između Zečića i Golovrana – prapovijest	ZPP	3
4.0.2.	Skupina gomila, sjeveroistočno od Struga – prapovijest	ZPP	3
4.0.3.	Gradina (kota 478), sjeverozapadno od Struga –	ZPP	3

	prapovijest		
4.0.4.	Mrčeva gomila, Dominikovići – prapovijest	ZPP	3
4.0.5.	Lisac (kota 255), južno od Struga – prapovijest	ZPP	3
4.0.6.	Lokalitet između Lisca i Raotine – gradinski prapovijesni lokalitet		
4.0.7.	Veliki Šubir (kota 503), iznad Malog Prologa – prapovijesna utvrda	ZPP	3
4.0.8.	Hunac (kota 81), sjeverno od Malog Prologa – prapovijest	ZPP	3
4.0.9.	Struge, položaj Mlatile kod stare župne crkve – kasnosrednjovjekovna nekropola	ZPP	3
4.0.10.	Polje ispod Malog Prologa - potencijalni antički lokalitet	ZPP	3
4.0.11.	Privor kod zaseoka Grmoj - kasnosrednjovjekovna nekropola	ZPP	3
4.0.12.	Kod zaseoka Mioč – kasnosrednjovjekovna nekropola	ZPP	3
4.0.13.	Na Crkvinama - kasnosrednjovjekovna nekropola	ZPP	3

4.0. Posebno vrijedne zone krajobraza (kulturnog krajolika)

		Status zaštite	Prijedlog kategorije
6.0.1.	Područje polja Jezero	PR	2
6.0.2.	Područje polja Jezerac	PR	3
6.0.3.	Brdski predjeli Pozla Gore	ZPP	3
6.0.4.	Terase napuštenih vinograda, Dubrava	ZPP	3
6.0.5.	Terase napuštenih vinograda, Pozla Gora	ZPP	3
6.0.6.	Brdski predjeli Zveča	ZPP	3

R - Kulturno dobro upisano u registar nepokretnih kulturnih dobara

PR - Kulturno dobro zaštićeno rješenjem o preventivnoj zaštiti/u postupku upisa u Registar

ZPP - Evidentirane kulturno povijesne vrijednosti lokalnog značaja, zaštita odredbama prostornog plana

Crkva sv. Roka na Gračini

U obuhvatu Plana na lokalitetu Gračina, nalazi se jedan od najstarijih lokaliteta crkvene župe Otrić - Struge sa crkvom sv. Roka, koja je smještena na vrhu brda zaravnatog platoa nekadašnje gradine. Na lokalitetu na nižem platou devastirana je srednjovjekovna nekropola. Crkva je pravokutnog tlocrta, zidana u kamenu, presvođena kamenim pločama, s različitim fazama izgradnje vidljivim u strukturi zida. Na zabatu pročelja izvedena je dvostruka preslica u kamenu. Obzirom da je crkva locirana na vrhu brda nekoliko puta je bila oštećena uslijed udara groma, a oštećenja su zalivena betonom, što treba nastojati obnoviti prema prvobitnoj gradnji.

Zbog važnosti lokaliteta i očuvanoj slojevitosti gradnje, potrebno je zatražiti rješenje o preventivnoj zaštiti crkve sv. Roka na Gračini.

3.4.0.3. MJERE ZAŠTITE KULTURNO - POVIJESNIH I KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI

3.4.1.3.1. Opća načela zaštite

Prirodna i kulturna dobra moraju biti na stručno prihvatljiv način ugrađena u budući razvitak Općine, a u skladu sa održivim razvojem koji je ustanovljen i na najvišoj razini planiranja Strategije i Programa prostornog uređenja RH. Očuvanje kulturno - povijesnih obilježja prostora podrazumjeva :

- Zaštitu prirodnog krajolika
- Zaštitu kultiviranog krajolika
- Zaštitu tradicionalnih cjelina
- Zaštitu tradicijskog graditeljstva
- Zaštitu karakterističnih toponima

3.4.0.3.2. Opće odredbe i upravni postupak zaštite

U skladu sa Zakonom o zaštiti kulturnih dobara (NN 69/99), Zakonom o gradnji (NN 52/99) i Zakonom o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98), te Obvezatnoj uputi o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina (Ministarstvo kulture, 1995., 1998.), za sve objekte za koje je evidentirana zaštita registriranog (R) ili preventivno zaštićenog spomenika kulturnog dobra (P), te koji su u pokretanju postupka upisa u registar (PR), kao i svi objekti zaštićeni ovim Planom (ZPP) smatraju se zaštićenim građevinama.

Za navedene zaštićene građevine, objekte i sadržaje potrebno je ishoditi :

- Posebne uvjete (u postupku ishodaenja lokacijske dozvole)
- Prethodno odobrenje/suglasnost (u postupku ishodaenja građevinske dozvole)
- Nadzor u svim fazama radova od strane ministarstva kulture, uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Dubrovniku.

3.4.0.3.3. Pravni status zaštite kulturnih dobara

1. Sva kulturna dobra u skladu sa priloženom tabelom i Kartografskim prikazima podliježu odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.
2. Upisom u Registar spomenika kulture nije zaštićen niti jedan spomenik graditeljske baštine
3. Rješenjem o preventivnoj zaštiti nije zaštićeno niti jedno kulturno dobro
4. Ovim Prostornim planom predlaže se pokretanje postupka upisa u Registar nepokretnih kulturnih dobara za sva kulturna dobra statusa zaštite PR kako je navedeno u tabeli
5. Ovim Prostornim planom evidentirana su sva nepokretna kulturna dobra lokalnog značaja statusa zaštite ZPP koja se štite odredbama i mjerama ovog Plana

3.4.0.3.4. Mjere zaštite kulturno povijesnih vrijednosti

3.4.0.3.4.1. Mjere i uvjeti zaštite krajolika

Vrlo izražena prostorna geomorfologija s vrijednim antropogenim utjecajima rezultirala je valorizacijom dijela Općine kao kulturnog krajolika Zagore. Definirane su tri specifične zone :

- Polje Jezero na cca 20 mnm
- Brdski predjeli izražene dinamične topografije
- Sjeverno pobrđe blaže topografije

Modeli revitalizacije i uređenja prostora trebaju se bazirati na očuvanju identiteta tradicijske gradnje i očuvanog prirodnog krajolika i pronalaženju kompatibilnih djelatnosti eko - turizma, proizvodnje zdrave hrane isl.

U skladu s navedenim neprihvatljiv je razvojni model industrijalizacije i smještanje jakih proizvodnih pogona. Moguće je samo ograničeno smještanje manjih kapaciteta radnih prostora čistih i vizualno prihvatljivih objekata i tehnologija. Obavezna je primjena visokokvalitetnih i ambijentalno prihvatljivih arhitektonskih objekata manjih volumena, sa elementima tradicijskog oblikovanja, s hortikulturno rješanim okolišem lokalnog autohtonog biljnog fonda, bez velikih asfaltiranih površina.

Potrebno je s vremenom obnoviti terase vinograda i promovirati vrhunska vina u sklopu planiranog tradicijskog turizma.

Za novu izgradnju potrebno je pridržavati se provedbenih odredbi ovog Plana, a za zone kulturnog krajolika kao i zahvate na tradicijskoj arhitekturi potrebno je ishoditi posebne uvjete gradnje i odobrenje Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine Konzervatorskog odjela u Dubrovniku.

3.4.0.3.4.2. Mjere i uvjeti zaštite povijesnih naselja

Mjere i uvjeti zaštite kulturno povijesnih i prostornih vrijednosti naselja određene su prema zonama koje se zaštićuju temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a na kartografskim prikazima u mjerilu 1:25000 i 1:5000 ucrtane su građevine i građevinske cjeline koje se štite navedenim Zakonom, ali i ovim Prostornim planom uređenja Općine Pojezerje.

Ovom odredbom obuhvaćeni su dijelovi naselja : Otrić – Seoci, Mali Prolog, zaseoci na teritoriju Pozla Gore i Dubrave, širi lokaliteti kapele sv. Roka i crkve sv. Nikole sa grobljem. Ovisno o kategoriji vrednovanja pojedine zone (1,2,3 odn. A,B,C) potrebna je dokumentacija i obrada arhitektonske snimke kako bi se odredila zaštita i način obnove.

Širenje građevinskih područja postojećih naselja u pobrđu treba biti u skladu s povijesnom matricom grupiranja nastambi i obvezatnog izbjegavanja longitudinalnog širenja duž prometnica. Nadalje, potrebno je sačuvati prirodni i kultivirani krajolik, uz izbjegavanje devastacije šumskih površina, kao i bilo kakve korekcije topografije terena.

Za čitavo područje potrebno je sačuvati karakterističnu povijesnu organizaciju prostora temeljenu na mreži naselja povezanih kapilarnim sistemom cestovne komunikacije. Naselja koja pokazuju veću tendenciju širenja nalaze se uz županijske prometnice, te za ta naselja treba predvidjeti interpolacije građevinskih zona i izbjeći širenje naselja u polje Jezero. Potrebno je vratiti tradicijsko oblikovanje i vizualni identitet autohtonih naselja i zaseoka (Mali Prolog kao primjer).

Planom se predviđa izrada urbanističkih planova niže razine kako bi se definirala mreža prometnica i morfologija izgradnje, te poželjni gabariti, što nije moguće na razini Prostornog plana uređenja Općine. Slijedno navedenom, Planom se predviđa i izrada Urbanističkog plana uređenja za naselje Otrić - Seoci.

3.4.0.3.4.3. Režimi zaštite unutar zona zaštite naselja

Za sve građevinske zahvate u prostoru zona 1. i 2. stupnja zaštite u postupku ishoda lokacijske dozvole treba ishoditi posebne uvjete izgradnje od Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Dubrovniku. Na povijesnim građevinama tradicijske stanogradnje i gospodarskih objekata mogući su radovi

konzervacije, sanacije, rekonstrukcije i prenamejne uz moguće prilagodbe enterieura uz očuvanje izvornog oblikovanja, materijala i neposrednog okoliša. Izgradnja u kontaktnim zonama mora stvarati harmoničnu sliku sa zaštićenim dijelovima naselja, te je također potrebno ishoditi posebne uvjete izgradnje od Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Dubrovniku.

U zonama zaštite prirodnog krajolika nije moguća gradnja osim kako je ovim Planom predviđeno, a nije moguća nikakva gradnja izvan građevinskog područja bez suglasnosti mjerodavnih tijela za zaštitu prirodne i kulturne baštine.

3.4.0.3.4.4. Mjere zaštite kulturno povijesnih građevina i sklopova

Povijesne građevine i sklopovi označeni su na kartografskim prikazima u mjerilu 1:25000 i 1:5000. U zoni stroge zaštite označene sa 1. i 2. kategorijom zaštite mogući su zahvati sanacije, rekonstrukcije i održavanja, dok se u kontaktnim zonama isključuje mogućnost građenja. Ovo se naročito odnosi na kapelu Sv. Roka, crkvu sv. Nikole. Od općih intervencija na građevinama, obzirom na njihovu spomeničku vrijednost kulturnog dobra predviđaju se : konzervacija, restauracija, građevinska sanacija, rekonstrukcija i prenamjena. Sve građevinske radove uključujući i redovito održavanje potrebno je provoditi uz suglasnost i nadzor Konzervatorskog odjela u Dubrovniku.

Sve povijesne građevine treba održavati u okviru autentičnog okruženja bez nove gradnje u neposrednoj blizini.

Prenamjena vrijednih građevina stambene i gospodarske namjene u vikend i ugostiteljske objekte jedan je od načina revitalizacije i održavanja tradicijske gradnje.

3.4.0.3.4.5. Mjere zaštite povijesno memorijalnih područja i obilježja

Sva obilježja povijesnih događanja, koja su evidentirana u priloženoj tabeli kulturno povijesnih dobara, ovim se Planom zadržavaju.

Mjesto ukopa lokalnog stanovništva (mjesna groblja), koje se nalaze na području naselja ovim se Planom zaštićuje kao element oblikovanja krajolika, kao dokument povijesnog postojanja lokalnog stanovništva i kao element etnološke vrijednosti. U okviru izrade Urbanističkog plana uređenja naselja Otrić - Seoci, kao i u okviru izrade Detaljnog plana uređenja središnje zone, potrebno je detaljnije obraditi zonu groblja, evidentirati eventualne grobne spomenike koji bi spadali u pojedinačna memorijalna ili umjetnička djela te odrediti urbanističko arhitektonsku vrijednost mjesnog groblja sa kapelom kao cjelinu.

3.4.0.3.4.6. Mjere zaštite arheoloških lokaliteta

Arheološki lokaliteti su označeni približnom lokacijom na kartografskim prikazima mjerila 1:25000 i 1:5000. Potrebno je izvršiti identifikaciju detaljnim kartiranjem, te na svim rekognosciranim područjima treba provesti istražne radove sondiranja, prije građevinskih zahvata, radi utvrđivanja daljnjeg postupka. Kod ishoda lokacijske dozvole bilo kakve gradnje na pretpostavljenoj zoni arheoloških lokaliteta potrebno je zatražiti posebne uvjete mjerodavnih tijela državne uprave.

Također, treba primjeniti slijedeće mjere zaštite :

- Zabranjuje se intenzivno poljodjelsko korištenje tla, te se zabranjuje duboko oranje preko 50 cm
- Zabranjuje se svaka izgradnja, a iznimno je moguća gradnja u svrhu prezentacije arheološkog nalazišta, parterno uređenje i propusti za važnije infrastrukturne vodove

3.4.0.3.4.7. Načelne propozicije za novu gradnju u seoskim naseljima

Svaka nova građevina mora svojim oblikovanjem i upotrebom materijala uspostaviti harmoničan odnos s postojećim vrijednostima kulturnog krajolika Dalmatinske Zagore.

- Pravokutna tlocrtna dispozicija
- Završna obrada građevine pretežito ili u cjelosti kamen
- Dvostrešni krov sa krovnim kućicama
- Pokrov crijepom, kupom kanalicom
- Nagib krova 18 - 33°
- Pravokutni prozori s dužom vertikalnom stranom
- Staklene stijene razdjeliti u male segmente drvenim letvama
- Drvena stolarija, grilje ili škure
- Pročelja kolorirati u skladu sa tradicijskim koloritom ili u zemljanom tonu.

3.4.0.3.4.8. Smjernice za istraživanja i obradu

U sklopu smjernica istraživanja i obrade graditeljske baštine potrebno je :

- Etnološko istraživanje, dokumentiranje i arhitektonsko snimanje tradicijske arhitekture
- Revitalizirati tradicijska naselja i zaseoke prenamjenom u tradicijski turizam
- Obnoviti terase vinograda u sklopu organizacije turističkih tradicijskih naselja i zaselaka
- Konzervatorsko istraživanje i dokumentiranje pojedinačnih spomenika graditeljske baštine
- Istražiti arheološke zone
- Izraditi urbanističke planove uređenja za naselje otrić - seoci

3.4.1. ISKAZ POVRŠINA ZA POSEBNO VRIJEDNA I/ILI OSJETLJIVA PODRUČJA I PROSTORNE CJELINE (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno - povijesne cjeline)

1.0. Povijesna naselja i dijelovi naselja

1.3.	Povijesna naselja seoskih obilježja	Status zaštite	Prijedlog kategorije	površina ha
1.3.1.	Otrić - Seoci, zaselak Seoci	ZPP	3	6,59
1.3.2.	Naselje Mali Prolog	ZPP	3	7,27
1.3.3.	Naselje Brečići	ZPP	3	11,16
1.3.4.	Naselje Dubrave	ZPP	3	4,48
1.3.5.	Pozla Gora, zaselak Anđelići	ZPP	2	0,92
1.3.6.	Pozla Gora, zaselak Jakići	ZPP	3	3,46
1.3.7.	Pozla Gora, zaselak Dominikovići	ZPP	3	1,55
1.3.8.	Pozla Gora, zaselak Mioči	ZPP	3	1,79

2.0. Posebno vrijedne zone krajobraza (kulturnog krajolika)

		Status zaštite	Prijedlog kategorije	površina ha
6.0.1.	Područje polja Jezero	PR	2	732,44
6.0.2.	Područje polja Jezerac	PR	3	266,08
6.0.3.	Brdski predjeli Pozla Gore	ZPP	3	88,04
6.0.4.	Terase napuštenih vinograda, Dubrava	ZPP	3	122,04
6.0.5.	Terase napuštenih vinograda, Pozla Gora	ZPP	3	84,84
6.0.6.	Brdski predjeli Zveča	ZPP	3	212,32

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV (ceste, željeznice, javne telekomunikacije, produktovodi)

3.5.1.1. CESTOVNI PROMET

Cjelokupni teritorij Općine dobro je pokriven prometnicama, ali je (kako je to u poglavlju Polazišta izloženo) stanje prometnica dosta loše, iako se ulažu maksimalni naponi Općine da se nerazvrstane prometnice redovito održavaju.

- iz PPŽ - a – Izmjene i dopune, preuzeta je trasa Jadransko - jonske autoceste na području sjeverno od polja Jezero, sa čvorom Kobiljača preko čvora ploče za Dubrovnik
- iz PPŽ - a – Izmjene i dopune, je preuzeta trasa alternativnog pravca – koridora u istraživanju autoceste TEM II koji na područje RH ulazi na lokaciji naselja Dominikovići odakle se pruža prema integralnom čvoru Kobiljača, a na području čvora Kobiljača do čvora Ploče preklonio bi se sa Jadransko - Jonskim pravcem
- Najnoviji alternativni koridor u istraživanju za trasu autoceste TEM II u skladu s naknadno dostavljenim rješenjem (IGH, HRVATSKE AUTOCESTE, listopad 2008.)
- na razini nerazvrstanih prometnica uspostavljena je kontinuirana mreža do svakog naselja i zaseoka, odn. grupacije građevina
- uspostavljena je vinska cesta koja je položena na postojećoj servisnoj cesti na granici polja Jezero u punoj dužini polja i koja može preuzeti promet postojeće županijske prometnice koja prolazi kroz centar Otrić - Seoca i nema potrebne koridore zbog postojeće izgradnje

Zatečena mreža prometnica pokriva teritorij Općine Pojezerje, te povezuje sva naselja, ali su prometnice, iako gotovo u cijelosti asfaltirane nedovoljnog profila i standarda.

Prometnice su razvrstane kako slijedi :

1. Državne :
 - Autocesta Jadransko - jonski pravac
 - Autocesta TEM II
2. Ostale državne :
 - D 62 /Mali Prolog - Metković - D9/
 - D 513 /Ploče - Mali Prolog/
 - D 222 /D62 - Mali Prolog –granica BIH
3. Županijske :
 - Ž 6211 /Vrgorac – Otrić - Kobiljača/
4. Nerazvrstane - sve ostale ceste

Na teritoriju Općine nalazi se i cestovni granični prijelaz II kategorije – Mali Prolog – Crveni Grm.

Ovim Planom predviđa se :

- Autocesta Jadransko - jonski pravac
- Autocesta TEM II
- Izmještanje ceste Ž 6211

Ovim Planom se predviđa novi koridor za ispitivanje županijske ceste Ž 6211 sjeverno od naselja Otrić - Seoci po obroncima pobrđa kako bi se odteretilo područje gusto naseljeno mješovitom uglavnom stambenom gradnjom.

Također, predviđena je i nova cesta paralelno sa postojećom trasom županijske ceste Ž 6211 koja je položena po postojećem servisno - gospodarskom putu na rubu polja Jezero. Navedena planirana prometnica ujedno je i vinska cesta.

3.5.1.2. TELEKOMUNIKACIJE

Razvoj telekomunikacijskog sustava u posljednjim godinama je jako snažan i raste njegov značaj, kako na državnom tako i na županijskom i općinskom nivou. Posebno je značajno planirati dobru povezanost telekomunikacijskim sustavom ruralnih područja na području Općine zbog sigurnosnih razloga, a i zbog podizanja kvalitete života.

Telekomunikacijski sustav na području RH doživio je zadnjih godina snažan rast, prvenstveno kao posljedica brzog razvoja tehnologije.

Sama gradnja i razvoj telekomunikacijskog sustava ima relativno malene zahtjeve za prostorom, što u mnogome olakšava iznalaženje optimalnih koridora i trasa. Trase polaganja TK infrastrukture prvenstveno su vezane uz cestovne koridore i za urbane prostore što je i razumljivo iz razloga gušće naseljenosti i veće gospodarske izgrađenosti.

Ovim se Planom predviđa pokrivanje telekomunikacijskom mrežom sva potencijalno naseljena ili korištena naselja i zaseoci. Planirano je polaganje korisničkih vodova u koridoru postojećih prometnica, a do gospodarskih zona u Pozla Gori i do graničnog prijelaza. Također planirano je polaganje TK vodova do naselja Kobiljača i Mali Prolog, te do zaseoka Anđelići, Dominikovići, Mioči i Jakići u trenutku realizacije revitalizacije tradicijskog turizma u navedenim zaseocima.

U narednom razdoblju ne predviđaju se značajniji zahvati na rekonstrukciji postojećih kapaciteta iz razloga praćenja i uvođenja novih tehnologija.

Zalihe kapaciteta u postojećoj mreži, uz postojeći trend ukapčanja, dostatne su za slijedeće desetljeće. Postojeća telekomunikacijska infrastruktura na području Općine Pojezerje odgovara sadašnjim potrebama, statistički zadovoljava potencijalnim zahtjevima u nekoliko narednih godina, te predstavlja razvijen i izgrađeni dio ukupne telekomunikacijske mreže Dubrovačko - neretvanske županije. Eventualne povećane potrebe za ISDN i ADSL priključcima, kao jedini segment nedovoljne kapacitiranosti TK infrastrukture, mogu se riješiti tehničkim zahvatima, tj. nadogradnjom komutacijske opreme. Sve ostale segmente TK uskuga moguće je podržavati postojećim TK kapacitetima.

U narednom planskom razdoblju treba planirati izgradnju i proširenje DTK (distributivnih telekomunikacijskih kanalizacija), kako bi se omogućilo uvođenje novih tehnologija (kabelska televizija idr.).

3.5.2. ENERGETSKI INFRASTRUKTURNI SUSTAV

3.5.2.1. ELEKTROOPSKRBA

3.5.2.1.1. Općenito

Elektroenergetsku osnovu za planiranje el. mreže na svim naponskim nivoima općenito predstavlja:

- Konzum kućanstva
- Konzum industrijskih i poslovnih sadržaja, te sadržaja infrastrukture
- Ostali energenti koji se koriste na području Općine

Razvoj potrošnje i opterećenja u mreži manjeg mjesta, nimalo ne zaostaje za gradskim elektroenergetskim mrežama, o čemu treba voditi računa kod dimenzioniranja i izbora parametara.

Analiza postojećeg i planiranog konzuma, u granicama obuhvata plana, uz korištenje "Normativa opterećenja i potrošnje el. energije za kućanstva i infrastrukturu" - Energetski institut "Hrvoje Požar", izvršena je na temelju:

- Standarda A, B, C, za domaćinstva
- Normativa opterećenja za infrastrukturu i privredu
- Prikupljenih podataka dosadašnje potrošnje el. energije.

Standard A je visoki standard, B je srednji standard, a C je niski standard.

Standardi A, B, C dijele se u pet (5) vrsta, a prema načinu primjene el. energije, kako slijedi:

- 1.vrsta : domaćinstvo koje se isključivo snabdjeva el. energijom, uključujući i grijanje (npr. TA peći)
- 2.vrsta: domaćinstvo u kojem se za grijanje upotrebljava drugi energent (drva, ugljen, lož ulje, plin), a za sve ostalo električna energija.
- 3.vrsta: domaćinstvo u kojem se za grijanje i kuhanje upotrebljava drugi energent, a za sve ostalo električna energija.
- 4.vrsta: domaćinstvo u kojem se za grijanje i pripremu tople vode upotrebljava drugi energent, a za sve ostalo električna energija.
- 5.vrsta: domaćinstvo u kojem se za grijanje, pripremu tople vode i kuhanje, upotrebljava drugi energent, a za sve ostalo električna energija.

Kao i domaćinstva, tako se i objekti infrastrukture mogu razlikovati i po energetsom snabdjevanju i po standardu.

Normativi koji su ovdje predloženi, smatraju se prosječnima za period do 2015 – 2020 godine.

Vrsta infrastrukture	Vršno opterećenje po m ² korisne površine	
Robne kuće i trgovine	120	W/m ²
Škole i dječje ustanove	40÷60	W/m ²
Socijalne i zdravstvene ustanove	40	W/m ²
Poslovni prostori	40	W/m ²
Obrt i zanatstvo	110	W/m ²
Ugostiteljstvo	110	W/m ²
Javna rasvjeta	1,5	W/m ²
Hoteli, bolnice	1,5	kW/ležaju

Ova opterećenja predviđaju se na nivou trafostanice 10(20)/0,4 kV. To znači da se opterećenje trafostanice koja služi isključivo za napajanje određenog objekta infrastrukture, očekuje množenjem normativa sa korisnom površinom ili brojem ležaja. Ukoliko trafostanica napaja mješoviti konzum, primjenjuje se faktor istodobnosti $f_i=0,85$.

3.5.2.1.2. Planirano stanje

Općinsko središte Otrić - Seoci jedino je naselje stanovite koncentracije stanovništva, sa razvijenim upravnim i uslužnim funkcijama. Ostala naselja disperznog su karaktera više u smislu stambenih susjedstva lociranih ili u brdskom dijelu Općine ili duž prometnice na granici sa poljem Jezero.

Teritorijem Općine planiran je koridor dvosistemskog dalekovoda 220(400) kV Plat-Zagvozd i 110 kV dalekovod Vrgorac – Opuzen.

Rekonstrukcija postojećih i gradnja novih elektroenergetskih građevina (dalekovodi 10 (20) kv i transformatorske stanice) kao i kabliranje pojedinih dijelova trase vodova visokog napona na prolazu kroz građevinska područja određuje se lokacijskim dozvolama prema rješenjima ovog Plana, Urbanističkih planova uređenja i detaljnim planovima uređenja i uvjetima koje utvrđuje HEP.

Na temelju postojećeg stanja i potreba konzuma u granicama obuhvata Plana, te navedenih standarda i normativa, procjenjene su elektroenergetske potrebe konzuma.

Cijelo područje Općine napaja se električnom energijom dalekovodom 10kV izgrađenim na drvenim stupovima u vrijeme elektrifikacije Veliki Prolog - Otrići - Nova Sela - Kula Norinska, koji ima mogućnost dvostranog napajanja. Redovno napajanje dalekovoda je iz TS 35/10 kV Vrgorac za STS 10/0,4kV Otrići 3 (Vir), TTS 10/0,4 kV Otrići 1 (Seoci), STS 10/04 kV Otrići 4 (Rep), TTS 10/0,4 kV Otrići 2 (Pisak), STS 10/04 kV Mracir, STS 10/04 kV Kobiljača 2, TTS 10/04 kV Kobiljača 1 i završno za TS 10/0,4 kV Mali Prolog, a s druge strane iz TS 35/10 kV METKOVIĆ 2 se napajaju preostale STS 10/0,4 kV Jakići, Dominikovići i Pozla Gora.

Od strane Vrgorca u solidnom stanju je početna dionica od Velikog Prologa do TTS 10/0,4 kV Otrić 2 (Pisak) gdje je pokrenuta inicijativa za izgradnju novog zamjenskog dalekovoda na čeličnoretkastim stupovima. Obzirom da postojeći dalekovod prolazi kroz naselje, te je ugrožen bespravnom izgradnjom, kroz čitavo naselje Otrić - Seoci odabrana je nova trasa dalekovoda koja ide van naselja, a priključni vodovi za pojedine trafostanice su predviđeni za podzemno kabliranje.

Od strane Metkovića položen je podzemni kabel do TTS Kula Norinska, a za cijelu duljinu dalekovoda od Kule Norinske do Novih Sela umjesto postojećeg DV 10 kV

na drvenim stupovima planirana je izgradnja zamjenskog dalekovoda na čeličnorešetkastim stupovima (pretežno po trasi postojećeg).

Područje zapadnog dijela Općine Pojezerje (naselja Otrić - seoci, Kobiljača i Mali Prolog) redovno se napaja električnom energijom iz TS 35/10 kV Vrgorac instalirane snage 2 x 4 MVA, a ista se napaja iz TS 110/10/35 kV Ljubuški, Republika Bosna i Hercegovina, instalirane snage 20 MVA preko odgovarajućeg dalekovoda 110 kV pod naponom 35 kV. Istočni dio Općine (naselja Pozla Gora, Jakići i Dominikovići) se napaja iz TS 35/10 kV Metković 2, instalirane snage 2 x 4 MVA, a ista se napaja kabelom 35 kV iz TS 110/35 kV Opuzen, instalirane snage 2 x 40 MVA.

Postojeći nadzemni vodovi 10(20)kV, dobro su pozicionirani cijelim područjem Općine Pojezerje i omogućavaju interpolaciju novih distributivnih TS10(20)/0,4 kV na cijelom području. Planom se predviđaju novi distributivni TS10(20)/0,4 kV, kako je prikazano na situacionom planu. Kompletna novoplanirana mreža na naponskom nivou 10(20) kV, treba biti izvedena, ovisno o području kojim prolazi, samonosivim kabelima (10/20 kV) na betonskim stupovima ili kabelima položenim u zemlju.

Na teritoriju Općine razmješteno je 11 TS (10/20)/04 koje su locirane u naseljima Otrić - Seoci (6 TS), Kobiljača, Mali Prolog, Pozla Gora i zaseoka Dominikovići i Jakići. Postojećim dalekovodom 10/20 pokrivaju sve naseljene dijelove, a jedan dalekovod trasiran je do graničnog prijelaza sa BIH.

Planiran je dalekovod 10/20 kV u pobrđu iza naselja Otrić - Seoci.

Veze između trafostanica 10(20)/0,4 kV biti će kabelske u koridoru cesta.

3.5.2.1.3. Zaštitni koridori elektroenergetskih građevina

Radi zaštite postojećih i budućih koridora i održavanje tehničke ispravnosti postojećih građevina, vodova i mreža prilikom realizacije ostalih sadržaja Plana potrebno je poštivati zaštitne udaljenosti i koridore do izgrađenih i budućih elektroenergetskih građevina.

Zaštitni koridori za visokonaponske nadzemne vodove iznose:

- za nadzemni vod napona 220 kV	50 m
- za nadzemni vod napona 110 kV	28 m
- za nadzemni vod napona 35 kV	20 m
- za nadzemni vod napona 10 (20) kV	16 m

odnosno

građevine trebaju biti odmaknute od najbližeg vodiča nadzemnog voda 6 m.

Zaštitni koridor za niskonaponske nadzemne vodove iznosi:

- za nadzemni vod napona 0,4 kV	5 m

odnosno

građevine trebaju biti odmaknute od najbližeg vodiča nadzemnog voda 2 m.

Zaštitni koridori za visokonaponske i niskonaponske podzemne vodove iznose:

- za podzemni vod napona 35 kV	5 m
- za podzemni vod napona 10(20) kV	4 m
- za podzemni vod napona 0,4 kV	2 m

Zaštitni koridori za transformatorske stanice (TS) 10(20)/0,4 kV iznose:

- za kabelske TS – parcela površine 7x7 m s kamionskim pristupom na javni put.
- za stupne TS – parcela površine 4x7 m s kamionskim pristupom na javni put.

Građenje u zaštitnom koridoru elektroenergetskih vodova moguće je uz posebne uvjete i tehničko rješenje izrađeno od strane nadležnog elektroprivrednog poduzeća.

Niskonaponska mreža (0,4 kV) ovim planom se ne razmatra, odnosno predmet je planova razvoja područne elektrodistribucije.

Za industrijsku zonu je teško definirati normativ, iz razloga što privatna inicijativa može osigurati različite vidove i opsege industrijske proizvodnje, pa tako i velike razlike u iskazanim vršnim opterećenjima. Procjenu konzuma u industrijskoj zoni stoga treba bazirati na dosadašnjem trendu razvoja industrijske proizvodnje.

3.5.3. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

3.5.3.1. VODOOPSKRBA

3.5.3.1.1. Općenito

Osnovni cilj razvojnog programa vodoopskrbe je da svaki stanovnik Županije i Općine u doglednom vremenu bude opskrbljen dovoljnom količinom kvalitetne pitke vode. Pored toga vodoopskrbni sustavi imaju podmiriti i sve gospodarske potrebe koje proizlaze iz sadašnjih djelatnosti i iz planova budućeg razvoja.

U program razvoja vodoopskrbe treba ugraditi osnovne pretpostavke koje sadrže slijedeće:

- Razraditi program mjera za otklanjanje visokog postotka gubitaka u postojećem vodoopskrbnom sustavu.
- Uvesti i unaprijediti održivi koncept gospodarenja vodom i sustavom vodoopskrbe.
- Punu pažnju pokloniti određivanju zaštitnih zona oko postojećih i potencijalnih izvorišta vode za piće kako bi se zaštitila i očuvala kvaliteta vode.
- Komunalna poduzeća koja upravljaju vodopskrbnim sustavima treba osposobiti u tehničkom i stručnom pogledu da budu kadra kvalitetno održavati i unaprijediti sustav vodoopskre.

3.5.3.1.2. Potrošnja vode

Procjena potreba vode na cijelom području izvršeno je na osnovu specifične potrošnje vode za stanovništvo, poljoprivredu (zalijevanje vrtova) krupnu i sitnu stoku i potrošnju u privredi.

Potrošnja vode je određena sa normom potrošnje vode koja je usvojena:

- Za naselja $q_s = 200$ l/st/dan

Koeficijenti dnevne neravnomjernosti

- Za naselja $K_d = 1.30$

Koeficijent satne neravnomjernosti

- Za naselja $K_h = 2.0$

Specifična potrošnja vode je u granicama koje su u skladu sa svjetskim normativima.

Procjenu potrošnje vode za poljoprivredu (zalijevanje vrtova) potrebno je uzeti u proračun kod dimenzioniranja transportnih cjevovoda za rubna područja naselja, a na osnovi svijetskih normativa potrošnje.

Potrošnja vode industrijskih pogona u sadašnjim uvjetima svodi se uglavnom na sanitarnu potrošnju i vrlo je teško izvršiti pravilnu procjenu budućih potreba industrijskih potrošača.

Obzirom da su se dogodile korjenite promjene društvenog sistema i nema planske privrede potrebne količine vode u industriji moguće je samo prognozirati na osnovama iskustva sličnih naselja u zapadnoj Europi.

Za procjenu potrošnje privrede na području općine usvojena je količina od 20% ukupne potrošnje vode domaćinstava urbaniziranog područja Općine, te pridodata na sanitarnu potrošnju.

Za broj stanovnika u 2001. godini u naseljima, koji iznosi 1318 te uz prosječnu dnevnu količinu po stanovniku od 200 l/dan potrebe vode su slijedeće:

$$Q_s = 1233 \times 200 = 246.600 \text{ l/dan}$$

$$Q_{\max} = Q_s \times k_d = 246.600 \times 1.30 = 320.580 \text{ l/dan}$$

$$q_{\text{sec}} = \frac{Q_{\max}}{86.400} \times K_{\text{sat}} = \frac{320.580}{86.400} \times 2 = 7,42 \text{ l/sek.}$$

Za potrebe industrije predviđa se maksimalno 20 % na iskazanu potrošnju, što iznosi cca 1,6 l/s

Ukupne potrebne količine vode procijenjuju se na 9,02 l/s.

Uz poznatu potrebu vode u sistemu vodoopskrbe za izravnavanje neravnomjernosti u potrošnji i za sigurnost u vodoopskrbi potrebno je planirati i izgraditi rezervoarski prostor takovog volumena koji bi pokrивao 50 % dnevne potrošnje.

Proširenje postojećeg rezervoarskog prostora potrebno je planirati uz veća naselja.

Obzirom da postojeće stanje vodoopskrbe, a to se prvenstveno odnosi na izgrađenost vodoopskrbne mreže i objekata ne udovoljava potrebama kvalitetne vodoopskrbe stanovništva i gospodarstva, potrebno je što hitnije pristupiti planiranju potrebnih zahvata na unaprijeđenju sustava vodoopskrbe.

Planirano stanje podrazumjeva opskrbu vodom preostalih dijelova Općine Pojezerje i zahtjeva dogradnju postojećih mreža i izgradnju dodatnih objekata vodoopskrbe.

U slučaju većeg naseljavanja visoke zone, te proširenja vodoopskrbe na visoke dijelove Općine (Mali Prolog, Seoci) potrebno je planirati izgradnju hidrostanica, kojima bi se voda dizala na potrebnu visinu za urednu vodoopskrbu visoke zone.

3.5.3.2. ODVODNJA

Kao osnovni cilj u okviru prostornog plana Općine Pojezerje svakako je rješenje problema odvodnje i pročišćavanja sanitarnih otpadnih voda kojemu se mora posvetiti nužna pažnja, i to prije svega zbog očuvanja prirodnih kvaliteta svih površinskih i podzemnih tokova ovog kraja i zaštite od zagađivanja.

Ubrzani i neprekidni proces industrijalizacije podrazumjeva i stalni porast korištenja vode u domaćinstvu i industriji, a uporedo sa time javlja se i problem odvođenja otpadnih voda iz naselja.

Za sigurno uklanjanje sanitarnih otpadnih voda u urbanoj sredini jedini ispravan način je putem izgradnje kanalizacione mreže i uređaja za njihovo pročišćavanje. Problem odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda mora se tretirati kompleksno. Naime, poznato je da odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda iziskuje znatna materijalna sredstva, pa ako se ovoj problematici ne pristupi na odgovarajući ispravan način, onda su vrlo često i ulaganja pogrešno usmjerena i beskorisna.

Na području Općine Pojezerje nema izgrađenih kanalizacionih odvodnih sustava niti uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, stoga je prije bilo kakve izgradnje potrebno razmotriti varijantna rješenja i izvršiti odabir sustava odvodnje, tj. treba se opredjeliti za mješoviti ili razdjelni sustav kanalizacije.

Obzirom na karakter naselja i konfiguraciju terena mišljenja smo da je ekonomski i tehnički opravdani razdjelni sustav.

Ovaj sustav zahtijeva mnogo manje profile cjevovoda jer su količine vode mnogo manje, pa je i grupiranje više naselja na jedan uređaj jednostavnije, jer troškovi eventualnog prepumpavanja kanalizacije ne iziskuju veliki utrošak energije.

Osim toga realizacija izgradnje samih malih bioloških uređaja za pojedino naselje ne iziskuje enormna ulaganja pa je stoga i realizacija mnogo izglednija.

Za naselja koja nemaju izgrađenu kanalizaciju potrebno je usvojiti kriterije po kojima bi se planirala izgradnja kanalizacione mreže i uređaja za pročišćavanje.

Kod planiranja i zgradnje uređaja usvojen je kriterij da se uređaji za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda planiraju i grade za naselja koja se planiraju sa više od 250 stanovnika, a prostiru se na površini maksimalno 25 - 30 ha.

Za naselja sa manjim brojem stanovnika, a koja je teško povezati u zajednički sustav, predviđa se izgradnja septičkih (trokomornih) taložnica koje također imaju mogućnost djelomičnog pročišćavanja.

Tragom ovakovih kriterija predviđa se izgradnja uređaja za pročišćavanje za naselja Otrić - Seoce i Kobiljača, dok bi za ostala naselja i dalje ostale na snazi odredbe o izgradnji septičkih taložnica.

Kod rješavanja problematike odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Općine Pojezerje generalni redoslijed u rješavanju ove problematike bio bi slijedeći:

- Izraditi konceptijska rješenja, s obzirom na lokalne uvjete pojedinih naselja, planove razvoja naselja i mogućnosti recipijenta za prihvat i autopurifikaciju određenih količina otpadnih voda
- Izraditi idejne projekte sa ishodom načelnih vodoprivrednih suglasnosti, te utvrditi okvirnu veličinu sredstava za njihovu realizaciju
- Izraditi tehničku dokumentaciju za izvedbu, ishoditi građevinsku dozvolu za cjelokupnu ili etapnu izvedbu
- Izvedba tj. realizacija odobrenih rješenja
- Isto tako potrebno je pratiti tehnološka dostignuća u svijetu na razvoju uređaja za pročišćavanje te ista koristiti u dopunjavanju uređaja i poboljšavanju kvalitete izlaznog efluenta
- Kod postojećih i budućih industrijskih objekata uvjetovati izgradnju vlastitih uređaja za predtretman otpadnih voda i njihovo pročišćavanje minimalno do nivoa komunalnih otpadnih voda.

3.5.3.3. UREĐENJE REŽIMA I ZAŠTITA VODA

Efikasna i kvalitetna zaštita od poplavnih voda postiže se izgradnjom retenzija u brdskom dijelu sliva.

Na području Općine nema izgrađenih retenzija, te su korita i podzemne vode formirana i prepuštena prirodnom režimu tečenja pod utjecajem veličine oborina. Izvorišta su locirana i kartirana na području naselja Otrić - Seoci i Pozla Gora. Najznačajniji je izvor Vir koji se nalazi unutar građevinske zone naselja Otrić - Seoci i koji je potrebno hitno sanirati, jer su na terenu evidentirana zagađenja (otpadni materijal). Ostala izvorišta koja su također kartirana i nalaze se na teritoriju kraškog pobrađa Pozla Gore ne koriste se izuzev jednog izvorišta za koje je izgrađena česma. Za sada nije evidentirano zagađenje okoliša lokacija izvorišta, a obzirom da područje nije izgrađeno za sada nema opasnosti od zagađenja.

Za očuvanje i zaštitu voda potrebno je poduzeti maksimalno moguće mjere na spriječavanju njihova zagađenja.

Osnovni dokument po kome se provodi zaštita voda je Državni plan za zaštitu voda i Zakon o vodama. Temeljem ovog Plana donose se planovi nižeg reda kojima se određuje način pristupa rješenju ove problematike.

Za zaštitu korita rijeka i pojasa uz rijeke potrebno je propisati zaštitne koridore unutar kojih se ne dozvoljava nikakva izgradnja objekata osim samih objekata za zaštitu voda i prometnih objekata.

Svi objekti koji se namjeravaju graditi unutar koridora moraju se graditi temeljem lokacijske i građevinske dozvole i moraju dobiti suglasnost Hrvatskih voda.

Jedini značajni vodotok je rječica Matica koja teče južnom granicom teritorija Općine formirajući meandre. Dijelom su meandri korigirani kanalima, a južno od Općine izgrađen je odteretni tunel.

Na teritoriju Općine najznačajniji zahvat predstavlja polje Jezero koje je izloženo ljetnim sušama i poplavlivanjem u jesenskom, zimskom i proljetnom periodu.

Južnom granicom teritorija Općine u zoni polja Jezero teče rječica Matica koja je uvrštena u II. Kategoriju vodotoka. Hidromelioracija koja je većim djelom izgrađena kanalima odtirećuje suvišne vode i tako pretvara poljoprivredne površine u prvu kategoriju tala (P1). No, još uvijek nije dovoljno pokriveno odteretnim kanalima cijelo polje. Studijama su razmatrane 4 varjante i podvarjante rješenja što se tiče prvenstveno i šire zone – Vrgoračkog polja koje je u odnosu na polje Jezero u depresiji (20 - 28 m.n.m. Vrgoračko polje i/ 25 - 29 m.nm. polje Jezero). U postupku je prihvaćena varjanta koja predlaže izgradnju lateralnog kanala Vrgorskog polja na način kako je prikazan u grafičkom dijelu ovog Plana, te rekonstrukcija postojećeg tunela Vrgorsko polje – Baćinska jezera i izgradnja tunela Vrgorsko polje – jezero Birina.

Iz dokumenta „Plan navodnjavanja za područje Dubrovačko-neretvanske županije“ donesenog 2007. godine navodi se vodotok Matica kao vodotok desnog zaobalja Neretve . Također se navodi da je čitav niz vrela smješten na kontaktu doline s krašom od kojih je najznačajnije modro oko. Cijeli sliv se skuplja u središnjem dijelu doline u Desanskom jezeru, a odatle otječe u Neretvu kroz rječicu Desanku i u luku Ploče (jezero Vranjak) kroz Crnu rijeku. Citat :

„Rijeka Matica je vodotok Vrgorskog polja koja odvodi vodu iz trajnih i periodičnih izvora. Izvori su na sjeveroistočnoj strani polja. Voda rijeke Matice odvodi se tunelom do Baćinskih jezera i mora te preko ponora Staševice i većeg broja drugih nizvodno od Staševice : Krotuše, Crnog vira, Krtinovca i Spilica. Zbog malog kapaciteta tunela polje plavi u zimskom razdoblju kada se uspostave brojni izvori.

Izvan aluvijalne ravnice nalaze se Baćinska jezera koja se satoje od povezanih 5 jezera: Plitkog, Podgore, Očuše, Sladnice, Crniševa i odvojenog jezera Vrbnika, a vodu dobivaju od trajnih i povremenih izvora od kojih je najjači Klokun. Velika količina voda dotječe u jezero Podgoru odvodnim tunelom i kanalom kojim se odvode vode iz Vrgorskog jezera.

Na desnoj obali Neretve u okolišu ušća i kopnenom dijelu nalazi se više ponornih i izvorišnih područja. Polja Jezero (Vrgorsko polje), Rastok i Jezerac većinom su poplavljena u zimskom razdoblju. Na jugozapadnom rubu polja nalaze se uglavnom ponori kroz koje voda otječe prema izvorima na nižim horizontima. Od većih izvora su : Klokun, Modro oko i Prud. Svi su kaptirani za vodoopskrbu. S izvora Prud uzima se voda za regionalni vodovod NPKL. Veći broj manjih izvora stalnih i povremenih koji nisu značajni po količini vode nalaze se i u širem razmatranom području."

Dokumentom „Plan navodnjavanja za područje Dubrovačko-neretvanske županije“ navedeni su svi izvori na području Županije te tako i rijeka Matica i Vrgorska. Citat:

„Kakvoća vode mjerena na izvorima kaptaze za vodoopskrbu gotovo svugdje je zadovoljavajuća. Nekoliko izvora uz obalu je zaslanjeno te nisu pogodni za vodoopskrbu ili navodnjavanje. Na području Općine Pojezerje voda je iz svih potencijalnih izvora u potpunosti ispravna za navodnjavanje.“

Vodozaštitno područje na teritoriju Općine spada u 2. Zonu sanitarne zaštite.

U skladu s dokumentom „Plan navodnjavanja za područje Dubrovačko-neretvanske županije“ donesenog 2007. godine na području Općine Pojezerje predviđeno je cca 253 ha kao potencijalno područje za navodnjavanje i to na jugoistočnom dijelu Vrgorskog polja (Jezero) i polju Jezerac. Citat:

„Iz planirane akumulacije Trebižat (BIH), kanalom kroz polje Rastok , tunelom i obodnim kanalomu Vrgorskom polju moguć je dovod vode. Kroz polje teče rijeka Matica koja u ljetnim mjesecima ima protok oko 2m³/s, pa je moguće zahvatiti vodu. Budući da secijelo područje nalazi visinski iznad izvorišta prema obali (Klokun, Modro oko, Žrnovica na moru) poljoprivredna proizvodnja na tom području je restriktivna. Sada se uzgaja uglavnom vinova loza i sve više jagoda. Vode za navodnjavanje ima dovoljno . Prikladnim zahvatima u rijeci Matici npr. izgradnjom mobilnih pregrada i stvaranjem uspora moguće je zahvatiti vodu na vrlo racionalan način uzduž cijelog toka rijeke.“

Imajući na umu prethodno navedeno neizravne i izravne učinke „Plana navodnjavanja za područje Dubrovačko-neretvanske županije“ i budućih projekata navodnjavanja možemo razmatrati kroz tri najvažnije skupine :

- Ekonomska/gospodarska korist (povećanje korištenja poljoprivrednih površina, poboljšanje tehnologije poljoprivredne proizvodnje, povećanje prinosa i ukupne proizvodnje, povećanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda, povećanje dohotka po jedinici površine)
- Društvena korist (zadržavanje žitelja na seoskom prostoru, zapošljavanje u poljoprivredi)
- Ekološka korist (bolji nadzor nad uporabom vodnih resursa, manje zagađivanje zemljišta, održavanje krajolika).

Provedba navedenog plana navodnjavanja je višegodišnji proces, što znači da će koristi od provedbe biti vidljive tek nakon određenog vremena, ali će i koristi od projekata biti dugogodišnje. Za mjerenje učinka tijekom provedbe moguće je odabrati različite pokazatelje i to prema skupinama očekivanih učinaka odn. koristi (gospodarske, društvene i ekološke).

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Postupanje s inertnim otpadom u nadležnosti je lokalne uprave i samouprave tj. gradova i općina kao komunalna djelatnost. Tehnološki neopasni otpad je u nadležnosti županija, a opasni u nadležnosti Države.

Na području Općine Pojezerje nije predviđeno odlagalište otpada već se otpad odvozi na odlagalište izvan teritorija Općine.

Odlaganje bezopasnog, komunalnog i tehnološkog otpada tek se treba riješiti na nivou Županije izradom i prihvaćanjem zajedničkog programa, pa se u prijelaznom razdoblju koriste postojeća odlagališta / deponije u susjednim Općinama.

Za područje Pojezerja komunalni otpad se odvozi na deponij koje se nalazi u susjednoj općini.

Predlaže se hitno reguliranje prikupljanja otpada na razini općine uz separaciju otpada.

3.7. SPRIJEČAVANJE NEPOVOLJNIH UTJECAJA NA OKOLIŠ

Prostorni plan uređenja Općine utvrđuje prostorne preduvjete korištenja prostora, života i rada, zaštite okoliša te zaštite od prirodnih i tehničkih nezgoda, te je obvezna provedba odrednica ovog Plana u svim segmentima, kao dio mjera zaštita od nepovoljnih utjecaja na okoliš.

Na području Općine Pojezerje ne mogu se obavljati zahvati u prostoru, na i ispod površine zemlje i voda, koji bi mogli ugrožavati rad i sigurnost ljudi i imovine, odn. koji bi ugrozili čovjekov okoliš ili narušavali obilježja krajobraza i kulturnih dobara.

Teritorij Općine nije opterećen radikalnim zahvatima u prostoru odn. terenu. Vrijedni dijelovi prirode i kulturno povijesne baštine Zakonom su zaštićeni, a ovim Prostornim planom uređenja Općine određena su posebna ograničenja njihovog korištenja.

Postupak građenja objekata mora poštivati uvjete projektiranja i građenja kojima se sprečava daljnja erozija tla, stvaranje bujičnih oborinskih voda, te mogućnosti destabilizacije tla i stvaranja klizišta.

Prostornim planom predviđena je izrada Urbanističkih planova uređenja za sve zone koje zbog svoje namjene i korištenja prostora zahtijevaju detaljniju razradu. (naselja : Otrić - Seoci, centar, gospodarska zona itd.)

3.7.1. ZAŠTITA TLA

3.7.1.1. ZAŠTITA POLJOPRIVREDNOG TLA

Ovim Planom izvršena je kategorizacija tala prilagođena dokumentima prostornog planiranja. Kategorizacijom tala na cjelokupnom području Općine kartirana su poljoprivredna tla i u skladu sa bonitetnom kategorijom preporučene su optimalne poljoprivredne kulture.

Poljoprivredna tla su označena od P1 - P3. Poljoprivredno tlo nalazi se u polju Jezero i gotovo u potpunosti je obrađeno. Nešto napuštenih vinograda nalazi se na južnim obroncima Dubrave, Pozla Gore i iznad naselja Otrić - Seoci.

Nije dozvoljena gradnja na području polja Jezero i na području napuštenih terasa vinograda.

3.7.1.2. ZAŠTITA ŠUMSKOG TLA I POKROVA

Za državne šume na području općine Pojezerje redovito se izrađuju i revidiraju šumskogospodarske osnove i karte temeljem Zakona o šumama, Pravilnika o uređivanju šuma i drugih zakonskih i podzakonskih akata i propisa. Za privatne šume je potrebno izraditi i obnoviti Programe gospodarenja na poticaj lokalne i županijske samouprave i vlasnika privatnih šuma.

Za teritorij Općine Pojezerje izrađena je Osnova i Program gospodarenja šumama, a manji dio površina pod šumama je u državnom vlasništvu.

Naročitu pažnju treba posvetiti koridoru zaštite vodotoka, te propisati uvjete regulacije meandara vodotoka uz njihovo maksimalno očuvanje (u suglasnosti sa javnim poduzećem Hrvatske vode).

Gradnju odmorišta, izletišta, vidikovaca i neophodnih komunalnih objekata i sadržaja na području šumskih tala potrebno je kod ishodađenja lokacijske dozvole

usaglasiti sa odredbama Zakona o šumama. U skladu sa navedenim na šumskom zemljištu kao i 50 m od ruba šume ne smiju se planirati i graditi objekti osim u izuzetnim (navedenim) slučajevima.

3.7.1.3. ZAŠTITA TLA ZA GRAĐENJE

Zaštita tla za građenje uspostavlja se primjenom cjelokupne zakonske regulative, normativa, standarda, i postupaka koji su relevantni za ponašanje u prostoru, uključujući i provedbu ovog Prostornog plana.

Dodatno, sanacija pojedinih devastiranih zona sadnjom šumskih površina, kao i sanacija zona klizišta, koja su u relativnoj blizini građevinskih zona, unaprijedit će planirane građevinske zone.

3.7.1.4. ZAŠTITA I UNAPREĐENJE OSTALIH TALA

Na teritoriju Općine Pojezerje kartirana su i sva ostala tla, koja su uglavnom zapuštene poljoprivredne površine livadnog raslinja ili površine obrasle u šikaru. Rasčišćavanjem šikara i uspostavom šumskih staništa treba degradirane površine unaprijediti, a to će ujedno spriječiti eroziju tala koja je sve evidentnija po usjecima nakon svake pojave bujičnih voda. Nadalje, dio zapuštenih livada, primjenom najnovije zakonske regulative o neobrađenim poljoprivrednim površinama, uspostavom mjera poticaja i oporezivanjem moguće je unaprijediti u poljoprivredno zemljište visokog boniteta (II ili III klase).

3.7.2. ZAŠTITA ZRAKA

Zaštita zraka regulirana je konkretnim mjerama i propisima u smislu osiguranja dozvoljenih vrijednosti emisija spojeva onečišćivača i uklanjanje izvora onečišćivača zraka. Za sada nije ustanovljen niti jedan snažniji izvor zagađenja zraka na teritoriju Općine.

Kad proširenje gospodarske zone dobije svoje korisnike, biti će potrebno ustanoviti informatičko praćenje stanja, te bi u tom smislu bilo potrebno ustanoviti nulto stanje (današnje vrijednosti). To se odnosi i na novoplaniranu zonu na području Pozla Gore uz županijsku cestu kao i zone uz pogranični prijelaz Crveni Grm.

3.7.3. ZAŠTITA VODA

Zakonom o vodama određuje se razina zaštite izvorišta. Slivno područje izvorišta vode koje se koristi za javnu vodoopskrbu mora biti zaštićeno od onečišćenja i svih utjecaja koji mogu smanjiti ispravnost i izdašnost izvorišta. Zaštita se provodi u skladu sa županijskom i općinskom odlukom o zaštiti izvorišta, kojom se utvrđuju vodozaštitne zone izvorišta i režimi zaštite po zonama.

Na teritoriju Općine Pojezerje kao najvažnije potencijalno crpilišta je Vir čiju izdašnost bi trebalo ispitati u smislu sekundarnog iskorištavanja (navodnjavanje, tehnološke vode itd.).

Na području Općine Pojezerje potrebno je osigurati visoki stupanj pročišćavanja otpadnih voda što je naročito važno zbog male mogućnosti prijemnih recipijenata. Za gospodarske zone potrebno je osigurati pročišćavanje otpadnih voda u krugu vlastite lokacije minimalno do nivoa kvalitete komunalnih otpadnih voda. Ovo naročito zbog blizine polja Jezero gdje ne smije doći do otjecanja

onečišćenih voda. Planom su predviđeni pročišćivači na lokaciji Otrić - Seoca i Kobiljače.

Sve otpadne vode treba tretirati u skladu s poglavljem 3.5.3.2.i 3.5.3.3. i Provedbenim odredbama ovog Plana.

3.7.4. ZAŠTITA OD BUKE

Prekoračenja razine buke na prostoru Općine Pojezerje u odnosu na razine utvrđene pozitivnim zakonskim odrednicama (Zakon o zaštiti od buke i Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave) nisu registrirana. Dopuštena razina buke za zonu II iznosi danju 55 dBA, a noću 35 dBA.

Jedini potencijalni izvori buke na teritoriju su državne ceste D 69, D 513 i D222 gdje je potrebno izvršiti mjerenja. Županijska cesta koja prolazi kroz samo središte naselja Otrić - Seoci ujedno je i element najvećeg ugrožavanja stanovništva. Potrebno je izmjestiti županijsku cestu, što se ovim Planom predviđa. Uz ovo potencijalni izvor buke je i postojeća odn. proširena gospodarska zona.

Planirana gospodarsko industrijska odn. servisno - komunalna zona smještena je izvan zona stanovanja na velikoj udaljenosti, te se ne očekuje razina buke iznad graničnih vrijednosti.

Planirana autocesta koja je već u izgradnji zahtjevat će standardnu zaštitu od buke u djelovima naseljenih dionica trase (blizina naselja Mali Prolog, Seoca). Obzirom da Općinska tijela uprave za sada još nisu izradila kartu buke ovim Planom se daju samo deklarativne mjere zaštite u smislu ograničenja dnevne i noćne razine kako je prethodno navedeno.

3.7.5. MJERE POSEBNE ZAŠTITE

3.7.5.1. PRAVNA REGULATIVA

Mjere posebne zaštite na području teritorija Općine Pojezerje temelje se na zakonskoj regulativi, te na dokumentima Dubrovačko - neretvanske županije i Općine Pojezerje, a kako slijedi :

- Zakon o unutarnjim poslovima i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjim poslovima (NN 73/91, 19/92, 33/92, 76/94 i 161/98)
- Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN 73/97)
- Zakon o zaštiti od požara (NN 58/93)
- Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređenju prostora (NN 29/83, 36/85 i 42/86)
- Pravilnik o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu (NN 2/91)
- Pravilnik o tehničkim normativima za skloništa (SL 55/83)
- Prostorni plan Dubrovačko - neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko neretvanske županije – poglavlje 11.2. Područja primjene posebnih razvojnih i drugih mjera)
- Plan sklanjanja pučanstva i materijalnih dobara Županije Dubrovačko - neretvanske (1997)
- Elaborati procjena ugroženosti pučanstva i materijalnih dobara od požara, ratnih opasnosti, te prirodnih, tehničko - tehnoloških i ekoloških nesreća Općine Pojezerje
- Općinske odluke o donošenju Planova Civilne zaštite
- Plan sklanjanja pučanstva i materijalnih dobara Općine Pojezerje
- Plan zaštite od požara i tehnoloških eksplozija

Navedena zakonska regulativa primjenjena je u izradi elaborata koji detaljno analiziraju moguće uzroke i posljedice ugroženosti kao i njihov intenzitet i mjere zaštite.

Na razini prostornog planiranja potrebno je maksimalno amortizirati posljedice ugrožavanja ljudi i teritorijalnih dobara, a istovremeno preventivno planskim odrednicama korištenja prostora minimalizirati potencijalne izvore ugrožavanja. Osnovne planske postavke zaštite i spašavanja u planiranju prostora u najvećoj mjeri se poklapaju sa suvremenim pristupom i metodologijom u prostornom planiranju, korištenju i uređenju prostora :

1. Što ravnomjerniji demografski razvoj
2. Policentrična mreža naselja
3. Dislokacija industrije i proizvodno - radnih zona od zona stanovanja
4. Planiranje infrastrukturne opremljenosti na razini urbanog standarda
5. Provedbenim odredbama osigurati minimalni rizik od akcidenata
6. Mjerama zaštite pokriti cjelokupno stanovništvo odn. teritorij

Specifične smjernice i zahtjevi zaštite i spašavanja u planiranju prostora općenito obuhvaćaju :

- mjere osiguranja zaklonjenosti stambenih, poslovnih i javnih građevina (smanjiti visinske gabarite, smanjiti gustoću izgrađenosti, povećati zelene površine, osigurati međusobne udaljenosti građevina itd.)

3.7.5.2. SKLANJANJE LJUDI

Zaštita pučanstva i materijalnih dobara u neposrednoj ratnoj opasnosti i u tijeku rata provodi se mjera sklanjanja u skloništima dopunske, osnovne ili pojačane zaštite, podrumskim prostorijama, te rovovskim i drugim zaklonima ovisno o uvjetima područja gdje se provodi mjera zaštite.

Izgradnja skloništa za stanovništvo je uvjetna, jer ne postoji zakonska obaveza gradnje.

Skloništa trebaju biti dvonamjenska sa mirnodopskom namjenom sukladno osnovnoj namjeni građevine.

Za potrebe sklanjanja stanovništva nema izgrađenih skloništa, a prema Pravilniku o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu , za naselja ispod 2000 stanovnika nije potrebno predvidjeti skloništa.

Temeljem procjene ugroženosti stanovništva i materijalnih dobara i procjene mogućnosti za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara Općine Pojezerje, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjim poslovima (NN 76/94) i Plana sklanjanja pučanstva i materijalnih dobara Županije Dubrovačko - neretvanske (1997) izrađen je Plan sklanjanja pučanstva i materijalnih dobara Općine Pojezerje. Mjerom sklanjanja nije obuhvaćeno cjelokupno područje već samo ugroženija područja, od čega je najugroženija zona centar općinskog središta Pojezerja. Planom je pretpostavljeno da ima dovoljno mjesta za sklanjanje u sklopu podrumskih etaža individualnih građevina, a u slučaju neposrednih ratnih opasnosti pristupilo bi se izgradnji rovovskih skloništa.

Dopunska skloništa mogu biti preuređeni podrumi i druge prostorije u zgradama koje imaju : armiranobetonske stropove što manjeg raspona, prostor u centralnom

dijelu tlocrta zgrade, dio stropa pod razinom terena, debele vanjske zidove, minimalnu površinu otvora, bez instalacija i dimnjaka i dobar prilaz. Preuređeno sklonište mora imati otpornost na udarni val pritiska 0,5 - 1 kp/cm².

Mjeru sklanjanja na području Općine provode povjerenici civilne zaštite ili odgovorne osobe zadužene za provođenje mjera zaštite u poduzećima i ustanovama na području Općine.

3.7.5.3. ZAŠTITA OD RUŠENJA

Prometnice unutar novih dijelova naselja moraju se projektirati tako da razmak građevina od prometnica bude takav da kod eventualnog urušavanja građevine neće biti onemogućen promet u svrhu evakuacije i pristupa interventnih vozila.

Kod projektiranja građevina mora se koristiti tzv. projektna seizmičnost (ili protupotresno inženjerstvo) sukladno utvrđenom stupnju seizmičnosti po MSC ljestvici (VIII stupanj za područje Općine Pojezerje).

3.7.5.4. ZAŠTITA OD POTRESA

Projektiranje građevina u smislu prevencije potresnih opterećenja mora se provoditi u skladu sa Zakonom prostornom uređenju i građenju te pozitivnim tehničkim propisima.

Općina Pojezerje nalazi se u trusnoj zoni VIII stupnja MCS ljestvice.

Prilikom izdavanja lokacijskih dozvola za rekonstrukcije starijih građevina koje nisu projektirane u skladu s propisima za protupotresno projektiranje i građenje, potrebno je uvjetovati analizu otpornosti na rušilačko djelovanje potresa u statičkom proračunu, radi eventualnog ojačavanja konstruktivnih elemenata.

3.7.5.5. ZAŠTITA OD POŽARA

Zaštita od požara ovisi o optimalnoj procjeni potencijalne ugroženosti i shodno tome procjenjenim požarnim opterećenjima, vatrogasnim sektorima i vatrobranim pojasevima, te drugim zahtjevima utvrđenim prema usvojenoj "Procjeni ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija za područje Općine Pojezerje", a provodi se prema usvojenom Planu.

Prema navedenoj Procjeni Općina Pojezerje podjeljena je u tri požarne zone koje su odvojene prometnicama što predstavljaju prepreke za širenje požara.

1. D 62
2. D 513, D 222
3. Ž 6211

Navedene zone zadovoljavaju sprečavanje širenja požara, a osiguravaju mogućnost gašenja, jer je intervencija unutar zone moguća za 10 - 15 minuta. Svako naselje na području Općine Pojezerje predstavlja dodatno posebnu požarnu zonu, zbog konfiguracije terena, te međusobne udaljenosti.

Obzirom na prometnice, smještaj naselja, te mogućnosti djelovanja Dobrovoljnog vatrogasnog društva, područje Općine predstavlja jedinstveno područje djelovanja intervencija : "Zona Pojezerje – područje djelovanja – intervencije" i obuhvaća sva naselja na teritoriju.

Cjelokupni teritorij ima relativno malu gustoću stanovanja i to pretežito individualnih samostojećih objekata, te je time ugroženost od širenja požara veoma mala. Planom je predviđena hidrantska mreža za sva naselja u dijelovima

gušće izgradnje (središnji dijelovi naselja). Za brdovite i rijetko naseljene zone treba predvidjeti suha sredstva gašenja kao i osigurati cestovni pristup vatrogasnim vozilima.

Na teritoriju je ustanovljeno cca 1218 ha poljoprivrednih površina i cca 704 ha šumskih površina.

Na teritoriju Općine nisu locirane zone rizika. Za sada nije aktivirana, buduća gospodarska zona, a ovim Planom se predviđaju autonomne hidrantske mreže za navedene zone (članak 106. provedbenih odredbi).

Na teritoriju Općine nalazi se državna prometnica D 62, D222 i D 213 kojima je prema zakonskim odredbama (NN 97/93) dozvoljen prijevoz lako zapaljivih i eksplozivnih tvari, te u tom smislu postoji opasnost od havarije, požara i eksplozije. Na teritoriju Općine djeluje Dobrovoljno vatrogasno društvo, a u slučaju potrebe i Javna vatrogasna postrojba Grada Metkovića.

Projektiranje građevina i sadržaja s aspekta zaštite od požara provodi se po pozitivnoj zakonskoj regulativi, koristeći normative iz oblasti zaštite od požara, a u skladu sa strukovnim pravilima.

Rekonstrukcije postojećih građevina potrebno je projektirati na način da se ne povećava ukupno postojeće požarno opterećenje građevine ili razmatrane cjeline.

Kod projektiranja planiranih građevina poželjno je unificirati mjere zaštite što se postiže primjenom proračunskih metoda :

- - TRVB za pretežito stambene građevine
- - TRVB, GRETENER ili DIN 18230 ILI EUROALARM za ostale građevine.

Sve prometnice sa slijepim završetkom moraju imati na kraju okretište. Minimalna širina nove prometnice iznosi 5,5 m za dva vozna traka.

Hidrantska mreža mora biti izvedena sa postavom nadzemnih hidranata na svim lokacijama gušće izgradnje (središta naselja, grupacija građevina itd.)

Prilikom izrade urbanističkih planova razine UPU i DPU, a za zone gustoće izgrađenosti 30%, te interpolacije i rekonstrukcije, treba predvidjeti vatrootpornost min F120 uz ograničenje broja etaža, obvezu izgradnje požarnih zidova i ograničenje poslovne djelatnosti s minimalnim požarnim opasnostima.